

**Remarcabil
moment în viața
social-politică
românească**

flacăra

anul XXXV
36
(1629)
VINERI
5 SEPTEMBRIE
1986

SĂPTĂMINAL EDITAT DE FRONTUL DEMOCRATIEI ȘI UNITĂȚII SOCIALISTE

AL III-LEA CONGRES AL OAMENILOR MUNCII

și-a început ieri lucrările în Capitală
într-o atmosferă de puternică vibrație și angajare patriotică

Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

**amplu program de afirmare tot mai puternică
a democrației noastre muncitorești, revoluționare**

Viața social-politică a țării, marcată de mari evenimente cu rezonanță istorică, consemnează în aceste zile un nou moment cu adînci semnificații: Congresul al III-lea al oamenilor muncii. Largul forum democratic, instituționalizat prin lege, din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România — se înscrie în practica statornică a conducerii partidului și statului de a se consulta sistematic cu făuritorii bunurilor materiale din toate domeniile de activitate, cu întregul popor în adoptarea hotărîrilor ce privesc mersul înainte al patriei noastre pe calea progresului și bunăstării.

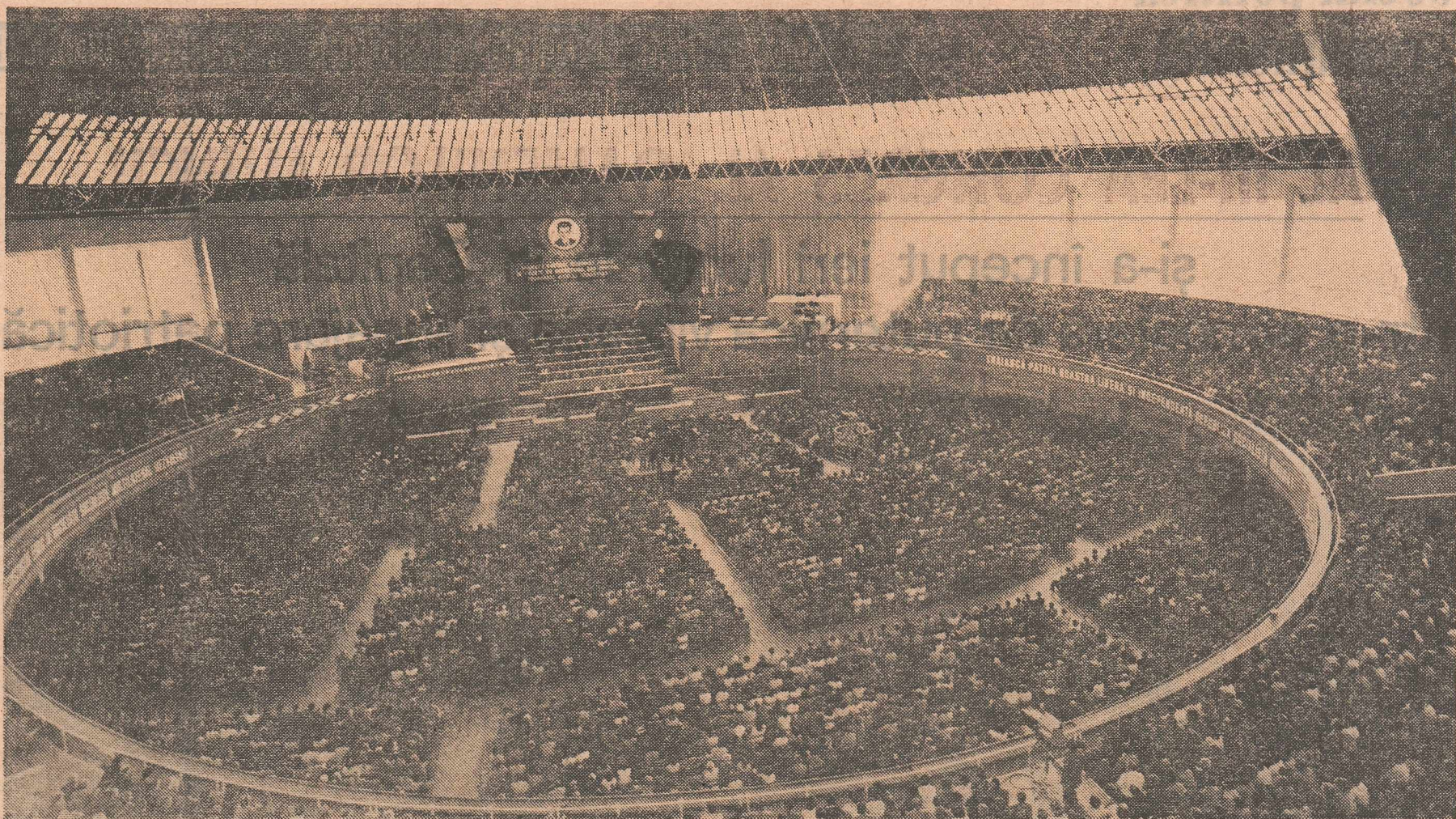
Marele forum al democrației muncitorești-revoluționare și-a început lucrările joi dimineața, într-o atmosferă de vibrantă angajare patriotică, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, care au fost întâmpinați de cei 11 000 de reprezentanți ai

clasei noastre muncitoare, ai întregului popor român cu puternice manifestări de dragoste, stimă și recunoștință, cu hotărîrea unanimă de a face totul pentru îndeplinirea exemplară a planului pe acest an și pe întregul cincinal, a obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român.

În prima zi a lucrărilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit o amplă expunere, document de excepțională importanță teoretică și practică, pentru dezvoltarea în continuare a democrației noastre muncitorești care jalonează cu claritate programul colectivelor de oameni ai muncii în vederea îndeplinirii tuturor sarcinilor ce le revin pentru îndeplinirea cu succes a hotărîrilor Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român, pentru dezvoltarea multilaterală a României socialiste.

MARELE FORUM AL DEMOCRAȚIEI

Sub prezidenția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Consiliului Național al Oamenilor Muncii, joi, 4 septembrie, au început, la București, lucrările celui de-al III-lea Congres al oamenilor muncii din industrie și alte sectoare economice ale României socialiste, eveniment de însemnătate istorică în viața politică, economico-socială a patriei noastre.

Instituționalizat din inițiativa secretarului general al partidului, congresul reprezintă înaltul forum al democrației noastre muncitorești, revoluționare, ilustrând participarea nemijlocită a maselor de oameni ai muncii la conducerea activității economico-sociale, a întregii societăți, la făurirea propriului lor destin.

Tovarășul, Nicolae Ceaușescu, tovarăsa Elena Ceaușescu au fost întâmpinați la sosirea în incinta Complexului expozițional din Piața Științei, de mii de bucureșteni, care i-au aclamat și ovationat îndelung. Cei prezenți au reafirmat vibrant sentimentele de fierbinte dragoste, de profundă prețuire și recunoștință față de conducătorul iubit al partidului și statului, scandind cu înflăcărare „Ceaușescu — P.C.R. !”, „Ceaușescu și poporul !”, „Stima noastră și mindria, Ceaușescu — România !”.

Din multime s-au desprins grupuri de pionieri și soimi ai patriei, tineri și tineri, care au oferit, cu afecțiune și stimă, tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarăsei Elena Ceaușescu buchete de flori.

Formații artistice au întregit, prin cântec și dans, această primire entuziastă.

De-a lungul esplanadei, mari panouri redau, prin intermediul unor grafice și cifre semnificative, puternica dezvoltare înregistrată de economia românească în perioada inaugurată de Congresul al III-lea al partidului. În acest luminos răstimp, pe baza concepției științifice, realiste, profund înnoitoare, a secretarului general al partidului, a fost creată o industrie modernă, de înaltă productivitate și eficiență, care a devenit ramura conducătoare a economiei. Datele prezentate ilustrează orientările fundamentale ale industrializării țării, care asigură dezvoltarea armonioasă a tuturor sectoarelor acestei ramuri de bază a economiei naționale, cu prioritate a celor de înaltă tehnicitate, amplasarea rațională a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, valorificarea superioară a resurselor naturale, participarea tot mai activă a României la schimbul mondial de valori materiale.

Totodată, este pusă în evidență afirmarea viguroasă a științei românești ca o puternică forță de producție. Sint înfățișate, de asemenea, ritmurile accelerate de creștere ale industriei, în actualul cincinal și în perspectivă.

Interiorul pavilionului central al Complexului expozițional este împodobit sărbătoreste. Drapele tricolore și roșii încadrează portretul conducătorului partidului și statului, sub care se află urarea „Trăiască Partidul Comunist Român în frunte cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu !” Pe rotonda sălii, pe mari eșarfe, sint înscrise „Ceaușescu și poporul !”, „Partidul — Ceaușescu — România !”, „Trăiască harnicul și talentatul popor român, constructor eroic al societății socialiste multilaterale dezvoltate !”, „Trăiască patria noastră liberă și independentă — Republica Socialistă România !”.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarăsa Elena Ceaușescu, ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului sint salutați, la sosirea în sală, cu deosebită căldură de participanții la marele forum. Se aclamă cu putere pentru partid și secretarul său general, pentru eroica noastră clasă muncitoare, pentru minunatul popor român, pentru patria noastră socialistă.

La lucrări iau parte delegații aleși în adunările generale ale oamenilor muncii, care au precedat congresul.

Sint prezenți membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului conducători ai unor instituții centrale, organizații de masă și obștești, activiști de partid și de stat.

Participă, ca invitați, șefii misiunilor diplomatice acreditate în țara noastră, precum și corespondenți ai presei străine.

Cra 9. Are loc deschiderea lucrărilor congresului.

Este intonat Imnul de stat al Republicii Socialiste România.

Din imputernicirea conducerii de partid și de stat și a Consiliului Național al Oamenilor Muncii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a declarat deschise lucrările Congresului al III-lea al oamenilor muncii din industrie și alte sectoare economice.

Luind cuvântul, tovarășul Emil Bobu, membru al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., prim-vicepreședinte al Consiliului Național al Oamenilor Muncii, a spus :

Mult stimat tovarășe Nicolae Ceaușescu,
Mult stimată tovarășă Elena Ceaușescu,

Stimate tovarășe,
Stimați tovarăși,

Reuniți în acest grandios Congres al oamenilor muncii,

delegații, reprezentând eroica noastră clasă muncitoare, pe toți oamenii muncii, cărora orinduirea socialistă le-a conferit înalta calitate de proprietari, producători și beneficiari, își îndreaptă gândurile, cu profundă recunoștință și aleasă prețuire, către conducătorul iubit și stimat al partidului și statului, care a inițiat și elaborat vastul și autenticul sistem al democrației muncitorești revoluționare din patria noastră, în care participarea efectivă a tuturor cetățenilor țării la conducerea statului, la făurirea propriului viitor a devenit o realitate vie. În semn de profund omagiu și legitimitate mindrie patriotică față de tot ce s-a clădit mai înălțător și traic pe pământul străbun al patriei, indeosebi de la Congresul al IX-lea al partidului, și care a schimbat din temelii înfățișarea țării, însăși geografia ei, incredintat că exprim întrul totul gândurile și simțămintele celor 11 000 de participanți, propun să alegem ca președinte al celui de-al III-lea Congres al oamenilor muncii pe eminentul revoluționar și patriot înflăcărat, care intruchipează în chip fericit înaltele virtuți ale minunatului nostru popor. Erou între eroii neamului, luptător neobosit pentru împlinirea aspirațiilor de pace, progres și bunăstare ale omenirii, personalitate proeminentă a mișcării comuniste și muncitorești internaționale, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Propunerea a fost primită cu deplină aprobare și profundă satisfacție, cu vii și îndelungi urale și aplauze.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost ales, într-o însuflețitoare unanimitate, președintele Congresului al III-lea al oamenilor muncii din industrie și alte sectoare economice.

A urmat alegerea prezidiului congresului.

Împreună cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în prezidiu se află membri și membri supleanți ai Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., secretari ai Comitetului Central al partidului, primii secretari ai comitetelor județene de partid, președinți ai consiliilor de conducere ale unor ministere, președinți, vicepreședinți și membri ai consiliilor oamenilor muncii din centrale industriale, unități productive și institute de cercetare științifică și inginerie tehnologică, de proiectări, președinți de sindicate și ai adunărilor generale din întreprinderi, muncitori, tehnicieni,

ingineri, economiști, reprezentanți ai organizațiilor de masă și obștești.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a mulțumit în numele său și al prezidiului ales și a asigurat congresul că vor fi depuse eforturi ca lucrările marelui forum să se desfășoare în cele mai bune condițiuni și cu rezultate cât mai bune.

Delegații au aprobat, apoi componența Secretariatului Comisiei de redactare a Hotărârii și Chemării Congresului, componența Comisiei pentru pregătirea propunerilor de candidați în vederea alegerii Consiliului Național al Oamenilor Muncii. Au fost aprobate, totodată, misiile congresului și prezidiile acestora, precum și programul de desfășurare a lucrărilor.

Congresul a adoptat următoarea ordine de zi :

- Raport asupra modului în care se acționează pentru înlăturarea integrală a prevederilor planului pe anul 1986 și măsurile ce se impun în vederea mobilizării tuturor oamenilor muncii pentru îndeplinirea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a României în cincinalul 1986—1990 ;

- Program privind înlăturarea obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român pentru dezvoltarea intensivă a economiei naționale în perioada 1986—1990 ;

- Raport asupra modului în care se aduc la îndeplinire prevederile Programului privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime, de combustibili și energie și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor ;

- Program privind perfecționarea sistemului de finanțare și creditare a activităților economice și a normativelor economico-financiare ;

- Programul de creștere a nivelului de trai în perioada 1986—1990 și de ridicare continuă a calității vieții ;

- Propuneri pentru îmbunătățirea unor prevederi ale Legii privind Congresul și conferințele județene ale oamenilor muncii, alegerea și atribuțiile organelor acestora ;

- Alegerea președintelui Consiliului Național al Oamenilor Muncii ;

- Alegerea Consiliului Național al Oamenilor Muncii.

În continuare, tovarășul Emil Bobu a spus :

Îmi revine deosebită onoare ca, în numele tuturor participanților la acest înalt și reprezentativ forum al oamenilor

muncii, să adresez rugămintea de a lua cuvântul conducătorul stimat al partidului și statului nostru, cititor al României moderne, genialul fondator al strategiei edificării socialismului și comunismului în scumpa noastră patrie, cel mai iubit fiu al națiunii, secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Întâmpinat cu cele mai alese sentimente de dragoste și stimă, a luat cuvântul tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Consiliului Național al Oamenilor Muncii.

Expunerea conducătorului partidului și statului — amplă analiză a remarcabilelor realizări dobândite de țara noastră în perioada 1981—1985, a direcțiilor principale de acțiune pentru înlăturarea obiectivelor actualului cincinal, pentru ridicarea la un nivel superior a întregii activități economico-sociale, a căilor privind creșterea rolului consiliilor oamenilor muncii în toate sectoarele, dezvoltarea democrației muncitorești, revoluționare — a fost urmărită cu deosebit interes, cu unanimitate aprobare și satisfacție, fiind subliniată, în repetate rânduri, cu îndelungi aplauze.

Sub vasta cupolă a sălii au răsunat însuflețite urale și ovatii. S-a aclamat, minute în șir „Ceaușescu — P.C.R. !”, „Ceaușescu și poporul !”, „Stima noastră și mindria, Ceaușescu — România !”, „Ceaușescu — pace !”.

În această atmosferă înălțătoare și-au găsit o nouă și vibrantă expresie simțămintele de nețărmurită dragoste și recunoștință nutrite de întregul popor față de secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru înțelepciunea, clarviziunea și cutezanța revoluționară cu care conduce destinele țării, ale națiunii, pe calea luminoasă a socialismului și comunismului, a bunăstării și păcii.

Puternic mobilizați de îndemnul adresate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, participanții s-au angajat, în numele milioanele de oameni ai muncii din industrie și celelalte sectoare economice, să acționeze, strins uniți în jurul partidului, al secretarului său general, pentru dezvoltarea și modernizarea continuă a economiei naționale, pentru progresul multilateral al țării, pentru realizarea exemplară a prevederilor actualului cincinal, pentru înlăturarea neabătută a istoricelor hotărâri ale Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român.

MUNCITOREȘTI REVOLUȚIONARE

Parcurgem o etapă decisivă pentru viitorul poporului nostru

iată mobilizatoarea idee a strălucitului program de acțiune revoluționară pe care îl conturează cu rigoare și clarviziune

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu

Congresul al III-lea al Oamenilor Muncii din Industrie și alte sectoare economice — înalt forum al democrației muncitorești-revoluționare — reprezintă un eveniment politic de importanță istorică în dezvoltarea economico-socială și ridicarea României pe noi culmi de progres și civilizație.

Al III-lea Congres al Oamenilor Muncii — al proprietarilor, producătorilor și beneficiarilor a tot ceea ce se realizează în România — urmează să analizeze activitatea de la congresul precedent pînă în prezent, să dezbată și să stabilească, în spiritul înaltei responsabilități revoluționare, măsurile necesare în vederea îndeplinirii în cele mai bune condiții a hotărîrilor istorice ale Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român, a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a țării noastre spre comunism.

Problemele înscrise la ordinea de zi a Congresului au fost larg dezbătute în organele de conducere și de partid în organismele democratice, în adunările generale ale oamenilor muncii din toate sectoarele de activitate și adoptate în unanimitate, ca legi, de Marea Adunare Națională. Prin acest congres, la care participă peste 11 000 de delegați, reprezentînd clasa muncitoare și intelectualitatea tehnică din patria noastră, se încheie dezbaterile democratice, la care a participat întregul popor și care a hotărît cum să arate patria noastră în perspectiva anilor '90 și anului 2000.

Pe baza prevederilor planului, a programelor de măsuri privind modernizarea și organizarea științifică a producției și a muncii, a perfecționării noului mecanism economico-financiar, se poate afirma că noul cincinal reprezintă o etapă hotărîtoare în împlinirea Programului partidului, în moderni-

zarea și ridicarea nivelului tehnic, calitativ al producției, în creșterea eficienței întregii economii naționale.

Prin realizarea planurilor și programelor de dezvoltare economică și socială, în acest cincinal România va parcurge o etapă decisivă pentru viitorul poporului nostru, pentru înaintarea fermă a patriei noastre spre visul de aur — spre comunism!

Trebuie să pornim permanent de la faptul că veniturile fiecărui om al muncii, ale fiecărui cetățean al patriei trebuie să fie determinate numai și numai de muncă, de contribuția adusă la dezvoltarea țării.

Conform prevederilor legii sistemului nostru de retribuție, veniturile din muncă sînt nelimitate, așa cum însă nimeni nu poate avea venituri garantate fără muncă!

Asigurăm și vom garanta fiecărui cetățean condiții de muncă conform necesităților societății noastre, de retribuție egală la muncă egală.

Să aplicăm ferm principiul „de la fiecare după capacitatea sa, fiecăruia după munca sa”, precum și principiul „nici muncă fără piine, nici piine fără muncă”!

Considerăm că dispunem acum de un sistem de autoconducere și de un sistem economico-financiar corespunzător etapei de dezvoltare a societății noastre, care îmbină în mod armonios interesele generale cu interesele personale ale fiecărui proprietar și producător, ale fiecărui om al muncii.

Sîntem ferm hotărîți să facem și în continuare totul pentru a înfăptui neabătut toate programele și măsurile stabilite, astfel încît autoconducerea muncitorească, autogestiu-nea economico-financiară să se poată manifesta din plin în toate sectoarele și să stimuleze puternic energiile creatoare ale

oamenilor muncii în făurirea socialismului și comunismului.

Să avem în vedere permanent că trebuie să acționăm și să lucrăm ca revoluționari, că revoluția nu s-a încheiat, ci ea continuă în condițiile noii etape de dezvoltare, că trebuie să luptăm permanent pentru noi și noi descoperiri în toate domeniile, să perfecționăm gîndirea și concepția politico-socială! În nici un domeniu, deci nici în științele sociale, procesul revoluționar nu s-a încheiat și nu se va încheia niciodată! A fi comunist, a fi revoluționar, înseamnă a acționa întotdeauna împotriva a tot ce este vechi și perimat, pentru promovarea cu îndrăzneală a noului, în toate domeniile! Este adevărat, se cere a sesiza, a înțelege noile tendințe și a acționa pentru ca ele să se afirme cu toată forța în societate. Trăgînd învățăminte din trecut, trebuie întotdeauna să privim înainte, să fim cutezători, să avem încredere în masele populare, în popor — adevăratul făuritor al istoriei. Numai așa vom acționa ca revoluționari, vom putea asigura înțelegerea evenimentelor, a cerințelor etapei de dezvoltare în care ne desfășurăm activitatea, numai astfel vom putea găsi căile cele mai bune pentru a asigura mersul ferm înainte spre visul de aur — spre comunism!

De la înalta tribună a Congresului oamenilor muncii din România — marele forum al democrației muncitorești-revoluționare — doresc să exprim încă o dată hotărîrea neabătută a muncitorimii române, a întregului nostru popor de a conlucra tot mai strîns cu toate popoarele lumii, de a-și aduce contribuția activă la realizarea dezarmării și păcii, la dezvoltarea liberă și independentă a tuturor națiunilor, la făurirea unei lumi în care fiecare națiune să se dezvolte așa cum dorește, fără nici o teamă de intervenție în treburile sale interne, să-și făurească în deplină libertate o viață de bunăstare și fericire, să trăiască în pace!

Afară citisem corect firma, înaintea, la poartă, nu întindec spațiul și decorul obișnuit al oricărei întreprinderi industriale, cu cartele de pontaj ale personalului și atât. Mă întindec un spațiu luminos, vitrat de sus până jos, colorat, ca un foaier pentru o instituție de cultură. Intre lemnul cald și cristalul strălucitor — o florărie. Apoi, o librărie. Florăria e plină de garoafe proaspete și plante ornamentale iar librăria, firește, de cărți. Îmi arunc ochii peste titluri. Uimire! Cele mai noi apariții de poezie, de proză, de literatură politică, de „Idei contemporane”, de știință... Trec de poartă, pătrund în curte. Nici tipenie de om. Pe zidul unei hale, un afiș mă invită la vernisajul expoziției a doi pictori — Constantin Zafiu, Ion Dobroslav. (Voi afla mai târziu că sint oameni ai uzinei: unul — frezor, celălalt — subinginer). Pe cine să întreb unde sint birourile conducerii? În fine, întindec doi bărbați în salopete. Poartă în brațe lădițe cu fructe. Trag cu ochiul la ceas, e vremea prinzului. Se îndreaptă dinspre cantină spre una din hale. Ajung la etajul conducerii. Abia ne dăm mina și încep cu directorul Uzum o controversă. Îmi exprim starea de surpriză de la intrarea în uzină. Mă dojeneste:

— Dar cum vrei să fie? De ce ar fi neobișnuit și ciudat? Dumneavoastră nu v-ar place să vă întindec, cind veniți la muncă, un spațiu cu flori iar cind plecați, chiar să le puteți cumpăra? În întreprinderea noastră sint mai mult bărbați, nu e bine să întindecă zilnic și o subtilă invitație de a oferi soției, mamei, iubitei o floare? Spuneți-le asta în vorbe și n-o s-o facă. Muncitorul nu este robot, este om. Dacă faci prea puțin pentru sufletul lui nu se leagă de locul unde muncește, își face datoria, dar nu și cu toată dăruirea. Cind întreprinderea a început să producă media de vîrstă era de 23 de ani, acum este 32. Înțelegeți relația cu florile și librăria de la poartă? Cu fructele din lăzi? Nimeni n-a plecat, nimeni nu pleacă. Ne-am maturizat aici și vrem să ieșim la pensie aici, și dacă aș vrea să-i dau afară nu pot, n-am motive. Dar îi și ajutăm să le rezolvăm aici, în uzină, toate problemele de viață. Uite, azi e marți și ne pregătim pentru serbarea cîmpenească anuală de la Bogdana. Un loc sub poala unei păduri, un loc sub poala unui munte, de o rară frumusețe. Unde se află și cel mai bogat fond de carte veche din Moldova și unde ie-

șim de ani și ani de zile. Știți ciți s-au înscris?! 1500 și sintem cu toții în jur de 1800. Și mai știți cît costă?! Circa 65 de lei de persoană, fiindcă asigurăm totul foarte ieftin prin cantină și prin gospodăria noastră anexă.

— E minunat ce-mi spuneți, dar eu am venit pentru un reportaj de producție...

— Ceea ce vă spun eu e tot producție?! Aceste lucruri ne leagă unii de alții și de fabrică. Cum credeți că am ajuns să fim 6 ani la rînd frunțași pe ramură, să cucerim ordine și medalii, să ne facem cunoscuți, ca o firmă de prestigiu și în afara granițelor țării, numai cu hei-rup-ul?!

— S-o luăm atunci, mai ușurel, pe capitele. asumindu-mi eu riscul banalității întrebărilor. Cind ați venit la întreprinderea de utilaj chimic Borzești, pe scurt, I.U.C. Borzești?

— O să riscați și un răspuns banal, pe care, probabil, vi l-au mai dat mulți ca mine. Nici n-am de gînd să-l evit, el acoperă o realitate și o epocă frumoasă din biografia pămîntului românesc și din biografia multor, multor oameni. Am venit cind totul era doar o idee și un proiect pe hirtie, cind, pe un cîmp gol, cițiva topometri cu trepedele lor, ca de fotografi, trasau fundațiile a ceea ce vedeți astăzi. În primăvara lui 1973, în urma vizitei de lucru în județul Bacău: a tovarășului Nicolae Ceaușescu, cind a vizitat și Combinatul chimic Borzești, a recomandat să se înalte alături o uzină mecanică, inițial pentru service-ul și întretinerea instalațiilor și utilajului acestuia. Am luat-o de la prima cărămidă ca, în 13 ani, să modificăm totul. Sintem o uzină mecanică unde nu doar se repară ci se construiesc unicate și nu doar pentru industria chimică, petrochimică, alimentară ci și pentru siderurgie, pentru construcții de mașini, pentru agricultură, pentru toți cei care ne pun la dispoziție proiecte bune. Ne plîm din mers pe cerințele beneficiarului.

— Mai concret, ce-ați făcut, unde vă pot întîlni în țară?

— Notați! Linia de melană de la Săvinești, utilaje pentru cauciucul poliizoprenic, linia de celofan de la C.C.H. Brăila (are

o lungime de 80 metri). linia de ambalare cauciuc sintetic, linie de concentrate din fructe, malaxoare pentru industria cosmeticelor, pentru „Farmec” Cluj-Napoca, „Miraj” București, „Nivea” Brașov, liniile de alămire de la Combinatul de sîrmă și electrozi din Buzău...

— Îmi inchipui că ați făcut artă din ele, sinteți buzoian, după cite știu.

— Dar de unde știți?

— Inginerul Constantin Uzum de la I.U.C. Borzești este un nume despre care se vorbește. Vin firme străine care comandă în România anumite instalații cu specificația expresă să fie executate „la Uzum”.

— Și pe asta ați aflat-o? Mă forțați să mă laud și o să fiu acuzat de infatuare. Să risc. În fond, colectivul nostru merită, căci nu eu, se înțelege, fac utilajele, ci acești nici 2000 de

simț cultural și cu simțul curiozității în sine, dar mai presus de toate pune onoarea țării sale, așa că ne-am înfrinat dorințele. După isprava de la Salzgitler, am fost solicitați cu o instalație similară în Belgia, apoi, cu alte instalații am ajuns la beneficiari din Statele Unite și așa se formează prestigiul unei firme.

— Acum la ce lucrați?

— Ce întrebare frumoasă. Ne întrebati ca pe artiști?

— Mă ironizați; ați acceptat ideea unor întrebări simple, ce au mai fost de mil de ori puse, dar care incită acel adevăr adevărat, simplu, și onest, mai spectaculos în subtext și esențe, decit în aparențe.

— Departe de mine, sint sincer și mai increzut decit credeți. Nu puțin muncitori ai noștri fac artă din munca lor, și nu puțin sint veritabili creatori. Să vă răspund direct la întrebare: lucrăm asupra noastră în-

ducția, în acest cincinal chiar cu un număr mai mic, vom dubla nivelul atins, pentru a ajunge la parametri de productivitate prevăzuți la Congresul al XIII-lea. Prin reorganizarea fluxurilor tehnologice și modernizarea transportului interuzinal, prin asimilarea și gîndirea unor tehnologii de vîrf. Am citit într-o revistă de specialitate că în Japonia, în cele mai moderne uzine, un reper, pînă ajunge în produsul final, face doar 2 km., la noi, deocamdată, face 15—16. Iată unul din obiectivele acțiunii noastre de modernizare. În domeniul nostru sudurile constituie cam 80 la sută din activitate, ne-am propus să extindem tehnologiile de vîrf, cum sint sudurile cu mediu de dioxid de carbon, cu argon și, de ce nu, cu laseri. Am început să realizăm compensatorii lentulari pentru instalații chimice prin metode hidraulice față de metodele clasice unde, după fiecare operație se intervine cu tratamente termice.

— Văd, sinteți foarte acaparată de nou, de competiția vîrfului tehnologic deși aveți ca specialitate ramura cea mai clasică a tehnicii — mecanica.

— Vă înșelați, mecanica a evoluat fantastic și provoacă toate celelalte discipline și ramuri tehnice. Să știți că pe acest teren nu ne înțelegem, imi iubesc profesia iar dacă m-aș afla din nou la vîrsta opțiunilor de viață, tot Facultatea de mecanică din Iași mi-aș alege. Dacă aș putea să-i mai am odată, ca profesori, pe dascălii mei Dumitru Mangeron de la Mecanica rațională și Matematici speciale, pe profesorul Linde ce ne preda Mașini de ridicat, pe Bausic la Rezistența materialelor, pe Popinceanu la Organe de mașini... Știți de ce? Pentru că, dincolo de buchea cărții ne transmitem ceva mai de pret — ne inocula încrederea în noi. În capacitatea de gîndire tehnică, de invenție și creație a inginerilor români, în deschiderea acestora către nou și către puțina de a fi printre cei care pun în termeni de revoluție, științele exacte ale omînitii. Aceste idei mari le trăim acum ca politică de stat și pentru asta simt că m-am născut la timp. Nici mai devreme, nici mai tîrziu n-aș fi vrut să trăiesc, prezentul imi dă satisfacții. Mă simt om, mă simt inginer, mă simt român.

Volubilul inginer Constantin Uzum vorbește acum pentru sine. Meditativ și grav pentru prima oară în convorbirea noastră, nu odată contradictorie. Am înțeles că dialogul s-a încheiat.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Ascensiune spre piscurile tehnologiei

oameni. Din dragoste și ambiție pentru munca și firma lor. Să vă povestesc citeva întîmplări. Directorul Sandu de la „Sirma” Buzău, ajungînd în R.F.G., la o firmă cu care am colaborat noi — la Mannesman Demag — i s-a spus că a lucrat pentru ei firma Uzum și că au rămas cu cele mai bune impresii.

— Prin ce ați impresionat o firmă de renume lui Mannesman Demag?

— Prin aceeași monedă. Cu gradul de tehnicitate și calitatea instalației pe care i-am construit-o și montat-o la Salzgitler. E vorba de un gazometru de mari dimensiuni, o instalație unică în Europa, de 60 000 normal metri cubi — capacitate, avînd 53 metri diametru, 44 metri înălțime și 1 200 tone. L-am construit la Borzești, a fost transportat în subsansamble și l-am montat și pus în funcțiune acolo. În 6 luni, cu 90 de oameni. Nimeni nu s-a îmbolnăvit, deși am muncit sub cerul liber, deși, din 6 luni peste o lună și jumătate am avut ploți torențiale și un frig ce te pătrundea pînă la oase. Nimeni n-a stat o clipă, nimeni nu s-a plîmbat, deși tentația era foarte mare, căci ne aflam la 55 km de un mare centru, un mare oras, Hanovra, capitala de odinioară a ducatuului de Saxa, încercat de istorie și de celebritatea artei porțelanului. Românul este un om cu

șine. La modernizarea întreprinderii. Să nu vă surprindă, în 13 ani s-a mai învechit cite ceva; lumea de azi avansează repede, utilajul chimic trece printr-o adevărată revoluție. El s-a născut în instalații grandioase, spectaculoase dar care a ajuns depășit, fiind în general prea mare consumator de energie. De bună seamă modernizarea lui depinde de modernizarea producătorilor de utilaje și instalații, adică și a noastră. a lui I.U.C. Borzești. De fapt, ce întreprindem noi și sintem obligați să întreprindem, nu este altceva decit a ne alinia la politica noastră de stat, la împlinirea prevederilor Congresului al XIII-lea. Modernizarea tuturor proceselor de producție și a tuturor produselor este una dintre cele mai fine tactici în strategia dezvoltării României elaborate de partidul nostru. Dar, să nu mă lansez eu în considerații de economie politică, sint inginer, inginer mecanic.

— Dar și conducător și astfel un om al timpului, un om politic obligat să gîndească în termeni de economie politică. Prin urmare, ce modernizați?

— Totul. Procese de producție, tehnologii, pregătirea profesională a întregului personal și odată cu acestea gîndirea și optica asupra producției. Dacă în ultimii 8 ani, cu același număr de oameni, am dublat pro-

ductia, în acest cincinal chiar cu un număr mai mic, vom dubla nivelul atins, pentru a ajunge la parametri de productivitate prevăzuți la Congresul al XIII-lea. Prin reorganizarea fluxurilor tehnologice și modernizarea transportului interuzinal, prin asimilarea și gîndirea unor tehnologii de vîrf. Am citit într-o revistă de specialitate că în Japonia, în cele mai moderne uzine, un reper, pînă ajunge în produsul final, face doar 2 km., la noi, deocamdată, face 15—16. Iată unul din obiectivele acțiunii noastre de modernizare. În domeniul nostru sudurile constituie cam 80 la sută din activitate, ne-am propus să extindem tehnologiile de vîrf, cum sint sudurile cu mediu de dioxid de carbon, cu argon și, de ce nu, cu laseri. Am început să realizăm compensatorii lentulari pentru instalații chimice prin metode hidraulice față de metodele clasice unde, după fiecare operație se intervine cu tratamente termice.

— Văd, sinteți foarte acaparată de nou, de competiția vîrfului tehnologic deși aveți ca specialitate ramura cea mai clasică a tehnicii — mecanica.

— Vă înșelați, mecanica a evoluat fantastic și provoacă toate celelalte discipline și ramuri tehnice. Să știți că pe acest teren nu ne înțelegem, imi iubesc profesia iar dacă m-aș afla din nou la vîrsta opțiunilor de viață, tot Facultatea de mecanică din Iași mi-aș alege. Dacă aș putea să-i mai am odată, ca profesori, pe dascălii mei Dumitru Mangeron de la Mecanica rațională și Matematici speciale, pe profesorul Linde ce ne preda Mașini de ridicat, pe Bausic la Rezistența materialelor, pe Popinceanu la Organe de mașini... Știți de ce? Pentru că, dincolo de buchea cărții ne transmitem ceva mai de pret — ne inocula încrederea în noi. În capacitatea de gîndire tehnică, de invenție și creație a inginerilor români, în deschiderea acestora către nou și către puțina de a fi printre cei care pun în termeni de revoluție, științele exacte ale omînitii. Aceste idei mari le trăim acum ca politică de stat și pentru asta simt că m-am născut la timp. Nici mai devreme, nici mai tîrziu n-aș fi vrut să trăiesc, prezentul imi dă satisfacții. Mă simt om, mă simt inginer, mă simt român.

Volubilul inginer Constantin Uzum vorbește acum pentru sine. Meditativ și grav pentru prima oară în convorbirea noastră, nu odată contradictorie. Am înțeles că dialogul s-a încheiat.

ÎNTEPRINDERE „23 AUGUST” —

BUCUREȘTI

Stație-pilot
a autoconducerii
muncitorești

N-am venit pentru o conjurare la întreprinderea „23 August”, deși timpii se ating aici ca niște ființe înălțate. Cel mai uman verb, pentru mine, a fi, este la vedere.

A fost nevoie urgentă ca pe cele 126 de hectare, clădirile și mașinile să capete o altă așezare, într-un timp condensat... Este în curs de modernizare, prin zile și nopți aliate, uzina, constituită din patru fabrici cu personalități distincte.

Va fi, se va înregistra, sub cupolele de beton și sticlă, un decisiv salt calitativ, exprimat cifric prin dublarea productivității muncii: 4 motoare în loc de două, opt locomotive în loc de patru...

Petre Răducanu, președintele Consiliului Oamenilor Muncii, nu prididește să se împartă între avalanșa de solicitări ale unei zile și ziaristii care caută subiecte, în acest creuzet uman. N-apuc să scot o vorbă, deși ard de nerăbdare, pentru că telefoanele sună unul după altul.

— Da, Petre Răducanu! Cum, ce facem? Mergem înainte! Ridică un alt receptor.

— Una stabilim, alta facem? De ce apreciezi că nu e posibil? Argumentează!

Nici nu așază bine telefonul în furcă și altul zbirnăie.

— Cu ședințe și autocritici nu se face planul!

...Tot ce văd prin fereastra îndreptată către inima uzinei este o bucurie pentru consensământul realității românești. Aleile, cu flori și arbori înalți, încălzesc, cu prezența lor, rigiditatea unor „bulevarde” de fabrică. Asfaltul fumegă, ascuzînd pentru totdeauna gropile, denivelările. Halele sint punți de legătură între prezent și viitor. Locomotivele, cu linii suple, cu manete electronice și scaun ergonomic pentru mecanic, trezesc dorul lungilor și ademenitoarele călătorii. Scuturile de oțel, presățite pentru noile linii de metrou, mă duc cu gîndul la subpămîntele noastre drumuri zilnice.

Petre Răducanu trece de la convorbirile telefonice la un

dialog aprins, și la obiect, cu 33 de persoane. A fost convocată o ședință fulger a Consiliului oamenilor muncii. Noile apartamente nu se ocupă conform graficului.

— Unii dintre colegii noștri vor case numai și numai la poarta nr. 4.

— Apartamente de 3 și 4 camere, nou, noue?

— Ni s-au repartizat 61 de apartamente, pe lângă alte 360, numai în 8 luni, dar cu greu le-am distribuit, în primul rînd, pentru că 85 la sută din personalul nostru locuiește în condiții excelente.

— Aproape aceeași proporție cu țara, 82 la sută dintre cetățeni s-au mutat în case noi.

— La ultima ședință a Consiliului oamenilor muncii, tovarășii de la serviciul social ne-au comunicat că, exceptîndu-i pe unii colegi care cer o anumită zonă a orașului sau cărora li s-a mărit familia, nu mai avem probleme grele de spațiu.

— Prețioasă veste!

— Mulțumim încă o dată conducerii partidului și statului nostru pentru grija statornică, pentru consecvența cu care s-a urmărit politica de construcții, schimbîndu-ne radical nivelul de viață. Miile de muncitori de la „23 August”, alături de întreaga țară susținem cu toată căldura realitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit fiu al poporului nostru, în înalta funcție de președinte al Consiliului Național al Oamenilor Muncii, pentru toate bucuriile noastre prezente și viitoare.

...Strada cu noile blocuri cu 10 etaje, de la poarta nr. 4, n-are încă nume, dar camioanele care transportă mobila nu încurcă drumul. Care șofer ar putea confunda reperele „stația de metrou” și Uzina „23 August”?! Și aceste mutări, pe care le văd prin fereastra larg deschisă, au trecut prin „focul” analizei celor 33. Forul de decizie colectivă a cerut și ascultat păreri, a verificat respectarea legii, a supus hotărîrea la vot. Omul, măsura tuturor lu-

crurilor, este expresia prin care își dezvoltă mulțumirea sufletească președintele Consiliului oamenilor muncii.

— „Pornim la un nou drum de luptă și muncă, nu va fi ușor, nu plecăm în excursie”, l-am citat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu. Aceasta este și starea de acțiune, de spirit de la „23 August”. Munca dumneavoastră se înscrie pe linia ascendentă a economiei naționale...

— Am avut marele privilegiu de la prima adunare generală a reprezentanților oamenilor muncii din 15 februarie 1971 să ne bucurăm de prezența secretarului general al partidului. De atunci i-am simțit continuu interesul și căldura pentru prezentul, pentru viitorul întreprinderii noastre, prin sugestii, prin critici, prin idei revoluționare. După adunarea generală din februarie 1983 s-a hotărît modernizarea rapidă și specializarea uzinei, întărirea democrației muncitorești, aplicarea mai fermă a autoconducerii și autogestunii.

— Fascinația actualității m-a adus la dumneavoastră, unde se conjugă trei timpuri de odată a fost, este, va fi.

— Este o conjură specială, prezentul este vertiginos transformat în trecut lăsînd în urmă semne durabile. Viitorul, cu aceeași repeziune, devine prezent...

— Trăiți viața mai intens!

— Ne place ritmul alert, se acordă cu tineretea noastră.

...Conjugăm acești timpuri parcînd cele 126 de hectare ale uzinei, un amestec de șanțier și de edificii consolidate, dar cu fața proaspăt curățată de var. Spiritul de echipă (cei 33 plus alte citeva mii) săvîrșeste obișnuitul și excepționalul. Colectivitatea se reflectă în individ ca într-o oglindă măritoare.

La „Atelierul anului 2000”, cum i s-a părut nimerit unui muncitor să-l numească după modernizare, strungurile, vopșite în culori calde și odihnitoare, sint așezate ca într-un

Ceasul porumbului

● Continuă șirul producțiilor record anunțate de cultivatorii de floarea soarelui. ● Peste 200 000 de hectare eliberate de culturi și arate în vederea însămînțărilor ● În sudul țării a început marea campanie a porumbului. ● Suprafețele irigate dau primii recordmeni ● Bazele de recepție sau focul continuu al depozitărilor care se efectuează pe parcursul a 24 de ore ● Continuă livrarea legumelor. ● Fondul de stat — principala cămară a țării ● Campania de toamnă — un examen hotărâtor pentru fiecare locuitor al satelor.

Intre marile adevăruri și marile urgente ale înaintării noastre, formulate sub înalta poruncă a intereselor țării, se cuprind — incandescentă, ca și lumina acestui început de septembrie — și viața cimpiei, a pînii, viața agriculturii. „Va trebui — sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul recentei desfășurări cu activul de partid și de stat din agricultură — să facem totul ca să încheiem acest an cu rezultate cât mai bune, să punem din primul an al celui de al 8-lea cincinal bazele unei producții agricole care să dea garanția îndeplinirii pînă în 1990 a îndeplinirii obiectivelor noii revoluții agrare în toate sectoarele de activitate”. Cuvinte mobilizatoare, cuvinte îndemn la neodihna trupului întru odihna cugetului că se va face totul pentru adăpostirea roadelor acestei toamne luminoase, că se va pune cum se cuvine temelia viitoarelor recolte. Și se va face! Trebuie să se facă! Astfel încât distanța dintre deziderate și fapte să se scurteze mereu, astfel încât, să nu lipsească pîinea de pe masa oamenilor țării!

Ne aflăm în cimpia dobrogeană într-un moment în care vrednicia oamenilor pune pisc peste muncile (nu de putine ori, eroice!) de peste an. În cele 7 C.A.P.-uri ale C.U.A.S.C.-ului Valu lui Traian ni se dezvăluie o largă mobilizare de forțe, ritmul de lucru din mai toate sectoarele fiind reconfortant. E zi de duminică, zi în care, (la „o aruncătură de băț”, citiva km distanță se află marea cu plaja ei îmbietoare!) mulți dintre semenii lor își iau răgaz de destindere după o săptămână de lucru. „Plaja noastră e cimpul — se amuză inginerul șef al C.U.A.S.C.-ului, Marian Mițu. Priviți frumoasa noastră „mare”, zice arătînd spre întinsele lanuri de porumb. Din cele 830 hectare de floarea-soarelui mai rămăseseră de recoltat doar 30, la Ovidiu — „treabă care azi va fi lichidată, deci ne-am luat un of de pe inimă”, zice inginerul, Fasolea, de asemenea, au pus-o la adăpost. Porumbul, în schimb, este în plin „sezon”. Pe cimpul C.A.P.-ului Anadachiol, la tabăra pentru recoltat porumb, totul fierbea ca într-un cazan. Oameni cu fețele umbrite din cauza băr-

bilor nerase (speră să-si facă vreme în seara asta, doar îi zi de duminică!) care pe combine, care pe remorci, care reparînd lingă atelierul mobil cite o piesă — n-aveau vreme să se uite nici măcar după nemilosul soare al acelei zile. În scurt timp avea să le fie adusă mîncarea. O vor consuma acolo, lingă lanul de porumb, cu bucuria recoltei ce se arată a depăși 10 000 kg boabe la hectar. Stan Mirea, venise și el încă de dimineată să vadă cum îi merge combina. Luase în primire această C6P cu doi ani în urmă, o verificase personal mai înainte de a i se face probele. Stătea cu gîndul la ea și acum cînd medicii îi interzisera să se mai urce la

termică unde lucra. Printre cei din elita muncii se numără și Gh. Popescu, maistrul, mecanicul acestei tabere de muncă.

Și la Palazu Mare ziua de duminică devenise o zi obișnuită de lucru, asta însemnînd că ei trebuiau să raporteze la finele zilei că au realizat viteza zilnică de recoltat de 170 hectare. Tabăra de lucru era întemeiată pe același schelet: vagoane-dormitor, cisternele de carburanți și apă alături, combinele, mereu neobosite ca și stăpînii lor, remorciile, atelierul mobil... Ion Costea este veterarul trupei. Are 30 de ani vechime. Reușește să descrețească frunțile povestind cum a fost cu începutul în meserie. Cînd terminase școala era un copilandru. Pe repartiție scria Constanța. Se și închipuia alergînd, cît îi ziua, pe malul plajei, hîrjindu-se cu marea. De loc era de prin Crisani. Cînd am coborît în gară mi-am dat seama că o și terminasem cu Constanța, zice. Ne aștepta unul cu o căruță cu cai, ne-a urcat în ea și direct la Palazu Mare ne-a oprit. Erau, parcă, vîd, doi pomi și o fințină. Și dacă m-a oprit căruța acolo, am rămas, doar nu era să fac cale întoarsă...

În vremea asta, inginerul șef al C.U.A.S.C.-ului verifică rețeaua la depănușetor, ia la pas mirista, urmîrind înălțimea de tăiere. În restul drumului mai poposește de citeva ori, urmîrind cum se face coasa a IV-a la lucerna a veche, irigațiile la culturile duble. Oprește o mașină. Da, sarcinile dimineții se execută cum trebuie. Cei care transportă porumbul la siloz trec și pe la AGROSEM Constanța și Stația de condiționat seminte pentru a aduce griul necesar însămînțărilor.

În drumul nostru, spre seară, îl întîlnim și pe Ion Toma, directorul S.M.A.-ului Valu lui Traian. Trecuse, la rîndu-i, în revistă atît taberele din cîmp cît și cele 3 ateliere ale secției, pe umerii cărora apăsau nu numai sarcinile C.U.A.S.C.-ului Valu lui Traian, ci din întreg județul. Își dau întîlnire la sediul, tîrziu, în noapte, unde urmează să analizeze „operativa” adică mersul la zi al campaniei după care, fiecare o porneste spre alte stringente chemări ale zilei devenite noapte!

GEORGETA ȘTEFĂNESCU ■

Ziua prelungită în noapte

volan. O incredințase unul* om de nădejde, coleg de-al lui, Ion Văduva — și el printre fruntașii permanenți ai secției de mecanizare. Anul trecut, își amintea, i-a prins 23 August la Bîruinta, la vreo 50 km distanță, unde se cîmpese mai degrabă porumbul. Într-un fel, zice — și este aprobat de ceilalți care își pregăteau loc pentru masă — și noi facem teren, terminăm aici și plecăm dincolo, unde se simte nevoia, am bătuț și cite o sută de km pînă la Topalu cu astfel de treburi. Speră să nu-l fi mult pustia de boală, să se reîntoarcă pe combina lui dragă, precum a făcut-o unul, Marian Pilvian de la Valu lui Traian care după 6 luni a scăpat de „caldare”, adică, de centrala

muzeu, dar funcționează ca într-o fabrică. Se preconizează, în viitorul imediat, o creștere spectaculoasă a productivității muncii. La montajul locomotivelor de 1300 de cai putere pentru export modificările în structura liniilor ușurează efortul și cresc randamentul. Fabrica de piese turnate și forjate ar putea avea pe frontispiciu „made in 23 August”.

„Autodotare cu capetele noastre”, mă anunță cu nedismulată satisfacție Petre Răducanu. Cîteva ședințe ale Consiliului oamenilor muncii, care nu se terminau cu nici o concluzie, au prefăcut fabrica de astăzi. Unii specialiști îmbrățișau ideea comodă ca noi să comandăm de la fabricile din Sibiu și Brașov utilajul de care aveam nevoie. Paul Blaier, directorul general al întreprinderii, capabilii ingineri Ion Melinte și Virgil Gărdus au susținut cu argumente valorificarea inteligenței, a puterii creatoare... locale.

— Demnitatea și capacitatea profesională erau în joc?

— O mare și rodnică trudă, care s-a încheiat cu „made in 23 August”.

— Unde vă sînt muncitorii secției?

— Ați remarcat schimbarea esențială, schema veche prevedea 70 de operatori și acum acoperim întreaga secție doar cu 5 oameni. Îmbunătățirile de structură sînt urmarea vizitelor de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, care felițîndu-ne pentru unele rezultate bune, ne-a criticat sever pentru „imobilism, indemnîndu-ne să gîndim cu capul nostru, să scormim în zestrea noastră de cunoștințe, să dăm la iveală tot ce este mai bun în mintea noastră.

— Nu veți conțeni cu această neodihnă a spiritului...

— Avem planuri mari dar iar intrăm în teritoriul viitorului.

— Azi, miine, poimîine. Comprimăm, între aceste coloane de revistă, un efort urias, al unei colectivități stimată pentru combustia cu care „arde”. Dar

toți oamenii sînt la fel, între atîtea mii și mii?

— Modernizarea, în totalitate, a întreprinderii noastre pentru a ajunge în anul 1990 la dublarea productivității muncii, este gîndul și fapta noastră de fiecare zi. Aici se leagă și se dezleagă totul. Sigur că nu toți oamenii sînt la fel, nu toți au aceeași conștiință. Lucrăm cu 7 000 de tineri care n-au nici disciplină, nici rigoarea celorlalți. Unii, puțini, sînt convinși că n-au ce învăța de la alte fabrici. Consiliul oamenilor muncii a dus o mare luptă cu inginerii care nu vroiau să preia metode, tehnologii avansate, verificate în practică, numai pentru că aveau alți autori.

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU ■

— Orgoliu profesional?

— Pe cel adevărat îl respectăm, îl cultivăm.

— Îngimfăre?

— Infatuare, minimalizarea eforturilor altora. Trebuie să gîndim cu capul nostru, dar să nu-l disprețuim pe cel valoros, al altora.

— Consiliul oamenilor muncii a putut să fie atît de cuprinzător, de la deciziile esențiale de autoconducere, autogestione ale celor patru fabrici, pînă la nuanțări în gîndirea oamenilor?

— Era absolut obligatoriu pentru că am constatat stagnări, se bătea pasul pe loc se „descopereau” la noi unele metode care erau de mult aplicate la

Sibiu sau Brașov.

— Anul trecut ați avut puterea să înnoțiți 67 la sută din întreaga producție și tocmai la dumneavoastră unii se mai cramponează de idei învechite?

— Cum v-am spus era doar încăpăținarea citorva.

Petre Răducanu face un pas. Cîțiva muncitori îi supun atenției o problemă pentru mai bunul mers al cantinei: ei vin cu o sugestie pentru îmbunătățirea desfacerii, la tonetele din fabrică, a legumelor și puților din gospodăria anexă a întreprinderii.

— Cum țineți minte, absolut totul, fără să notați?

— Mi-am exersat „computerul” jucînd seara șah.

familia se retrage la culcare. Tatăl joacă două ore șah, alte două ore citește. Dimineața la șase e în picioare, la 7.30 începe ziua secretarului Comitetului de partid, a președintelui Consiliului oamenilor muncii. Program de sport în cantonament. Nici o abatere, chiar dacă pică de oboseală. Petre Răducanu s-a născut în 1945 „odată cu Victoria” — (îl citez). La 17 ani se angaja la „23 August”. După cîțiva ani, în care se afirmă ca un bun sudor, se reapuca de învățat, la alte cote. Absolvent de facultate revenea credincios la legătura de suflet. De doi ani este secretarul Comitetului de partid. În plină maturitate, la 41 de ani, președintele Consiliului oamenilor muncii, își „exploatează” programat mintea, energia, puterea de a înțelege și rezolva.

Cît veți rezista în acest ritm?

— Mi-am propus un termen lung, cît trăiesc.

...Au trecut prin fața Consiliului oamenilor muncii, prin puterea de decizie a autoconducerii muncitorești, planurile de modernizare, de impulsivitate a producției, de introducere, pe bandă de montaj, a locomotivelor de 1300 c.p., a motocompresoarelor de 1000 și 2000 c.p., au fost cîntărite realizările și nerealizările de plan, s-au supus la vot construcțiile celor 11 minicantine, a cantinei mari, a bazei sportive, a celor 10 cămine pentru nefamilisti, a creșelor și grădinițelor, a spitalelor și policlinicilor, a teatrului și clubului muncitoresc, s-au supus la vot oportunitatea taberei permanente de odihnă de la Eforie Nord.

— Tovarășe Răducanu, cu asemenea listă, pe care am lăsat-o deschisă pentru că e mult mai cuprinzătoare, găsiți printru picături și acele minute cînd invitați la dumneavoastră cite un om al muncii și la plecare îi oferiți, o carte, cu țile...

— Se mai poate ajunge la un vîrf profesional care să nu se cîntine fără cultură? Eroul Muncii Socialiste, maistrul tra-

sator Marian Avram, are o cultură... universitară, fără facultate. Nu-l întîlnesc odată la o ședință a Consiliului oamenilor muncii fără să mă facă atent că a apărut o carte interesantă, să n-o scap, fără să-mi vorbească despre un fapt de cultură, cu pasiunea unui om de bibliotecă. Traduce din franceză și spaniolă, pe care le-a învățat singur, cu cărți și dicționar.

— Este exemplul unui om iubit și stimat...

— Nu pot să-i înțeleg pe cei care n-au mai trecut printr-o librărie cu anii.

— După ce-i recunoașteți?

— Îi simt imediat după sărăcia vocabularului, după lipsa gîndurilor de valoare. Imediat îi „miros” și le dau sarcină să citească. Pe moment omul e uluit. De unde știu că n-a mai pus de ani mîna pe o carte? Apoi este incomod că a fost descoperit într-o lumină nefavorabilă, mai ales dacă este un bun meseriaș.

— Nu se supără pe dumneavoastră?

— Nu știu, poate pe moment, dar după citeva luni îmi mulțumeste. Trebuie să ne cîștigăm pîinea și considerația cu capul. Fără el nu se mai poate trăi. Democrația socialistă are nevoie numai de oameni capabili, integri, culti, cu opinii ferme. Numai cine muncește din greu și-și iubește meseria știe cît trebuie să pună din ființa lui ca să fie mereu în rîndul întii. Cum să ne regenerăm fără o carte, un spectacol, un concert, o expoziție? Ce-ar fi viața, să ne trezim dimineată fără să avem în față o zi plină de soare și de bucuriile muncii noastre? N-am muri de plictiseală și de dispreț pentru noi?

...Macaralele așază pe lîni „trupul” locomotivelor de 1300 de cai putere. Șeful de tură comentează neutru: „Sîntem în grafic, miine vom fi în avans!” Eu transcriu cu emoție timpul viitor, pe care-l pun în pagină la prezent.

CARMEN DUMITRESCU ■

Grandios proiect al Epocii Ceaușescu:

Siretul a pornit pe o albie nouă

Dacă picătura de apă își va dubla, prin repetatele ei popasuri în baraje, timpul în care ajunge de la izvorul râului în mare, atunci înseamnă că țara va avea de două ori mai multă apă. Iată o interesantă, dar, în același timp, vităfă relație între „viteză” și „volum”, pe care o stujește, în primă și ultimă instanță, ampla operă de reconstrucție a albiei riuului, a pământului de sub ape. La încheierea unui semnificativ episod al acestei opere — devierea râului Siret printr-un baraj cu multiple destinații — au fost prezenți și doi dintre redactorii revistei noastre, Elena Ghera și Octavian Știreanu. Publicăm alături relatarea lor de la acest important eveniment al vieții hidrotehnicienilor din această parte a țării.

ragii obișnuiți. Unul dintre ei este Viorel Munteanu, dintr-un sat alăturat, Talpa. Are 32 de ani și doi copii. În timp ce azi călca pe grinzile alea buclucase, unul chiar îl întreabă că de ce se dă „mare sculă”, de când lucrează el la baraj? Îl răspunde zimbând înțelegător că „din 6 martie 1979, unul din primii muncitori veniți aici”, și-si mai aruncă privirea odată spre grinzile alea care stau, stau neclintite ca de cind lumea. Cind le-a urcat pin' aici, purtindu-le ca pe-o scobitoare cu viteze de citiva metri pe minut, nimeni nu l-a întrebat ce simte, ce gindește și cum de nu-i trémurá mina pe manetele de comandă.

„Am pus de la început bază pe oameni tineri. Chiar în '79 mi-au venit primii stagiaři. Constantin Băileanu, acum șef de brigadă la Siret, împlinește chiar astăzi, 28 august, șapte ani de muncă, toți făcúți aici. La fel, inginerul Nicolae Dindere, adjunct de șef de brigadă, un teoretician și-un vizitor care aici, pe acest șantier, a deschis cu adevărat ochii spre lume. Apoi au venit Aesintu, Antohie, Mindru, Vizitiu (acesta, șef de brigadă la Dridu), băieți tineri și de toată isprava. Au venit neînșurați, fără vreo șansă la o viață ca-n studenție sau, măcar, ca pe alte șantiere. Au venit pentru o viață cruntă, de ce să ne ferim de cuvinte, într-o izolare completă de tot și de toate — o viață pe care ei, însă, au reușit s-o lumineze, s-o încarce de demnitate, s-o facă romantică, chiar splendidă, s-o îmbogățească sufletește, îmbogățindu-se pe ei însiși cu virtuțile unei fizionomii umane clare și ferme. De aceea i-am iubit și admirat, ei știu asta, i-am iubit cerindu-le totul la maximum, necrutându-i nici o clipă, accelerându-le maturizarea, călărea, formarea lor ca oameni”. Cit de tirziu ne-am fi culcat, imi povesteste amuzat unul din vechii răsfațați, dornic să-mi întărească spusele inginerului Dobrovolschi, la ora 6 trebuia să fim pe baraj. Nici un minut mai tirziu. La început ne scula cu apă rece. Metoda a avut cîccet, pină ne-am imunizat. Apoi a inventat o alta: pe coridoare pornea motorul unei motorete fără țevă de esapament, parcă ne zgiria creierii nu altceva... Așa ni s-a format un mic reflex, pe care-l avem pentru toată viața, dar, totodată, așa s-a încheșgat o mare prietenie, așa s-au călît, dacă vreți, adăvurate caractere”.

În această oază de lume, la citiva kilometri după intrarea Siretului în țară, există un veritabil univers uman pe care barajii și de la Rogojești l-au construit treptat, în ore, zile și elipe de muncă încordată, desfășurată parcă într-un spațiu prea mic pentru suflete așa de mari. Cind nea Bădiliță, un munte de om, de două ori mai mare și la vîrstă, și la greutate și la înălțime decît un tinăr subinginerăș, îl ceartă aspru pentru nu știu ce-a făcut, acesta — Arsenal, pe numele lui de botez dat de șantier — începe să fredoneze „Noi vrem pace pe pămînt...” și toată supărarea venerabilului meșter se duce pe apa Siretului, și nea Bădiliță, „se-nmoaie” și lucrurile reîntă în normal... Același „Arsenal” (cu toate șansele de a deveni „Arbaletă...”) este trimis la o

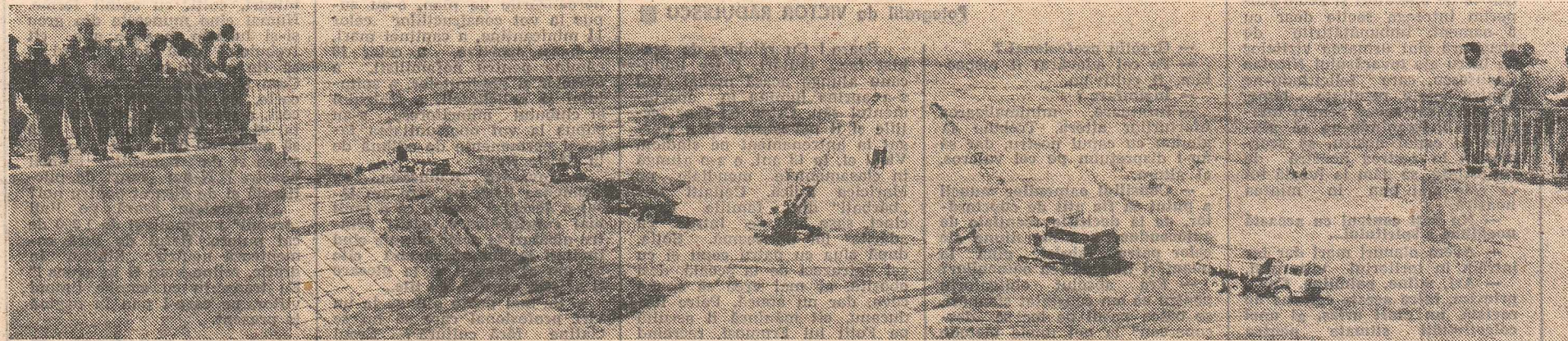
în același timp, în zona de care răspundea meșterul Ștefan Lazăr, se încheia blocarea vechii albie. O nouă corecție geografică era împlinită, Siretul avea, pentru 1 km, un nou curs. Era, adică, obligat să treacă prin acest baraj: un ocol mic al apei, dar un pas mare pentru civilizația acestor locuri.

„E un vis pe care-l trăiesc cu ochii desolbiși, aproape nu-mi vine să cred. Am venit aici, singur, pe 27 februarie 1979, totul era acoperit de zăpadă, ab dit vedeai cu ochii. Pe 1 martie, dat primul țărúș, iar pe 5 martie fundația la organizația de șantier; la ocea ce sint de atunci locuințele oamenilor, era deja gata. N-am avut ceva ce se cheamă stilul calm, am cerut și am vrut de la început ritm în tot ce făceam”. Ingerul Ștefan Dobrovolschi avea pe-atunci doar șapte ani vechime, din care patru lucrase la Canalul Dunăre-Marea Neagră pină predase „la cheie” tronsonul între km 5-12. Începuse ca inginer simplu și terminase lucrarea ca șef de șantier; se transferă la T.A.G.L.H.S. București, grupul „Moldova”, pentru a reha drumul de la eapăt, pină la a fi numit șef al șantierului acestui baraj de la Rogojești. „Cind am venit aici, doar meșterul Ștefan Lazăr mai avea experiența unor astfel de

lucruri. Muncise la Dragomirna, Vaslui, Poiana Uzului și se retrăsese spre meleagurile natale auzind că se va face și-aici un baraj. Au venit mulți să lucreze la baraj, majoritatea țărani cooperatori, oameni de-a locului, care nu prea știu ce-nseamnă viața de șantier. Am discutat cu fiecare în parte, să vad ce gindește și ce poate. Am rămas blocat eind am întilnit un dulgher, bunul nostru meșter, Nicolae Dascaluic, care știa să citească o planșă. L-am arătat una, și-nă una, și-nă una și la fiecare știa despre ce-i vorba. Pe mulți, însă, a trebuit să-i școlim, mai ales că aveau de-a face cu utilaje deloc simple, ce valorau mă-lioane”.

Unul dintre cei „școlii” la Sărulești — unde există grupul școlar al trustului — este Traian Dumitras, băiat tinăr din comuna „George Enescu”. Este excavatorist pe un Zomag, și lui, alături de Mircea Bilbă, i-a revenit sarcina de onoare să înlăture ultima stavilă din drumul Siretului spre baraj. Am stat alături de el, sus pe utilaj, citeva minute bune, chiar în timp ce muta digul în remorcile autobasculantelor. Este imperurbabil ca un sîinx, își vede de manevrele sale complicate — te-ametesc numai dacă le urmărești cu privirea — cu precizia cu care ar trage o linie cu creionul. Și el și Mircea Bilbă

sint în ținută de gală. De sus, de pe baraj, toată lumea are ochii ațintii spre excavatoarele manevrate de cei doi. Fiecare utilaj mușcă din cite o parte a digului pină acesta se subțiază la mijloc eit o scindură. Pămîntul nu mai rezistă, cedează și apa năvălește spre baraj. Între cele două utilaje, prăpastia se lărgeste, excavatoarele și basculantele se retrag încet din calea apei. Singurul care stă cu spatele la eveniment este unul din oamenii de bază ai acestei lucrări, meșterul Fane Lazăr: el se ocupă, la citava sute de metri distanță, de blocarea vechii albie. Face acest lucru cu mare plăcere: odată, pin '82 a rămas înzăpezit vreo două săptămîni în acele locuri. Au mințat ultimele rezerve de costiță în fasole pină cind seșorii au putut să străbată la ei cu apă și de-ale gurii. Cind barajul se apropia de sfîrșit, deasupra, la 17 m înălțime trebuiau montate niște grinzii de beton, 20 tone bucata. Era nevoie de un utilaj care se găsește foarte greu, nimeni nefiind dispus să-l imprumute. În plus, trebuiau cărați vreo 15000 mc. de umplură în aval de baraj, pe care să poată fi montată uriașa macara — pămînt care după aia trebuia din nou cărat de unde a fost adus. Ar fi fost o muncă infernală, cu mult timp și bani pierduți. Nea Fane s-a încumetat să monteze grinzile cu ceea ce avea la îndemînă, cu doi băieți tineri și isteți, automaca-

reconstrucția pământului

ing. Constantin Semenov

maistrul Gheorghe Irim

ing. Ștefan Dobrovolschi

maistrul Ștefan Lazăr

intreprindere, I.M.E.I.L.; se întoarce de-acolo cu treaba rezolvată, dar spune senin, în dulcele grai moldovinec, că „pi Ilmî nu l-am găsit, era numai Radu...“ Fiecare a ajuns să cunoască pînă la detaliu ticurile, obiceiurile și felul de a fi ale celorlalți, împrumutându-le unii de la alții ca într-o adevărată familie, devenind și fiind o adevărată familie.

Cînd a preluat conducerea întreprinderii, pentru inginerul Constantin Semenov aceasta era veritabila regulă de conduită pe care o moștenise și avea s-o ducă mai departe. Cu alură de discobol, dar cu sprinteneala unui alergător de sută, directorul întreprinderii este un exemplu de dinamism și chiar de ubicuitate pentru toată suflarea celor trei brigăzi, din viața și starea cărora nu-i scapă nici un amănunt. El este omul mereu la zi, inginerul mereu pe fază, directorul mereu alături de oamenii săi. Ingerul șef, Valeriu Scripcă este, într-o binevenită compensație, o structură de reflexiv. Se află mai mult în căutarea ideilor decît a vorbelor, întreașa sa precizie respirînd ceva din delicatețea unui desenator de filigranuri. A rămas consecvent cu sine chiar și în condițiile aspre ale victiei de șantier, căreia a reușit, iată, să-i dea și o altă față, pe care sînt clar imprimate bunele maniere și chiar nostalgia... florilor. Pe scurt, el este, cum îl citează cu simpatie ortacii săi, „un superb“. Șeful brigăzii de la Rogojești, inginerul Lazăr Acșinte, a venit aici mai din vale, de la barajul Bucecea. Acolo, la un moment dat, se pierduse scutul care săpa în subteran o galerie. Se comunica cu cei de dedesubt, dar nu puteau fi localizați. Aventura sub pământ a durat cîteva zile și trebuia încheiată cu scoaterea utilajului la suprafață. Era pe sfert îngropat în mîl — și nici o macara din lume nu l-ar fi putut scoate întreg. Atunci a apărut ideea inundării incintei, noroiul a devenit mai fluid și utilajului i s-au putut desprinde ușor rădăcinile pe care parcă și le înfipșese în pământ. Iși aduce aminte cu plăcere de acel episod, a venit aici să lucreze la suprafață, „dar lupta cu pământul a fost la fel de grea“.

„Reconstrucția pământului, spuneți dumneavoastră. A-

cest baraj e virf de bazin, primul dinspre amonte din salba de baraje ale Siretului. Mai sînt alte șase, ultimul la Adjud, cel mai mare, 500 milioane m.c., apă acumulată, deci de aproape zece ori mai cuprinzător decît cel de la Rogojești. De acolo, din acel baraj, Siretul o va cîrmi spre Bărgan, printr-un canal de navigație și irigație de aproape 200 km, avînd celălalt capăt în acumularea de la Dridu, pe Ialomița, și de-aici, mai departe, printr-un alt canal, în sistemul de pe Valea Mostiștei, cu vărsare în Dunare. Este, în adevăr, o amplă operă de reconstrucție a pământului, care va schimba radical viața întinsului ținut pe care-l va traversa. Dar punctul de plecare este aici, la Rogojești. Potolim Siretul, care pe-aici își schimbă albia de zeci de ori pe an, acumulăm apă pentru zona deficitară a Botoșanilor, creăm sursă de apă pentru irigații, producem curent electric din trei turbine, fiecare de cîte 3,2 MW, deschidem largi posibilități de turism.

Reconstrucția pământului, spuneți dumneavoastră, dar această lucrare, asemenea altora, a fost și este un privilegiu de construcție a oamenilor. Asta mă leagă mai presus de orice de acest baraj. Aș fi preferat de nu știu cîte ori să fiu eu cel care încheie această lucrare, să nu am, în aceste momente pe care le aștept din acel februarie '79, postura de invitat pe care o am acum“. Și chiar dacă inginerul Ștefan Dobrovolschi a fost, în adevăr, invitat aici în calitatea lui de director tehnic al Trustului de Antrepriză Generală pentru lucrări Hidrotehnice Speciale București — de care aparține această antrepriză „Siret superior“ — nimeni n-a avut nici o clipă îndoială că el a fost astăzi mai al casei decît oricînd, că oamenii și locurile și parcă barajul însuși îl așteptau în aceste momente ca pe unul ce-și lăsase acolo, în colosul de beton și oțel, șapte ani de tinerețe, măsurăți în zile, ore, și clipe pe care, iată, nimeni nu le-a uitat.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Apa a fost meseria lui, zice. Indiferent sub ce înfățișare ar apărea ea, curgătoare sau necurgătoare, la suprafață ori subterană, despre apă a fost vorba în cursurile pe care le-a ținut studenților și tot despre apă a scris profesorul Valeriu Blițaru o seamă de cărți. Intre altele, a ținut să întrezărească o cale de a repara o eroare sau o amnezic sau o nedreptate a naturii și de vreo 25 de ani s-a dedicat clarificării unui proiect fabulos. Județul Iași fiind unul dintre județele cele mai sărace în apă, întrebarea era cum ar putea să ajungă să-și schimbe această condiție de neînviat. Profesorului Valeriu Blițaru de la Facultatea de Hidrotehnică din Iași fiindu-i la îndemînă tot felul de comparații: de exemplu, județul Iași e de vreo șapte ori mai sărac în apă decît județul Timiș. Ce era de făcut? Intrucit Bahluiul, care trece prin centrul județului, are un bazin hidrografic sărac, soluția nu putea fi alta decît de-a efectua un transfer de apă din bazinul Siretului.

Ne aflăm într-o sală încăpătoare în largul căreia se întinde pe vreo cîteva zeci de metri pătrați relieful județului Iași modelat într-o machetă cu creste de dealuri și petice de cîmpie și lunci. Trebuie, zice profesorul, să realizăm o acumulare de bază pe Siret, la Pașcani, de unde apa vine prin derivație gravitațională spre centrul județului, străbătînd dealurile înalte ce despart Siretul de Bahlui. Profesorul apasă pe un buton și se

aprend niște becuri și vedem aievea unde ar urma să se strîngă apa și cum ar urma ea să vină spre valea Bahluiului. Dar acumularea centrală, adaugă profesorul, va fi aproape de Hirlău iar de acolo apa va curge pe trei magistrale, la cote între 200 și 170 metri, spre părțile de vest, est și nord ale județului, dominînd gravitațional

Viata a doua a Bahluiului

o suprafață de aproximativ 250.000 de hectare, dintre care vreo 50.000 în județele vecine, Vaslui și Botoșani. Din aceste magistrale se vor desprinde, pe dreapta și pe stînga, canalele de distribuție pentru irigații, pentru aprovizionarea cu apă a localităților și a unor unități economice, pentru crescătoriile de pește în care deocamdată apa este adusă prin pompare.

Economic, ecologic, turistic, igienico-sanitar, această lucrare va aduce numai avantaje. Ideea de a capta sursele de apă la creastă iar nu la baza versan-

ților fiind o soluție care nu se întîlnește în multe locuri din lume. Trîgirea acestor pămînturi nu în felul clasic, obișnuit, de jos în sus, elimină o cheltuială de energie de aproximativ 200 milioane kWh pe an și, mai mult, îngăduie producerea a 170 milioane kWh, în cursul unui an, pentru că pe firul magistralilor și canalelor acestui sistem hidrotehnic proiectul are în vedere și construirea a vreo cîteva zeci de microhidrocentrale.

Acest proiect numit „Podișul Moldoveneș-Iași“ se află în atenția conducerii de partid și de stat și el este cuprins în Programul național de îmbunătățiri funciare adoptat în urmă cu trei ani. Definitivat prin munca unui colectiv larg în rîndurile căruia s-au numărat nu numai profesori și studenți de la facultatea de profil din Iași ci și specialiști din cadrul ministerului și de la institutul de îmbunătățiri funciare, acest proiect prevede ca o măsură de siguranță și posibilitatea de a aduce în arterele noului sistem hidrotehnic apă din riul Moldova. Tot gravitațional, subliniază profesorul Valeriu Blițaru, riul Moldova se află la cota 500 și apa urmează să coboare în acumularea de la Pașcani, pe Siret, care se află la cota de 220 metri, iar de aici la acumularea de lângă Hirlău, la 200 de metri, Bahluiul aflîndu-se și mai jos, la cota 100 în nord și la 35 în sudul județului, acolo unde se varsă în Jiția.

DUMITRU ELIADE ■

Munții — relief interior

Există și o altfel de reconstrucție a reliefului munților — o reconstrucție a reliefului lor interior, dacă se poate spune așa. E vorba de viața animalelor, de fauna care populează munții și care le împrumută acestora o anume înrezie interioară, mai mult intuită și foarte rar perceptibilă direct — la vreme de vîntoare sau de întîlnire neprevăzută cu ursul...

După al doilea război mondial, fauna munților noștri era devastată. Situația era alarmantă și, se înțelege, nu putea dăinui. Au început eforturile atente și susținute pentru repopularea munților noștri cu animale care le făcuseră cîndva faimă. În ultimele două decenii aceste eforturi au intrat „în linie dreaptă“, printr-un cadru organizatoric și legislativ pe măsură, astfel încît abia prin anii '80 s-a putut ajunge la efective optime ale speciilor de vînat importante și semnificative pentru fauna montană.

Fondurile de vîntoare, nominalizate ca atare, însumează o suprafață de peste 23 milioane hectare, 34 la sută fiind gospodărite de unitățile silvice, iar restul — arendate A.G.V.P.S. Două treimi din această suprafață de vîntoare „se desfășoară“ pe teren arabil, fînete, pășuni și gol de munte, iar un sfert — în păduri. Luîndu-se în calcul o seamă de indicatori relativi la particularitățile acestor suprafețe, pentru principalele specii de vînat au fost stabilite efective optime, care sînt de 8100 la capra neagră, 4800 la ursul brun și 42800 la cerbul comun. În 1960, efectivele acestor specii erau sub cele optime, fiind estimate la 4595 capră neagră, 3151 urs brun, 13741 cerb comun, precum și 3079 lupi, 1022 risi, 7560 cocoși de munte. Cam din acei ani a început o campanie națională de ocrotire activă a efectivelor — în principiu, prin localizare cit mai precisă, constituirea unor ogoare de hrană și a unor suprafețe de liniște, furnizarea de hrană suplimentară și reducerea dăunătorilor (la o medie de 1 dăunător la 10 animale ocrotite). Rezultatele au fost, desigur, lente dar sigure, astfel încît în acest an 1986 ne putem lăuda cu efective de specii de vînat substantial îmbunătățite, depășind pe alocuri chiar cifrele optime: 8775 capre negre, 6974 ursi din rasa brună, 44596 cerbi din rasa comună, 2259 lupi, 1912 risi și 8976 cocoși de munte.

Aceste cifre vorbesc de la sine despre eforturile de conducere și dirijare corectă a fondurilor cinegetice, conform Programului național adoptat în 1976. Dar, alături de restabilirea unui echilibru cantitativ

între diferitele specii de animale și între acestea și terenurile pe care ele trăiesc, s-a urmărit, în paralel, și o restabi-

limentare a naturii. Înainte de a fi un hobby, vîntoarea este chiar o meserie; necesară, cu un rol bine definit în asigurarea unui echilibru între diferitele specii, a unui optim în efectivul faunei.

Nu atât împlinirea, cît mai ales capacitatea biogenetică deosebită a spațiului nostru carpatic, munca silviculturilor și cinegeticienilor, eforturile de cercetare și aplicare în producție a rezultatelor respective, amplul și delicatul demers de conducere și dirijare corectă a fondurilor cinegetice au făcut ca de pe teritoriul țării noastre să se recolteze peste 2000 de trofee ce intrunesc punctajul necesar acordării medaliei de aur la „criteriul“ respectiv. Dintre trofee care compun colecția națională, numai 5 la sută au fost dobîndite înainte de 1950, 7 la sută provin din perioada 1951—1960, 29 la sută din deceniul 1961—1970, restul de 59 la sută fiind dobîndite după anul 1970.

România era demult vestită prin blănurile și craniile de urs brun dobîndite în Carpați, piese ce aproape concureau cu cele ale ursului Grizzli. La ursul brun, România deține de mulți ani recordul mondial al craniului și la blănu, toate primele cincizeci de blănuri de urs din lume fiind dobîndite în țara noastră.

La cerb carpatic deținem, de asemenea, vicerecordul mondial cu un trofeu de 15,11 kg, lungimea prăjinilor depășind 1,30 m. La mistreț deținem locul trei în lume, dar numărul trofeelor cu un punctaj foarte mare atestă valoarea de necontestată a populațiilor de mistreți care cresc în țara noastră. La capra neagră deținem primele 12 trofee din lume, inclusiv recordul mondial (dobîndit în Făgăraș), vigoarea caprelor negre carpatine fiind unanim recunoscută de specialiști. În sfîrșit, la căprioară deținem vicerecordul mondial, recoltat pe fondul Drăgănești—Prahova.

Valoarea trofeelor de vînat din România s-a afirmat adesea la expozițiile internaționale de vîntoare, cea mai recentă fiind la Nürenberg, în mai a.c., unde țara noastră s-a situat pe locul intii din 21 de țări participante, cu 333 medalii de aur, patru recorduri mondiale, cinci plachete Grand Prix.

lire calitativă a compoziției faunei care populează munții noștri. Astfel, marmota alpină, care dispăruse complet după al

doilea război mondial, a început să apară din nou pornind de la 16 exemplare aduse din Austria în Retezat și 27 exemplare (12 în Făgăraș și 15 în Rodna) aduse în același an 1972 din Franța. Rezultatul: peste 200 de exemplare de marmotă alpină în fiecare din aceste nuclee de repopulare, ceea ce semnifică „un succes frumos și clar“, cum apreciază dr. Dorin Gîrlea, inspector de specialitate în Ministerul Silviculturii.

Intrucîtva similar s-au petrecut lucrurile și cu capra neagră din munții Rodnei — loc care dăduse în 1930 primul record mondial la această specie, dar de unde capra neagră dispăruse cu timpul din cauza războiului și a braconierilor. Începînd cu anii '60, masivul Rodna a fost repopulat cu 40 exemplare aduse din Retezat, Bucegi și Făgăraș, astfel încît acum s-a atins efectivul optim (în jur de 300 exemplare) pentru zona respectivă. Repopulări cu această specie (pe care un anumit tip de folclor o consacrase ca fiind „pe cale de dispariție“) s-au făcut și în alte zone în care biotopul a corespuns („în nișe ecologice vacante“, cum spun specialiștii) — în zona Apusenilor, Sirului, Ciucașului, Cheilor Bicazului s.a.

La cocosul de munte s-a procedat, de asemenea, la o masivă repopulare în munții Apuseni și în zona Bisoca, din județul Buzău.

Cerbul carpatic și-a extins mult arealul din Carpați, atît prin repopularea în zone din care dispăruse complet (Cluj și Alba) cît și prin popularea unor zone noi (Iași, Tulcea, Dimbăvița, Giurgiu, Dolj, Vlcea, Gorj, Caras-Severin). Din chiar această enumerare rezultă că se încearcă reimpingerea cerbului spre zonele joase, acolo unde a trăit cu mii de ani în urmă, astfel încît, la cîmpie, se scotează pe o spargere a plafonului de trofee la care această specie a ajuns în condițiile muntelui.

Evoluția cea mai spectaculoasă a avut-o căprioara, care în 1980 a înregistrat un efectiv de 330.000 exemplare — de peste 20 de ori mai mare decît în 1950 —, acum fiind răspîndit practic pe întreg fondul forestier al țării, alături de așa-zisul „căprioară de cîmp“ ce populează terenurile lipsite de pădure.

Toate aceste rezultate au adus nuanțe noi în preocupările privind ocrotirea faunei țării, o dovadă fiind în acest sens și recentele măsuri adoptate la nivelul Ministerului Silviculturii privind mai buna gospodărire a fondului cinegetic național.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

O victorie pentru cinci veacuri

Biruinta lui Mircea asupra oastei lui Baiazid la Rovine (17 mai 1395) a fost una din acele victorii care fixează o întreagă desfășurare a istoriei. Ea s-a aflat la obirșia relațiilor țarilor române cu Poarta otomană pentru următoarele cinci secole — adică până la proclamarea independenței de stat, la 9 mai 1877 — relații caracterizate prin recunoașterea statutului de autonomie a țărilor române, chiar atunci când, constrinse de copleșitoarea forță a Imperiului otoman, ele i-au recunoscut suzeranitatea. De-ar fi să facem istorie contra-factuală („Ce s-ar fi întâmplat dacă? În cazul de față ce s-ar fi întâmplat dacă bătălia de la Rovine ar fi fost câștigată de Baiazid?”), dimensiunile grandioase ale victoriei lui Mircea apar cu și mai puternică limpezime. Stăpin de-ar fi ajuns Baiazid în Țara Românească, teritoriul dintre Dunăre și Carpați ar fi cunoscut soarta atitor teritorii din Peninsula balcanică, unde cuceritorii otomani au lichidat structurile politice ale autohtonilor, au lichidat — prin exterminare sau convertire la Islam — clasa conducătoare locală și au introdus formele specifice ale feudalismului otoman (sistemul timariot). Care ar fi fost consecințele unor astfel de acțiuni la nord de Dunăre pentru dezvoltarea societății românești este lesne de întrevăzut. Elanul ofensiv al armatei otomane s-a frânt la Rovine și Țara Românească — iar prin ea întreaga arie locuită de români — a beneficiat de un răgaz benefic, valorificat pentru a asigura conservarea armăturii politice și administrativ-militare a statului. De fiecare dată când asupra pământului românesc — în ansamblul sau asupra unei părți a lui — a planat primejdia lichidării identității politice date de stat și a instaurării regimului administrației otomane directe sub forma pasalicului, s-a produs acea reacție viguroasă, care a înlăturat primejdia și a convins Istanbulul de neputința sa de a pune capăt creației politice românești. Mircea a fost primul dintr-un lung sir de voievozi români care vor împodobi cu faptele lor de arme istoria militară a poporului român. Evident, neatirnarea de fapt a țărilor române ar fi de neconceput fără Iancu de Hunedoara, Vlad Tepeș, Ștefan cel Mare sau Mihai Viteazul, dar pentru ca luptele lor glorioase să fi dat roadele lor politice a fost nevoie ca la început să se afle biruinta lui Mircea de la Rovine. Fără de ea, n-ar mai fi fost cu putință marea epopee din secolele următoare.

Rovine, gloria lui Mircea

În lumina noilor concluzii despre datarea corectă a bătăliei de la Rovine și, deci, despre contextul politic și militar în care a avut loc, victoria lui Mircea apare ca o izbândă al cărui merit îi revine în întregime. Nu a fost vorba — cum s-a afirmat de unii istorici — de o campanie comună a lui Mircea și a lui Sigismund de Luxemburg, regele Ungariei, avind drept obiectiv „recupera-

rea“ Țării Românești, părăsită — s-a pretins — de Mircea, care, victorios pe cimpul de luptă, nu ar fi putut să facă față presiunii copleșitoare turcesti și s-ar fi retras în Transilvania, de unde ar fi revenit cu ajutorul regelui ungar. Realitatea este cu totul alta. În momentul în care Sigismund de Luxemburg s-a pus în mișcare, sultanul Baiazid părăsise sau era pe punctul de a părăsi Țara Românească, înfrint fiind la Rovine. Doar la Turnu sau Nicopolea Mică — a cărui stăpânire era indispensabilă pentru trecerea rapidă a Dunării — a rămas o garnizoană otomană. O diplomă din 5 noiembrie 1403, a

ții Turnu, restul trupelor fiind deja la sud de Dunăre“ și, deci, „luptele pentru eliberarea cetății de la Dunăre sînt singurele acțiuni întreprinse de armatele regelui ungar pe teritoriul Țării Românești“. A fost, așadar, la Rovine una din marile victorii românești, dobîndită prin singura putere a „oastei — celei mari“ a voievodului Mircea, care, din acea glorioasă zi, a devenit „cel Mare“ în istoria neamului său.

Cronicarii otomani atît de preocupati să elimine evenimentele neplăcute din paginile scrierilor lor, fie prezentîndu-le la antipodul realității, fie trecîndu-le sub tăcere, au fost to-

te și stringîndu-se toate cadavrele musulmanilor, a făcut ca ele să fie cărate și aruncate în apă. Îndeplinind această poruncă pînă în revărsatul zorilor, n-au lăsat la locul de bătălie lesurile musulmanilor. Cînd s-a făcut ziua, ei au fugit din acel loc. După ce musulmanii s-au retras, necredinciosul Mircea a trimis un om la locul bătăliei. Cînd a văzut că nu mai era acolo nimeni, Mircea necredinciosul a venit el însuși la locul de bătălie și a văzut zăcînd multe cadavre de-ale necredincioșilor, iar dintre ale musulmanilor nu se vedea nici unul. Necredinciosul Mircea a fost cuprins de spaimă și a zis: „Au pierit

de multimea cadavrelor ome- nești, încît și însuși Baiazid s-a înspăimîntat și a fugit“.

Dispute politice în rîndul boierimii

Victoria lui Mircea de la Rovine a fost o lecție aspră pentru Baiazid. A înțeles că nu poate face pe pămîntul românesc ceea ce făcuse la sud de Dunăre. În același timp în Țara Românească s-a produs o reorientare a unei părți a boierimii. Atît timp cît existase primejdia lichidării statului muntean și a clasei sale conducătoare, reflexul solidarității naționale tinea boierimea unită sub steagul luptei antiotomane, ridicat ferm de marele Mircea. Acum, însă, cînd Baiazid fusese înfrînt și cînd primejdia dispariției statului și a introducerii regimului timariot dispăruse, două orientări se manifestau în rîndul clasei conducătoare muntene: prima, continuarea luptei împotriva Porții otomane, prin integrarea efortului Țării Românești în cruciada preconizată de Sigismund de Luxemburg, cea de-a doua, găsirea unei formule de înțelegere cu Poarta, care, punînd capăt războiului, să asigure existența statului muntean, în condiții de neamestec otoman. S-au manifestat atunci două orientări ce le vom regăsi de-a lungul celor cinci secole de confruntare româno-otomană.

Exponentul celei de a doua orientări — căci Mircea era pentru continuarea luptei — a fost Vlad, intrat în istoria noastră cu atributul de „uzurpatorul“. După mai multe indicii el era fiul lui Dan I, fratele mai mare al lui Mircea, deci nepotul marelui voievod. Vlad nu a fost un simplu instrument al Porții, o marionetă a lui Baiazid. Încăunarea lui se explică prin orientarea unei mari grupări boieresti, dispusă să-i acorde sprijinul în vederea luării puterii, orientare caracterizată prin pace cu Poarta otomană, colaborare cu Polonia prin intermediul Moldovei, ostilitate față de Sigismund de Luxemburg. În spiritul acestei politici, el a prestat, printr-un act dat la Arges, la 28 mai 1396, omagiu regelui Poloniei, Vladislav Jagello și soției acestuia, Hedviga, arătată a fi „singura moștenitoare a marelui Ludovic“, ceea ce însemna — după moartea celeilalte fiice a lui Ludovic I de Anjou, Maria, căsătorită cu Sigismund de Luxemburg. — contestarea oricărei legitimități de a guverna a regelui ungar.

Care a fost atitudinea lui Vlad față de Poarta otomană? Un text, publicat mai demult și des citat, dar nu în legătură cu problema discutată aici, oferă — credem noi — răspunsul. Ioan de Sultaiha, în tratatul său de geografie *Libellus de Notitia Orbis*, scris de el în 1404, dar cu informații dinainte de această dată, informează că „lîngă Marea cea mare sau Pontică este Valahia, o țară mare. Are un domn al său, și deși turcul a prins pe mulți dintre ei și i-a tulburat totuși nu a dobîndit stăpînire asupra țărilor ca și a celorlalte“.

În lumina noilor informații și a punctelor de vedere întemeiate pe ele, credem că trebuie discutată evoluția relațiilor lui Vlad, mai întîi, apoi ale lui Mircea, cu sultanul Baiazid. Este ceea ce vom explica în episodul următor.

În vremea Marelui Mircea

(X)

„Astfel e românul și român sînt eu, și sub jugul barbar nu plec capul meu“

lui Sigismund însuși, este perfect explicită. În termeni plini de emfază, destinați să prezinte Țara Românească ca aflîndu-se în vasalitate și să pună numai în seama armatei sale succesele antiotomane, regele arată că aflînd de invazia otomană în Țara Românească: „Ne-am grăbit (ceea ce este neadevărat — n.n.) cu o mare putere a noastră și am ieșit în întîmpinarea îndrăznelii acestui Baiazid și pentru apărarea acestor părți ale noastre (mai exact „dorite a fi ale noastre“ — n.n.), în special a sus-numitului castel al Nicopolului Mic, cu scopul de a-l lua cu asalt. De acolo Baiazid, aflînd de sosirea noastră în persoană, s-a retras. Și am cucerit acea cetate a Nicopolului din miinile oamenilor lui“. Așa cum conchide corect ultimul cercetător al acestui episod, Alexandru Dîtă, „la intrarea în Țara Românească a ostilor conduse de Sigismund de Luxemburg, singurii ostasi otomani care se mai aflau aici erau cei care alcătuiau garnizoana cetă-

tusi nevoiti să constate un fapt de netăgăduit: retragerea lui Baiazid din Țara Românească. Pentru a ilustra subiectivismul acestora reproducem relatarea bătăliei de la Rovine făcută de cronicarul turc Orudî bin Adil, care manipulează faptele și fabulează pentru a acoperi — cu o stingăcie ce nu poate însă înșela — înfrîngerea „Trăznetului“ de către voievodul român: „Mircea ghiaurul, aducînd cu el oaste, a venit împotriva sultanului Baiazid și, întîlnindu-se unul cu altul, s-a dat o mare bătălie, astfel încît atît din partea musulmanilor, cît și din partea ghiaurilor, mulți au fost măcelăriți; din amîndouă părțile au murit mulți oameni. Cînd turcii au văzut că oastea ghiaurilor este numeroasă, cele două osti nu s-au despărțit una de alta (adică au continuat lupta — n.n.). Cînd s-a lăsat noaptea, cele două ostiri s-au separat și fiecare s-a așezat în altă parte. Vizirul său, Ali-pasa, a luat în noaptea aceea următoarea măsură: el a pus să se aprîndă

multi necredincioși“ (adică români — n.n.). Apoi și el a fugit de acolo speriat. Sultanul Baiazid-han s-a întors cu cîntre și a trecut Dunărea. De la Nicopol a venit la Adrianopol“.

Iată o mostră de răstălmăcire — însă de o naivitate copilărească — a adevărului. Ceea ce se constată este că nici măcar cronicarul Orudî nu îndrăznește să vorbească de o victorie „în cîmp deschis“ a lui Baiazid. Biruința ar fi venit în urma acestei inscenări pusă la cale de marele vizir Ali-pasa. Dar cum să ne închipuim că Mircea, nevăzînd nici un cadavru de soldat otoman, să fi uitat — izbit de ce fel de amnezie?! — cîți căzuseră în lupta din ziua precedentă și să fi fugit înspăimîntat? Un fapt nu-l poate tăgădui însă cronicarul turc: sultanul Baiazid este cel care s-a retras „cu cîntre“ ne asigură el, pentru a salva aparențele. „Cronica bulgară“ este cea care oferă imaginea corectă: „Iar riul acela (lîngă care se dăduse bătălia — n.n.) curgea insingerat

Istorie și petrol

Istoria cercetează trecutul — s-a subliniat în repetate rînduri — nu ca un obiect de investigație în sine, ci pentru a răspunde problemelor cu care este confruntată lumea contemporană. În zilele noastre, petrolul constituie un element de excepțională însemnătate în funcționarea economiei mondiale și, în chip firesc, polarizează atenția tuturor. Răspunzînd acestui interes, Jacques de Launay și Jean-Michel Charlier au scris o pasionantă *Histoire secrète du pétrole* (Istoria secretă a petrolului). Bine cunoscut cititorilor români (să amintim doar de ultima sa carte tradusă la noi, *Ultimele zile ale fascismului*), Jacques de Launay nu mai are nevoie de o recomandare.

„Petrolul a devenit — scriu autorii la începutul prefaței acestei cărți — într-un secol prima industrie a universului.

.../ În 1900 aurul negru asigura mai puțin de 4% din nevoile mondiale de energie. El acoperă astăzi 40% din aceste necesități. În pofida unui regres al consumului, lumea arde încă, în fiecare an, aproape trei miliarde de tone de produse petroliere, dintre care doar opt companii furnizează mai mult de jumătate“. Între ele Exxon cu o cifră de afaceri de 88,5 miliarde de dolari, este cea mai puternică. „Este vorba de cea mai mare aventură din istoria umanității, fără însă ca ceea ce se știe în aparență să fie în chip necesar și adevărat“.

Această istorie nevăzută a petrolului este reconstituită de cei doi autori într-o relatare care nu are nimic de învidiat unui roman polițist. Intrigi de culise, lovituri de stat, corupții și asasinat se succed în aceste pagini ce degajă în egală măsură mirosul de petrol și de sin-gle, de la epoca „dinosaurilor“ (capitolul următoare constituie relatarea marilor averi ale magnați-

Cartea de istorie

lor industriei de petrol precum Rockefeller, Deterding, Gulbenkian etc.) la companiile multinaționale de azi. Jacques de Launay și Jean-Michel Charlier au prezentat — fără rețineri — metodele utilizate de cei care au văzut în valorificarea petrolului un mijloc de sporire a fabuloaselor averi acumulate. O carte pătrunsă de realism, o carte de demascare a unor procedee care, cu cît vor dispărea mai curînd, cu atît va fi mai bine pentru umanitate.

Documentele bravurii

Corpusul de Documente privind istoria militară a poporului român, editat de Centrul de studii și cercetări de istorie și teorie militară, s-au îmbogățit cu un nou volum consacrat perioadei ianuarie 1848 — decembrie 1856. O perioadă care cuprinde, așadar, acel minunat capitol al istoriei naționale, reprezentat de revoluția din anii

1848-1849, ca și perioada care a urmat reprimării ei brutale prin intervenția armatelor marilor puteri vecine. O echipă condusă de „un veteran“ (dacă ni se îngăduie expresia) al acestui corpus — în înțelesul că a editat primele lui volume cu peste un deceniu în urmă — colonelul Constantin Căzănișteanu, secondat de două sirgincioase cercetătoare Maria Georgescu și dr. Dorina N. Rusu, a cules peste 300 de documente din arhive și din publicațiile timpului pentru a pune în lumină evoluția instituțiilor militare în perioada menționată.

Orice lărgire a bazei de informații prin tipărirea de surse se cuvine salutată, iar corpusul de documente, căruia îi aparține volumul prezentat aici, a făcut din plin dovada utilității sale. Pentru o perioadă — ca aceea a revoluției pașoptiste — pentru care s-au tipărit masiv izvoare, autorii au operat o judicioasă selecție, care

surprinde și „acoperă“ documentar aspectele esențiale ale acestei etape cruciale a luptei pentru emancipare socială și națională a poporului român.

Un interes deosebit prezintă documentele din anii de după revoluție cînd — pe tăcute și pe neștiute, am zice — armatele din Moldova și Muntenia au cunoscut însemnate progrese atît pe planul efectivelor cît mai ales al organizării și instruirii.

Prin tipărirea acestui corpus — care, sperăm, va continua la nivelul de înaltă exigență științifică, devenit marca sa de recunoaștere — se asigură o solidă bază de informații pentru cercetările de istorie militară. Primirea caldă de care s-a bucurat din partea specialiștilor români și străini este, în egală măsură, o dovadă a folosului și a valorii sale.

Pagină realizată de FLORIN CONSTANTINIU

O premieră la Rimnicu Vilcea

Cartea

Dacă s-ar întocmi **Dicționarul cuvintelor celor mai uzuale**, de bună seamă că din el n-ar lipsi vocabula **carte**. Alături, bunăoară, de cuvântul **piine**. Intr-atât de mare îi este frecvența, astăzi, la noi, ca și pretutindeni în lume, în această epocă a **civilizației cărții**. La noi cel puțin, nu întâmplător a intrat în zicale, dintre cele cu funcțiune economică, deci practică, dar și spirituală, ceea ce le face definitorii pentru viața unui întreg popor. Să amintim ac doar două dintre ele: „Ai carte, ai parte” și „Cine are carte — are patru ochi”. Expresiv, nu așa?

Intr-adevăr, nici o întreprindere nu e posibilă în vremea noastră, fără știința de carte, fără învățătura. De aceea ne și însoțește cartea, de-a lungul întregii vieți, de la abcedar și aritmetică, pînă la cele mai diverse înfățișări ale ei.

Iată, mă aflu acasă, între rafturile țixite cu volume și volume ale bibliotecii mele. Spectacolul este reconfortant, fiindcă fiecare carte este un prieten, și încă unul dintre cei mai credincioși, statornici. Fie că e vorba de cărți ținînd de profesia noastră, fie că e vorba de altele, ce ne întrețin în general, despre viață, despre frumos, o altă profesie, de suflet, a noastră a tuturor. Și nici nu poate fi altminteri, pentru că, cine mai poate trăi, azi, în afara politicii, a ideologiei, a științei, literaturii, a artelor? Nu se poa-

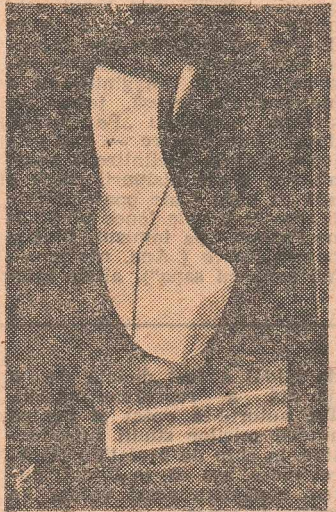
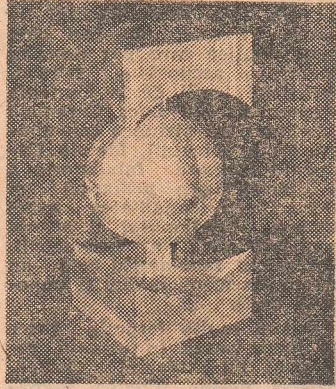
te trăi în epoca noastră, decît în contact permanent cu cartea, cuvîntul tipărit, conectați, prin urmare, cu lumea. Incintător, reconfortant spectacol! O permanentă deschidere de zări, un continuu dialog cu universul întreg.

Privind către rafturile bibliotecii, sau pur și simplu, ținînd o carte în mînă, nu poți să nu te gîndești la cei ce îți fac posibilă această indefinibilă bucurie. Nu poți să nu te gîndești la autorii lor, oameni de știință, scriitori, artiști, care au zăbovit îndelung, zile și nopți, ani în șir, dinaintea colii albe de hîrtie, dinaintea pinzei așteptînd a fi însuflețite. Nu poți să nu te gîndești la muncitorii tipografi, care o culeg cu mîgălă, cu trudă, dar și cu pasiune, dîndu-i minunată formă, de obiect de artă, ce ne smulge, cînd o avem în față în sfîrșit, cuvintele alit de expresive ale Poetului: „Carte frumoasă, / Cînstă cui te-a scris!”.

Cartea, lectura deci — o pasiune, o ocupație permanentă. Neîntrerupt izvor de cunoștințe și de delicii. Cum am putea trăi fără ea? Cartea politică, de știință, literatură, de artă. Teascurile tipografiilor noastre nu conțin să ne-o pună generos la îndemînă. Tipărim puțin? Tipărim mult? Oricum, pentru setea noastră de infor-

(Continuare în pag. 14)

HRISTU CÂNDROVEANU

Dalta sculptorului: calculatorul

Petre Cichirdan nu este un vorbăreț. Tăcerile lui înseamnă gîndurile lui. El cumpănește cuvintele așa cum ar modela ideile în piatră. Sau în lemn. Sau în marmoră.

S-a născut în Rimnicu Vilcea. „Aici am jucat fotbal”, spune el zîmbind. A devenit inginer T.C.M. în 1977. Istoria pasiunii și vocației sale de „sculptor pe calculator” se află scrisă în cîteva rînduri pe care le redau înlocuiri de pe carnetul de reporter: „După facultate, am lucrat la Fabrica de avioane din Craiova, unde se fabricau reperi fără geometrie regulată. Încercînd să realizez aceste reperi pe mașinile cu comandă numerică din dotare, a trebuit să mă specializez în proiectarea asistată pe calculator. Făcînd sculptură de pe la 14 ani, piesele pe care le executam în fabrică semănau cu elemente de viață în mișcare. Multe din ideile de forme artistice le-am transpus pe calculator și apoi le-am realizat, prin intermediul benzilor magnetice și a benzilor perforate, pe mașinile unelte cu comandă numerică. În acest fel o lucrare este artistică în ideea ei intrinsecă, este tehnică prin executarea ei și este din nou artistică atunci cînd devine exponat”.

Pare atît de simplu că simt aici o intuiție de mare artist și de mare specialist (în același timp): programarea pe calculator permite deschideri în cîmpul imaginației artistice care n-ar fi putut fi transpuse niciodată în realitate fără ajutorul perfecțiunii și al performanțelor tehnice ale mașinilor cu comandă numerică.

În apartamentul familiei Cichirdan, de pe stradă Lenin, am făcut cunoștință cu inginerul T.C.M. Leontina Cichirdan, care mi-a prezentat sculpturile în lemn (sculpturile „tradiționale”) ale soțului: am remarcat **Gînditorul** și **Magul**. A țînut dintotdeauna la aceste sculpturi, fiindcă ele au fost primele. Dar inginerul Cichirdan a făcut o mărturisire care mi-a relevat încă o trăsătură a soțului său: vorbind despre sculpturile în lemn (pe care le-a cunoscut din studenție, au fost colegi de facultate care s-au cunoscut și s-au căsătorit), spunea: „Am țînut la ele. Dar soțul m-a cucerit prin poezie”. Astfel am descoperit **poetul**, de fapt omul care țîntii visează. **Poetul** Petre Cichirdan își visează țîntii poemele sale în desen. le transpune pe calculator iar **inginerul** Cichirdan ajută **poetul** Cichirdan să-și exprime visul în realitatea unei noi forme de artă.

I-am pus inginerului (și artistului) Cichirdan o întrebare capitală: oare prin programarea pe calculator aceste sculpturi nu se pot obține „în serie”? Sigur că da, a fost răspunsul. Și atunci, am insistat eu, nu se pierde valoarea lor artistică prin „producția de serie”? Răspunsul a fost: în primul rînd fiecare sculptură beneficiază de un program unic de realizare. Și chiar dacă s-ar realiza mai multe sculpturi, lumina care cade pe fiecare sub alt unghi le dă acea valoare de unicat artistic.

În ceea ce privește **prioritatea ideii sale** (pe care modestia inginerului Cichirdan vrea să o atribuie științei și artei româ-

(Continuare în pag. 14)

IOAN IACOB

Filarmonica băcăuană implineste în acest an 30 de ani de activitate. Cum s-a ajuns însă aici, de la Bacăul secolului al XIX-lea, cu cele 2000 de case, cu uliți strimte și mocirloase și pînă la orașul modern de astăzi, în care industrialul se îmbină perfect cu socialul, un exemplu tipic constituindu-l chiar Ate-neul, una dintre cele mai utile și funcționale săli de concert din România, drumul parcurs vreme de 110 ani, adică din 1846 — cînd se constituia Societatea Muzicală Băcăuană — și pînă în 1956, anul în care a luat ființă **Filarmonica de Stat din Bacău**, iată o temă meditativă care cuprinde date pline de interes nu numai pentru specialiști, ci și pentru publicul larg.

Timp de 110 ani, în Bacău, muzica de toate genurile, simfonică, corală și de estradă a avut drept unică bază activitatea neobosită a artiștilor amatori. Date semnificative din această perioadă arată că, după dizolvarea primei societăți muzicale, s-a constituit, în 1865, o nouă asociație: „Muzica Comunală”, care cînta în grădina publică numită „Parcul Trandafirilor”. Iată însă că, din anul 1915, marelui Enescu începe a da concerte — aproape regulat — în fiecare an, cînd se întorcea acasă, la Tescani, pentru a se odih-

ni și a crea; adică, la o aruncătură de băț de Bacău! Se pune, acum, într-adevăr, problema găsirii unui lăcaș adecvat acestor manifestări, în care luceafărul muzicii românești — ce era ascultat și urmărit cu adorație de publicul larg — să se poată desfășura în voie. Problema a rămas nesoluționată; saia cinematografului era suficientă pentru marelui muzician! Acti-

vi și a crea; adică, la o aruncătură de băț de Bacău! Se pune, acum, într-adevăr, problema găsirii unui lăcaș adecvat acestor manifestări, în care luceafărul muzicii românești — ce era ascultat și urmărit cu adorație de publicul larg — să se poată desfășura în voie. Problema a rămas nesoluționată; saia cinematografului era suficientă pentru marelui muzician! Acti-

vi și a crea; adică, la o aruncătură de băț de Bacău! Se pune, acum, într-adevăr, problema găsirii unui lăcaș adecvat acestor manifestări, în care luceafărul muzicii românești — ce era ascultat și urmărit cu adorație de publicul larg — să se poată desfășura în voie. Problema a rămas nesoluționată; saia cinematografului era suficientă pentru marelui muzician! Acti-

Concerte la Bacău

vitatea enesciană a condus la o emulație teribilă. Orașenii simțeau nevoia de cunoaștere și educație, iar puținii instrumentiști ce se aflau în Bacău doreau și munceau ca atare intru perfecționarea artei lor. În plus, au urmat, firese, prin 1920, vizite ale celor mai importanți interpreți români, precum și a multor străini, dornici să cunoască locurile unde concertează și de pe unde se trage George Enescu. Pe alt plan, formațiile instrumentale abordau un repertoriu serios, care, sprijinindu-se pe clasicism, contribuiau tot mai mult la educația estetică a publicului. Au trebuit, însă, să treacă încă mulți ani și doar orinduirea noastră socialistă a

și răbdare de mai vechii dirijori Igor Clornei și Eugen Pricope (1957—1968) dar, mai ales, de către tinărul, priceput și entuziastul Ovidiu Bălan, care din 1969 este directorul și primul dirijor al colectivului băcăuan.

Omogenitatea, repertoriul variat, tinerețea și virtuozitatea instrumentiștilor, toate dublate de o muncă exemplară, iată caracteristicile de astăzi ale Filarmonicii de Stat din Bacău. Doar astfel a fost posibilă înființarea — în același cadru — a orchestrei de cameră „Toscana”, a formației de suflători „Promenada”, a trio-ului „Syrinx” (flaut, oboi, fagot), a altui trio intitulat „Cantabile” (vioară,

violoncel, pian) și multe altele care au colindat Europa și au purtat cu cinste prestigiul românesc peste hotare, aducîndu-ne distincții de o deosebită însemnătate, ca și elogiul în presa de pretutindeni; doar astfel s-a putut întemeia Festivalul „Orfeul Moldav”, care — din 1989 — se desfășoară an de an, chiar în Casa memorială „George Enescu” de la Tescani, ca și inaugurarea, chiar în această stagiune a „Festivalului de Muzică Contemporană”, în care Bacăul a cunoscut personalități importante ale muzicii europene din zilele noastre!

În 1979, la cea de-a doua ediție a Festivalului Național „Cîntarea României”, orchestra băcăuană obține premiul al treilea; în același cadru, la cea de-a cincea ediție, instituită a obținut două titluri de laureat, iar cîteva dintre componenții săi alte mult rîvnite distincții, ceea ce demonstrează că, sub emblema Filarmonicii de Stat Bacău, azi, după 30 de ani de activitate, se află, cu demnitate și răspundere, adevărați reprezentanți ai artei interpretative românești! Speranțele, visurile generațiilor mai vîrstnice, au fost împlinite de tinerii crescuți în socialism! Cînstă lor!

CLAUDIU NEGULESCU

POEME PENTRU PATRIE

Mai veșnică decît munții
imbrăcați în veșnice zăpezi,
mai falnică decît stejarii
ce-ncoronează fruntea pădurilor,
mai limpede decît diamantele
în care fulgerul se naște,
aidoma soarelui, pentru a doua oară,
mai tulburătoare
decît ivirea nopții
pe-un deal dinspre nord, vara,
de unde încep și stele să răsară,
mai adîncă decît inchipuirea
însăși a gîndului acela
din care vrem să ne naștem
nemuritori, de-o vîrstă cu lumea,
mai atotcuprînzătoare
decît marginea fără de margine,
decît timpul fără de timp,
decît viața fără de moarte,
ea, numai ea,
dragostea de țară.

VICTOR NIȚA

Desene pe asfalt

Un debut

Un remarcabil debut editorial: Theodor Răpan **Privind în ochii patriei**, poezii tipărite într-o viziune grafică de excepție (Mircea Dumitrescu), purtînd girul editorial al „Cărții Românești” și al unuia dintre cei mai generoși — citește: exigenți — redactori de carte (Mircea Ciobanu) ne bucură acest început de toamnă cu atît mai mult cu cît pe autor îl mai știam cumva dintr-o culegere colectivă de candidați la stih (idee nefericită) apărută în urmă cu nouă ani și dintr-o susținută activitate jurnalistică. Nepreocupat să surpe țerarii și să-și ridiculizeze cu, dar mai ales fără motiv „contemporanii”, cum se nevoiește un strălucit poet ajuns, pare-se la vîrsta lansării de edicte și „indulgențe” și încă într-o publicație, ur alt poet, citim pe co-perta a patra a cărții lui Ră-

pan, își mărturisirea „iritarea” fericită de a se afla în fața unui june cu evidentă plin de înzestrare. El se numea, el se numește, Nichita Stănescu. Citez: „Nu trebuie niciodată să ne descurajăm adevărații noștri poeți, chiar dacă în mentalitatea noastră nu au un nume faimos. Singurul reproș pe care i-l-aș putea face marelui nostru bard de la Mircești, Vasile Alecsandri, dacă aș avea curajul și talentul să-l fac vreodată, nu înainte de a-i fi sîrutat Miorita pe inimă, ar fi acela că, din grabire, însuși bardul a scris că „românul s-a născut poet!” Citind poeziile lui Theodor Răpan mă întorc și zic: „poetul s-a născut român!”

(Continuare în pag. 14)

GHEORGHE TOMOZEI

Numai
ea

Viața culturală la zi

VITRINA CARTII

● Apărută inițial în limba franceză, sub titlul *Néron*, monografia lui Eugen Cizek este republicată acum, în traducere românească, sub un titlu schimbat, complet neutru și fără nici o relevanță. **Secvență romană** (Editura Politică, 1986) este însă un extrem de temeinic studiu asupra ideologiei, structurilor politice, comportamentului social și psihologic, religios și cultural din timpul perioadei neroniene, reprezentând un model în materie, atât sub latura informației (aproape exhaustive), cât și sub aceea a înțelegerii personalității cesarului roman în toate subtilitățile ei. Prin studiul acesta, autorul ne pune în față o oglindă în care se răsfring toate articulațiile unei epoci devenite proverbiale și în care se string, ca într-un fascicul luminos, toate trăsăturile unei mentalități reprezentative pentru decadența Imperiului roman, intruchipate măreț și grotesc de acest imperator silit, în cele din urmă, să-și pună capăt zilelor. Cartea lui Eugen Cizek e și o încercare de a construi o imagine mai fidelă asupra eroului, văzut cel mai adesea, cum foarte expresiv zice autorul, ca „un monarh pirroman, un inger căzut, un fel de Dracula *avant la lettre*”. Punând mai atent sub analiză complicațiile întregului sistem politic pe care l-a reprezentat acest personaj istoric, studiul lui Eugen Cizek (tradus de

Sanda Chiose Crișan și Constantin Crișan și prefațat de Emil Condurachi) reprezintă, după opinia specialiștilor, „referința absolută” în domeniu.

● **Ficțiunea ca psihoterapie** ar fi, probabil, traducerea cea mai fidelă a titlului noului roman pe care Mircea Nedelciu l-a publicat de foarte curând. Din fericire pentru literatură, **Tratament fabulatoriu** (Cartea

Românească, 1986) este o carte mult mai complexă decît ar lăsa să se înțeleagă acest titlu ingenios. Romanul poate fi rezumat (și, deci, judecat) în mai multe feluri, dovadă, în cele din urmă, a incontestabilei sale izbînzi artistice: roman de dragoste; utopie albă despre funcțiile ficțiunii înseși; analiză psihologică a unui anume fel de lasitate; tablou de moravuri și medii. De altfel, ingeniosul narator care este Mircea Nedelciu pune în abisul romanului său, ca într-un subtil filigran livresc, cele trei chei hermeneutice care pot descifra coerența ascunsă a fabulei. Strămoșii lumii de la Temenia Veche sînt Ion Luca Caragiale (cheie pentru viziunea comedio-grafică a epicului), Mateiu Caragiale (psihoză fabulatorie a literaturii ca *pedigree*) și Gore Pirgu (banalitatea agresivă a cotidianului și știința ocult-primitivă a parvenirii). **Tratament fabulatoriu** este un roman excelent, matur și impresionabil scris.

● Mai multe formule lirice se încruciează în ultimul volum al lui Marcel Gafton, **Șaizeci poeme** (Cartea Românească, 1986), deși tonul este unitar și sunetul poetic vine dintr-o singură pasiune, aceea a rememorării în regim abstract. Uneori, imaginile au o materialitate leneșă, țesută în sintaxă arhaică: „Pe urmă, doar impresurare — un vals leneș pînă la neclintire, / poate al cer, poate nisipuri, poate o apă ca pîsla / ale poatelui fețe lunecoase-n vals leneș pînă la neclintire” (la *inmem*). Sînt și poeme ludice („Apa, năstrupa / mă sapă cu sapa”), altele inter-

lectualist-ermetice („pal abur de buze defuncie / virgule înghetate în puncte // ouă mute — visător plod / făt frumos la capăt de pod”), însă fizionomia cea mai fidelă a liricii lui Marcel Gafton o aflăm în acele versuri în care predispoziția

pentru jocul abstrus se amestecă cu o subtilă melancolie a confesiunii, ca în foarte frumoasă poezie **Idilă cu miță**: „Laba se ține ca într-o joacă, / urmează un dans în poante / excelentissim, / finaluri care aproape nădușesc de blîndețe — / și-acasă apropietăresei de soartă se foiește”.

● La fel de delicate în imagoria lor sînt poeziile Mariane Codruț și în volumul **Schiță de autoportret** („Junimea”, 1986),

însă superba gratuitate care amenința uneori versurile dinainte e acum detronată de un suflu grav care bate ca un vînt perfid în poemele ei numai aparent șagălnice. Tăietura versului a rămas aceeași, însă regimul stilistic a imprumutat o notă de austeritate delicată. Chiar fastul imaginației are o exorbitanță prevestitoare de tristețe: „spune-mi și jură, este posibil / să existăm cu-advărat în astă-seară / așa apărați de dragoste pe dinăuntru / și-asa suflați cu aurul morții pe dinafară?” (*spune-mi*). Poetiza Mariane Codruț are, în acest volum, o frumusețe zbrucumătată care e, în fond, un alt fel de gravitate.

● Un volum de versuri care ar fi meritat cu prisosință să apară la oricare altă editură este acela de debut al lui Marin Ifrim, intitulat **Spre orașul cu un milion de ferestre** (Litera, 1986). Regimul psihologic al acestor poeme e unul ivit din înfruntarea valorilor sempiternale ale naturii cu acelea ale civilizației, însă, conflictul, departe de a fi construit pe o schemă rudimentară, are subtilitate și emana o reflexivitate în ton elegiac, cu totul autentică sub raport artistic: „ca un rîu trece timpul printre roțile / ceasornicului / învîrtind paleții acestei minuscule mori / de vînt / dedesubt singele învîrtind totul / amenințînd malurile de os ale frunții / involvîrînd amintirile / trăgîndu-mi ca pe niste jaluzele / pleoapele-n jos” (*Panta rheii*). Marin Ifrim anunță, în acest volum de debut, o sensibilitate bine educată artistic și o experiență lirică ce nu e de începător.

Farsa cinică

După dispariția sa, nedreaptă și prematură, în 1980, despre Teodor Mazilu s-a scris tot mai puțin. Scriitorul, care pe mulți îi va fi intrigat și iritat în cursul vieții, a devenit în schimb un fel de model moral

și intelectual pentru cei rămași, deși opera sa, în speță teatrul (căci de aceasta mă voi ocupa în continuare), avea să înregistreze foarte puține comentarii. În afară de articolele semnate de Mircea Ghițulescu (*Steaua*), Eugen Simion (*România literară*), Marian Popescu (*Orizont*) și România literară și Ioan Buduca (*Amfiteatru și Arle-*

chin) și în afara acelor, comemorative, ale lui Lucian Raicu și Mircea Dinescu, dramaturgia lui Mazilu n-a mai stîrnit și interesul altor critici, dacă socotim cele mele sînt corecte. Acestor intervenții în presă, mai trebuie să le adăugăm volumele lui Eugen Simion (*Scriitori români de azi, III*), Romulus Diaconescu (*Dramaturgi români contemporani*), Lucian Raicu (*Fragmente de timp*), Mircea Ghițulescu (*Panorama literaturii dramatice române contemporane*) și Valentin Silvestru (*Ora 19.30*), în paginile cărora găsim referiri, pe larg ori numai parțiale, la piesele acestui autor dramatic incontestabil incomod prin originalitatea sa. Situația reprezentărilor e, și ea, sub cota așteptărilor, căci doar trei sau patru spectacole au continuat să se mai joace în acești ani.

O readucere în atenție a acestei dramaturgii se întîmplă abia acum, după șase ani de la moartea scriitorului, prin apariția volumului antologic **Acești nebuni fatarnici** (Eminescu, 1986), în colecția „Teatru comentat”, o ediție prefațată, îngrijită și adnotată de Victor Parhon. Despre structura acestui volum, trebuie să spun (după mărturisirea îngrijitorului ediției) că selecția a fost făcută chiar de autorul însuși, ceea ce înseamnă că evenimentul editorial trebuia să se producă mai de mult, așa încît eliminarea onora **Acordeonistul sau Pălăria de pe noptieră**,

de pildă) a fost dictată de o dorință a reprezentativității. Tot autorul a optat și pentru autorii micilor studii introductive, în chip de prefață a fiecărei piese, așa că, la limită, putem considera acest volum o ediție de autor.

După lecturarea, împreună, a celor zece piese cuprinse în antologie, trăsăturile teatrului lui Mazilu încep să apară mai limpede, fără ca aceasta să însemne numai de cît puterica lui personalitate se clarifică precum o apă după furtună. Temele, motivele, procedeele se lămuresc însă unele pe altele și acestea ne pot arăta mai clar acum în ce constă specificul, destul de iritant, al dramaturgiei maziliene. Autorul este, indiscutabil, un satiric. Elogiul vicului, refuzul normalității, adularea comportamentului sucit și aberant sînt forme ale negativității (morale și psihologice) și acestea alimentează și sprijină, de regulă, satira. Atitudinea e de cinism, însă sfidarea se înfășoară întotdeauna în ironie, pînă cînd satira ia forma unei farse cinice (expresia, folosită în alt sens, îi aparține lui Constantin Radu Maria). Răutatea se rostogolește sub forma risului interior, întotdeauna rece, distant, caustic. Este și motivul pentru care Mazilu are foarte puține puncte comune cu Caragiale, deși critica a insistat abuziv asupra acestui aspect, iar autorul însuși s-a dezis, respectuos, de această influență. Caragiale cultivă o oarecare tandrețe față de ipochimii săi; atitudinea e de umor, mai mult decît de ci-

nism. Lumea lui Caragiale e mai verosimilă sub raport psihologic, în timp ce aceea a lui Mazilu pare mai abstractă, înălțată parcă în scopuri demonstrative. Personajele au mișcări de marionetă, de patină; în spatele schematicității pîndeste reificarea. Existența e o proiecție de mucava, un simulacru, protagoniștii sînt arhetipuri, scheme ontologice menite a ilustra o idee morală. Iată mărturisirea lui Maximilian din **Trezii-vă în fiecare dimineață**, grăitoare sub raportul inconsistenței lui vitale: „Cînd mă culc, îmi arunc trăsăturile de caracter pe unde se nimeresc și dimineața nu știu de unde să le iau”. Înstrăinarea, absurdul comic sînt reflexe logice, deci firești, uneori tratate în registru serios, cel mai adesea parodic. Emilian din **Proștii sub clar de lună** pare să-l imite, pentru o clipă, pe domnul Watson din **Cîntăreala cheală**: „Dacă nu vă supărați, dumneavoastră ați fost soția mea?” Prin aceasta și prin tendința organică de a reduce ființa la arhetip, Mazilu se apropie mai mult de Eugen Ionescu, deși el a refuzat și această apropiere, probabil fiindcă asemănarea e conștientă și folosită adesea parodic. De altfel, nici delirul inteligenței caragieliene nu lipsește în aceste piese, preluat, desigur, cu ironie. În **Acești nebuni fatarnici** sau în **Mobilă și durere**, demagogii impetuoși ai lui ne-nău lăncu umblă îmbrăcați în hainele lui Iordache și Gore: „Dacă e haos, măcar să fie ordinea.” Ori: „Eu așa gîndesc, că dacă lucrurile nu merg bine,

măcar să progresăm”. Nu e singura dată cînd Mazilu folosește referința culturală în sens ironic.

La drept vorbind, piesele lui Mazilu sînt lipsite de dramatism (sau, ca să fiu mai exact, de dramaticitate). E un teatru nedramatic (în sensul în care înțelege, de pildă, acest lucru Wolfgang Kayser), intrucît personajul nu mai dezvăluie lumea din interiorul lui, ci o ilustrează abstract și emblematic, cel mai adesea în termeni eseistici. Limbaajul însuși e prea înalt pentru pedestrele apariții din piesă. Nu calitatea intelectuală a Dialogului e în discuție, ci aceea strict lingvistică. Personajele (deghizări retorice ale autorului) sînt inclinate mereu spre disertație, spre apoteogmă. Reflexia ironică e, de altfel, frecventă în teatrul lui Mazilu și ea arată mai clar că piesele sale sînt niste eseururi ironice, transpuse scenice. Iată două astfel de maxime: „După ce-si fac de cap, fermele simt nevoia să spele parchetul și să cerpească ciorapii”; „Frumusețea e singurul adevăr pe care-l înțeleg și proștii”. Aceștia li se adaugă și indicațiile de regie, curate fragmente eseistice. Inteligența reflexivă a lui Mazilu a tras întotdeauna teatrul înspre aforism și sentința strălucitoare, înspre discursul concentrat și subtil, încît putem ghici în acest dramaturg un moralist ironic, dispus să vadă în eternitatea vicului și a proștiei o formă de autenticitate, iar în setea de absolut o spaimă.

RADU G. ȚEPOSU ■

CAP LIMPEDE

Răsfoind o planetă. De trei veri încoace Uniunea Scriitorilor ne facee un dar închis cu grație între copertile unei cărți ce se vrea (și din fericire nu e) un simplu almanah: **PLANETA ȘAH — Literatura și Jocurile minții**. Ajunsă la al treilea tom, „Planeta 86” e o adevărată și neplicticoasă (putea fi) enciclopedie de șah. Și nu numai. Jocurile minții, practic fără sfîrșit, încită la sobrietate, la o extraordinară sursă de familiarizare cu miracolele culturii; șahul devine așadar un simplu și fericit pretext pentru a putea

glosa pe marginea unor întrebări fundamentale pe care și le pune omul modern, pentru a ilumina domenii ce-i par cititorului de rînd, inaccesibile. Sînt comentate, firesc, rezultatele de excepție pe plan mondial ale sahiștilor și sahiștelor (ordinea ar trebui, de fapt, inversată) și fără înfatuare, autorii „Planetei” ne lasă să credem că aceste succese pot fi și mai răsunătoare. Venerabilul lider de vîrstă al sahiștilor români, Ion Guđju crede în posibilitatea ca o româncă să devină campionă a lumii, cîlcînd pe urmele Na-

diei Comăneci-și trebuie să-l credem. Cum credibil ni se pare portretul actualului „rege” al șahului, Garri Kasparov. O rubrică intitulată „Kasparoviada” reface meandrele dramatice ale celui de al doilea meci disputat între Kasparov și Karпов, prefiguratează datele meciului-revanșă și alcătuiește, din toate interviurile date de noua stea, fișele unui palpitant... roman sahiștic. E publicată însoțita antologie propusă de profesorul Simion Dănilă și anume „Șahul, bogată sursă de inspirație în lirica românească”. Antologatorul ne oferă

versuri dedicate șahului sau, tangențial, superate de mirabilitățile șahului, scrise, prin ani, de (ordinea e alfabetică) Cezar Baltag, Ion Bănuță, Marta Bărbulescu, Mihai Beniuc, Constanța Buzea, Vasile Petre Fatî, Șerban Foartă, Horia Furtună, Ovidiu Genaru, Bazil Gruia, Victor Hilmu, Gabriela Hurezean, Ion Iuga, Mircea Ivănescu, Franz Liebhard, Adrian Maniu, Florin Mugur, Vasile Nicolescu, Ion Panait, Ion Pilat, Ion Pop, Dumitru Popescu, Nicolae Pripiceanu, Dim. Ra-chici, Nichita Stănescu, Simion Stolnicu, Nicolae Tatomir, Victor Torynopol,

Bujor Voinea, A. I. Zănescu și ar mai fi unul, la literatura T al cărui nume îmi scapă. Sute de însemnări, diagrame, fragmente beletristice traduse din alte limbi, fotografii rarissime, priviri „prin gaura cheii”, anecdote, recenzii, interviuri, completează această apariție efectiv de excepție. „Planeta” e redactată, practic, de un singur om, uimitor prin harul și uriașă-i modestie, confratele jurnalist U. Văluțeanu. Toată gratuitatea pentru acest împătîmit, egal, de șah și de litera de tuș și înainte ca Federația de șah să-l ofere o medalie, îl rog să primească

rîndurile mai jos iscălitului în chip de... colegială invidie... (GHEORGHE TOMOZEI ■)

Stagiune estivală. Pentru stagiunea estivală, Filarmonica bucureșteană a ales o formulă de interes deosebit: în fiecare luni, miercuri și vineri au avut loc în foaierea Ateneului Român spectacole-evocare, „George Enescu” (scenariul și ilustrația muzicală Radu Gheciu, imaginea Jeannine Costescu), urmate de scurte concerte camerale (pe afiș figurează nume ca Mihaela Zare, Mihai Constantinescu, Iosif Prunner, Ovidiu Căp-

tescu, Andrei Roșianu, Mihai Ionescu s.a.). Mai degrabă montaj artistic de diapozitive, alternate cu scurte iluminări ale unor colțuri și statui din incinta Ateneului, loc de rezonanță al muzicii și culturii românești, decît moment documentar este acest emoționant spectacol, la împlinirea căruia contribuie voci ale unor actori de neuitat (amintim în primul rînd pe regretatul Forj Eterle citind documente despre viața și creația acestui astru al culturii românești, marele George Enescu, documente a căror valoare este sporită de

François Villon la Hunedoara

Reportaj pe un platou de filmare

Acum cităva vreme, celebrul castel al Corvineștilor din Hunedoara a fost martorul unor evenimente pe care nici cei mai năstrusnici prezicători nu și le-ar fi putut imagina: în virful uriașelor sale turnuri adevărate săbi și sulite infipte în cer, fluturau în vântul molatec al verii o pădure de flămuri multicolore, așa cum poate, pe timpul Ianului de Hunedoara, se va fi și întâmplat. De-această dată însă, în loc a avea inscripse pe ele insemnul marelui voievod, corbul cu inel în cioc, steagurile, mai ales cele albe, imense, infipte în maiestuosul Turn al Buzduganului, ori cel aninat de-asupra marilor porți de intrare, aveau în mijlocul cimpului lor herbul ducelui Charles d'Orléans, cei trei crini de aur, ca să dăm doar unul din elementele heraldice ale unui foarte încărcat blazon. Cu alte cuvinte, castelul Corvineștilor din Hunedoara se transformase subit în... castelul de la Blois, una din celebre reședințe ale omnipotentei familii de Orleans. Mai mult decit atât, în imensa curte a castelului, sute și sute de oameni, cavaleri înzăuați, arcași și sulitași, negustori, clerici, vintură-lume și gură-cască, tarabe cu tot felul de nimicuri, hărmălaie, ba chiar și o scenă de teatru ambulant. Adică, așa cum avea să ni se explice mai târziu, un tirg în toată puterea cuvintului, mai curind un fel de bilci ce se organiza o dată pe an în fața castelului de la Blois, cind ducele d'Orléans avea ciudatul obicei să cumpere cele mai stranii obiecte. Tirg mare, va să zică, iar printre tirgovești... François Villon, misteriosul poet al Parisului din veacul al XV-lea. Jur-impresur

patru aparate de filmat minuite cu osirdie de operatorii Nicu Girardi, Sandu Groza, Liviu Pojoni și Mircea Mladin.

Ați înțeles, desigur, este vorba despre un film ce se turna la Hunedoara în fața castelului Corvineștilor, un film al cărui erou principal va fi François Villon. Deși ocupat cu o mie și una de treburi așa cum bine îi stă oricărui regizor, mai ales atunci cind filmează, Sergiu Nicolaescu a avut amabilitatea să ne declare: — Este vorba despre un film dedicat poetului François Villon, o coproducție franco-germano-italiană. În ceea ce ne privește asigurăm, dincolo de regia artistică, ceea ce se numește prestația de serviciu. Aici la Hunedoara, beneficiind de frumusețea castelului Corvineștilor, superb din absolut toate punctele de vedere, filmăm tirgul de la Blois și, mai apoi, în interiorul castelului o secvență în care ducele d'Orléans, el însuși unul din poezii vestiți ai timpului, îl va cunoaște pe François Villon. Va fi un film de-a-proape 6 ore un serial, în care ceea ce filmăm la Hunedoara va reprezenta, ca timp, aproape 20 de minute. Cel mai important moment este, din punctul meu de vedere, scena tirgului. Dar nici intilnirea dintre duce și François nu este lipsită de farmec. Am să încerc să o povestesc pe scurt: În clipa în care ducele intră în castel, o mulțime de negustori se iau după el pină-n curtea interioară. Printre tirgovești, François, care vinde un fel de tăblițe pe care sunt meșteșugit scrise câteva din celebrele refrane ale celebrelor sale balade. Acolo, în curtea castelului, una dintre curtezane citește, în totală necunoștință de cauză, una din acele tăblițe. Este chiar tăblița care conține acel tulburător vers din Balada doamnelor de altădată: „dar unde sint zăpezele de-acum un an...“ Cum spunem, curtezana citește amuzată una din tăblițe și-l întreabă pe François ce vor să-nsemne aceste versuri. François nu apucă să-i răspundă, pentru că ducele, care a auzit dialogul, începe să-i recite toată balada, după care o admonestează că nu cunoaște aceste versuri ce aparțin ilustrului poet și magistru François Villon. Apoi, în semn de grațitudine, ducele vrea să-l răsplătească pe François cu un ban de aur. François vrea să ia banul, dar se oprește și-i spune ducelui: „Știti, chiar eu sint François Villon!“

— Cum v-au sprijinit hunedoreni la realizarea acestor două secvențe?

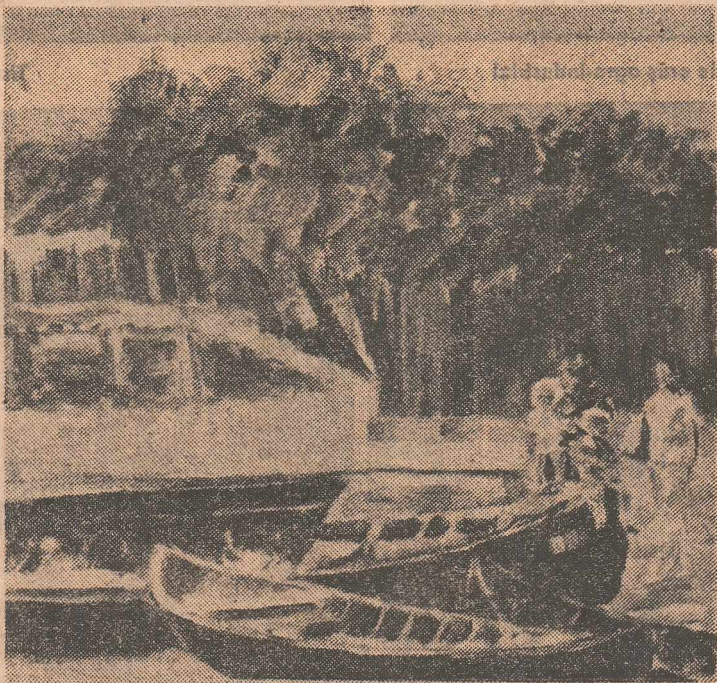
— Admirabil. Am avut prilejul să-i cunosc pe hunedoreni la ei acasă, în uriașul combinat siderurgic, pe platformele țealelor, la laminare, la Casa de cultură, pe stradă. Au un castel superb, o echipă de fotbal de mare viitor. Le mulțumesc pentru modul exemplar în care m-au ajutat. Mai ales acelor alpiniști care au ridicat steagurile pe turnuri.

— Știti că unul dintre ei a urcat chiar și pe Himalaia?

— O, cum să nu știu. Îi cheamă Avel Ritisan. Dar filmul se află cu filmările abia la început.

VICTOR NIȚĂ

Lumina prietenoasă

Insemnări la un vernisaj

Tablourile expuse de Ion Gițlan în Sala bibliotecii municipale „Mihail Sadoveanu“ din București sint o expresie a unei iubiri nemărginite față de frumusețile lumii inconjurătoare. Încă tânărul tehnician la C.I.S.O. a reușit să-și contureze un univers propriu, de o armonie frapantă și seducătoare. Florile, casele, plajele mării sau bărcile de pescari sint învăluite de o lumină prietenoasă care ni le face apropiate și ne îndeamnă să le cunoaștem mai bine. Totul este descris în amănunțime, cu grija ce orice detaliu să fie semnificativ și nu la voia hazardului. Oricine le contemplă este captivat de meșteșugul cu care sint transferate pe pinză imagini familiare tuturor și le atribuie o aură de noblețe ce le conferă un statut aparte, cel al ieșirii din comun, al desprinderii de cotidianul banal, al pătrunderii lor în durată prin intermediul artei.

VICTOR RADULESCU

CAP LIMPEDE

imagini inedite (fotografii de epocă, locuri pe unde s-au preumbat pașii Orfeului moldav frontispiciile unor celebre instituții la a căror faimă Enescu a contribuit), de o ilustrație muzicală și documentară (il auzim pe Enescu cîntînd din voce din propriile creații) plină de semnificație. Mai mult de o oră de audiere muzicală, de idei și imagini, de cultură autentică, acesta este spectacolul-evocare al filarmonicii.

În continuare, scurt recital de pian Dan Atanasiu, solist al aceluiași instituții; în program pagini de Chopin, Debussy și Bach. O tehnică bine

pusă la punct, „robustă“, o frazare logică, expresivă însă fără excese, o construcție muzicală amplă, bine susținută — acestea sint atributele unui tânăr pianist al cărui nume are deja rezonanță pe plan mondial. (Viorel Crețu).

● Interpretări. O foarte interesantă „arheologie“ literară (prievitoare la originea imaginii eminesciene orbul sculptor, din Memento mori) aflăm în articolul lui Mihai Gramatopol din Ramuri (nr. 8/1986), intitulat Pornind de la un vers... Remarcabilul elenist și comentator de artă își începe descrierea sa de la

sculptorul Glaukos din Argos, care obișnuia să realizeze un tip de portret homeric cu pleoapele ochilor întredeschise. Întredeschiderea ochilor, sugerînd la început vișarea, meditația, inspirația, a sfîrșit prin a fi înțeleasă ca simptom al cecității fizice și a fost preluată de epoca ulterioară (sec. II î.e.n.) cu semnificația modificată, așa încît portretele homerice au început să fie realizate cu pleoapele complet închise, consacrinđ astfel simbolul orbirii. Aparținînd epocii de vîrf a barocului elenistic, această legendă (a cecității homerice) își are originea, după Mihai

Gramatopol, într-o greșită interpretare poetică. Eminescu a cunoscut acest tip de portret și, sinfem întredeschis, l-a citit și pe Pausanias. Transferul acesta al orbirii din temă plastică în legendă a fost posibil și datorită numelui celui din urmă sculptor, Glaukos, care, înseamnă bufnită nevăzătoare ziua, însă foarte ageră noaptea. Văzul nocturn n-ar fi decit o metaforă a viziunii, a creației vizionare, iar orbul sculptor eminescian nu face altceva decit să pipăie marmura în chilia întunecoasă. Erudită, ipotetă e, indiscutabil, seducătoare. (Radu G. Teșosu)

Cronica literară

de Valeriu Râpeanu

Și totuși, modernă

A apărut recent, la editura Minerva, cartea cea mai contestată, cartea din care au fost extrase exemplele cele mai frapante menite să probeze opacitatea estetică a lui N. Iorga, totală sa inaderență la fenomenul literar contemporan, flăgrantele lui confuzii ale valorilor aflate în număr atît de mare în aceste pagini. Cartea din care G. Călinescu a adus dovezile pentru a demonstra „măcelul critic“ la care istoricul literar N. Iorga și-a supus contemporanii. Și atunci se naște întrebarea: era necesară retipărirea ei? Nu arunca o lumină defavorabilă asupra personalității lui N. Iorga? Răspunsul pe care îl dau acestei eventuale dileme nu poate fi decit unul pozitiv: da. Istoria literaturii românești contemporane trebuia să apară, era necesar să vadă lumina tiparului. Și aceasta din mai multe puncte de vedere. În primul rînd pentru că această carte face parte dintr-un triptic ce definește una din dimensiunile majore ale personalității lui N. Iorga: istoricul literar. Primele două părți au reapărut astfel: Istoria literaturii române în secolele al XVI-lea — XVIII-lea (1668—1821) retipărită de Editura didactică și pedagogică în îngrijirea lui Barbu Theodorescu și Istoria literaturii românești în secolul al XIX-lea (1821—1866) reeditată de editura Minerva în urmă cu trei ani, ediție îngrijită de Rodica Rotaru, cu o prefață de Ion Rotaru. Aceiași, încheie, la un nivel științific lăudabil prin ultima apariție care acoperă dezvoltarea literaturii române între 1867—1934, însoțită de cunoscuta Introducere sintetică care a mai văzut lumina tiparului, capitolul la care ne referem: istoricul literar N. Iorga. Ciitorul are astăzi posibilitatea să cunoască el însuși pe istoricul literar N. Iorga, să cunoască înălțimile pe care el le-a atins ca și prăpăstiiile spiritului său critic. Fără îndoială, așa cum am arătat în coloanele acestei reviste Istoria literaturii românești în secolul al XIX-lea, cea de-a doua parte a tripticului este o adevărată capodoperă a gândirii critice românești, operă de îndrăzneță concepție modernă deoarece inscrie în mod firesc literatura în evoluția civilizației românești, fiind în același timp de o frumusețe artistică testată din comun. Istoria literaturii române a lui G. Călinescu de aici porneste, aici își află modelul și sursa.

Dar Istoria literaturii românești contemporane? Dacă inventariem erorile la adresa lui Ion Barbu, Liviu Rebreanu, Camil Petrescu, Tudor Arghezi etc. și invers, laudele exagerate la adresa unor Donav Munteanu, Constanța Hodoș, Sandu Teleajen, Gh. Săpunaru perspectiva lui G. Călinescu este cea justă. Istoria literaturii românești contemporane nu este însă doar o colecție de erori ci conține pagini de o mare și perenă valoare critică, judecări riguroase asupra unor epoci, direcții, curente, momente, scriitori fără de care înțelegerea și explicarea lor ar fi cel puțin parțială. E drept, acestea se află mai ales în primul volum (Crearea formei — 1867—1890) dar ele nu sint absente nici în cel de-al doilea (În căutarea fondului — 1890—1934). Dar nu relevarea numeroaselor pagini de analiză profundă, originală, asupra unor mari ideologi și scriitori ai literaturii noastre fără de care cunoașterea și înțelegerea lor nu este posibilă, nu citarea formulelor prin care trăsăturile esențiale ale acestora sint puse în lumină, formule ce unesc rigoarea critică și expresia de o vibrație și o frumusețe artistică neobișnuite ne preocupă acum. Fără îndoială, percepția estetică a lui Nicolae Iorga nu se oprește la un anumit hotar în timp: și după perioada Semănătorului putem afla pagini de un necontestat adevăr, caracterizări ce unesc profunzimea criticului cu subtilitatea psihologului. Pentru că, după opinia mea, specificul sistemului critic al lui N. Iorga, momentul lui de plenitudine, de maximă rezistență și împlinire se reliefează în momentul în care observația riguroasă se investeste și se exprimă cu mijloacele artistului psiholog.

Cunoscînd acum această Istorie a literaturii românești contemporane gîndirea critică se va îmbogăți cu acele judecări și perspective prin care N. Iorga în urmă cu mai bine de o jumătate de secol a înnoit cunoașterea și explicarea unei perioade de o covîrșitoare importanță în evoluția culturii noastre. Cum articolul nostru nu se vrea o pledoarie pentru această carte, nu voi cita exemple (unele se află în folioarele Addenda pe care îngrijitoarea atît de atentă a acestei ediții a inclus-o cu mult folos în cel de-al treilea volum) ci voi trimite doar cititorul către această carte care cuprinde unele din cele mai adînci adevăruri despre istoria literaturii române. E drept, pe măsură ce ne apropiem de sfîrșit, asistăm la spectacolul invers, numărul lor descrește vertiginos și paginile încep să fie copleșite de erorile datorate nepunții lui N. Iorga de a sesiza și de a înțelege transformările ivite în structura artei în secolul nostru, mai ales după cel dintîi război mondial, ca și datorită — așa cum am arătat și altădată — acelor factori ai personalității sale ce îl făceau să nu se mai poată obiectiva în fața adversarilor și partizanilor sistemului său estetic, acestia din urmă oameni de totală mediocritate sau chiar nulitate artistică.

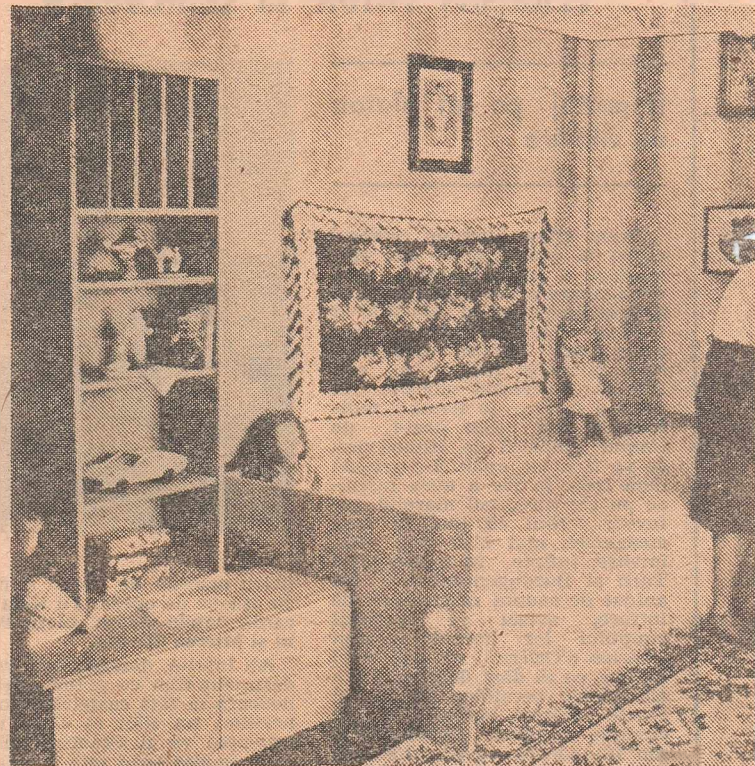
Dar Istoria literaturii românești contemporane rămîne o carte de o valoare deosebită în istoriografia noastră literară prin arhitectura sa cutezătoare, modernă pe care numai genul lui N. Iorga o putea concepe și duce la sfîrșit. Nu mai avem în față doar monografiile de scriitori și liantul obișnuit (expunerea curentelor, date despre publicații și programele lor etc.). Cartea este concepută ca din perspectiva dialecticii afirmării și dezvoltării literaturii române. O perspectivă dinamică, pluriformă, în care etapele evoluției sau involuției unui scriitor sint văzute și explicate prin împrejurările specifice ale dezvoltării literaturii române din acel moment, prin curentele de gîndire afirmate, prin cotele înalte impuse de opera unor scriitori, cum s-a întîmplat de pildă cu „noul Alecsandri“, explicat cu justete, ca urmare a climatului artistic creat de opera lui Eminescu. E o viziune care, chiar dacă sacrificială, așa cum s-a reposedat, unitatea, analizei ficcării scriitor în parte, restituie diversitatea afirmării unei literaturi și în același timp asază cu mai multă precizie procesul evoluției unui artist în funcție de multitudinea factorilor ce au acționat asupra lui.

Și, în sfîrșit, modernitatea acestei Istorii se află și în modul cu adevărat magistral în care N. Iorga încadrează și explică direcții și perioade literare în mentalitatea vremii. Paginile în care se „decriptează“ secretul succesului avut de dramaturgia primelor două decenii ale secolului nostru nu reprezintă doar o reușită în sine, nu demonstrează numai faptul că plurivalența lui N. Iorga îl ducea la aflarea cu exactitate a cauzelor unui fenomen ci un adevărat model pentru cercetarea noastră literară. Și nu este singurul caz, deoarece întreaga carte este structurată pe această metodă care asază arta în conexiunile ei firești în relațiile pe principul vaselor comunicante cu publicul, nu stabilinđ legături arbitrare, silite, ci demonstrinđ cum aceasta izvorăște dintr-o mentalitate sau se răzvrătește împotriva ei, fiind concordantă cu aceasta sau negînd-o, întorcîndu-se benefic asupra ei sau dimpotrivă, cultivîndu-i straturile cele mai joase, cele mai puțin elevate, ale curiozității.

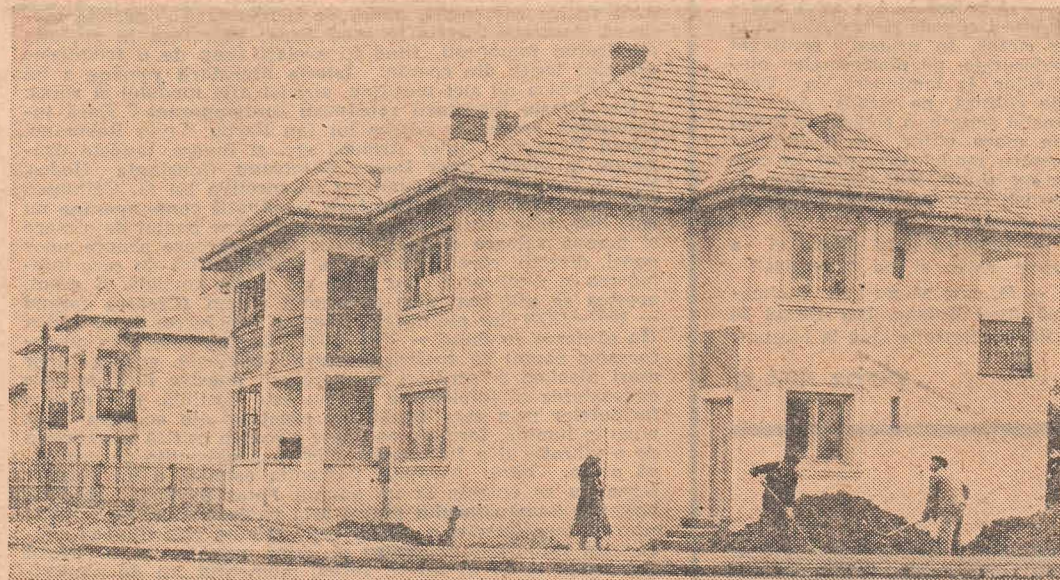
Toate acestea sint motivele pentru care se cuvine să aducem elogii editurii Minerva care a încheiat opera de restituire a istoriilor literare ale lui N. Iorga, celor ce s-au dedicat tipăririi lor cu pasiune și competență. Le avem acum în integralitatea lor. Le putem judeca așa cum au fost. Așa cum N. Iorga a vrut să-i fie judecată viața și opera sa.

Case noi în vatra eternității noastre

Interior de casă în anul 1965

Scornicești (județul Olt) : Vile într-o comună cu înfățișare de oraș agro-industrial

Tismania, (județul Gorj) : Ulițele au nevoie

O casă este o operă, pentru că în ea se citește ființa celui ce s-a străduit s-o înalțe în lumină. Și nu greșim dacă spunem că munca de-a face o casă a fost pentru țărani noștri, și a rămas, soră geamănă cu gândul care i-a împins să creadă că nu-i mai de preț strădanie decît să lase în urma lor, printre oameni, un nume bun.

Ce nă-am fi făcut, cum am fi arătat, cine am fi fost noi dacă ei nu și-ar fi ridicat casele, într-o unduire de plai sau pe firul unei ape și adeseori sub apăsarea teribilă a unor vremuri de foc și risipă? Ca o comoară, limba română a strălucit în vatra acestor case ce și-au limpezit mereu, în lumină, măiestrele forme ale unei străvechi și originale civilizații sublimate în fapt de artă.

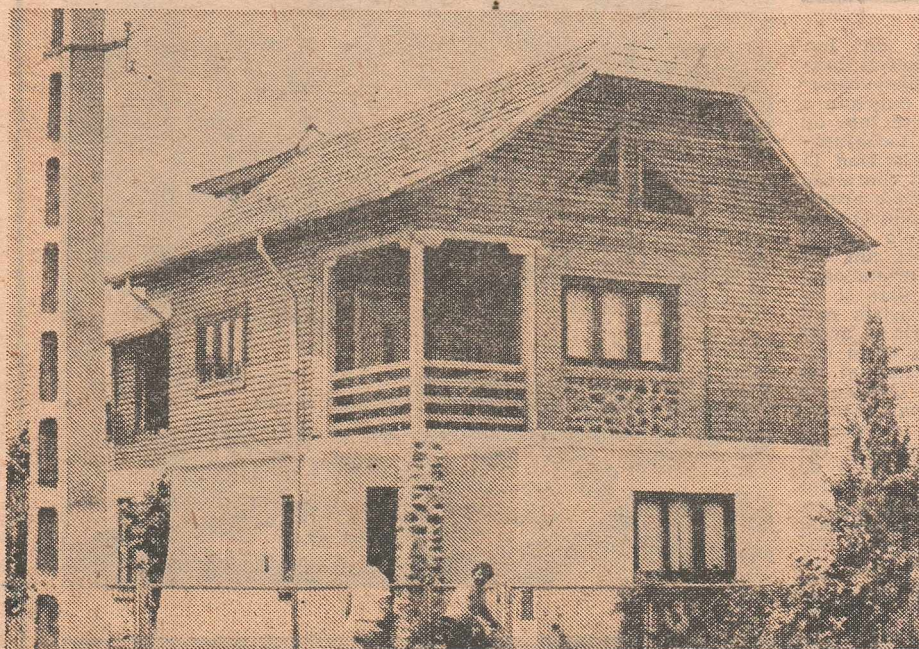
Pretutindeni, în satele noastre, privirea descoperă case noi, ridicate în anii din urmă și atât de multe la număr că multe sate par noi în întregime. Înfașurarea acestor case face evidentă o intenție de soliditate și de confort asupra căreia nu încapă nici o îndoială că ar fi putut să apară decît în acești ani. Anii de după Eliberare alcătuiesc cea mai întinsă durată de pace din istoria noastră iar casele ridicate în vatra satelor românești în acest răstimp aduc și ele o dovadă că pacea este prielnică muncii și că prin alcătuirea rosturilor noastre sociale prețul muncii e bunăstarea.

Mai stăruie, în înfașurarea nouă a satele noastre, și adevărul potrivit căruia o casă e o facere a lumii, pe cont propriu, fiindcă prinde contur dintr-o voință de întemeiere și ea reprezintă, de bună seamă, și un fapt spiritual, pentru că înseamnă iubire. Numai astfel se poate înțelege că pe orice stil de casă nouă puterea locului, a oamenilor, a timpului se înalță ca lujerul unei flori.

Casele țaranilor noștri erau, multe dintre ele, geniale. Se poate spune astfel și nu avem de ce să ne sfîșim cînd rostim acest adevăr la fel de lesne de observat ca și faptul că niciodată satele noastre n-au avut case atât de mîndre ca astăzi.

În ultimele decenii, în satele noastre au fost construite peste 2,2 milioane de locuințe. Aplicarea programelor de sistematizare — care sînt permanente în atenția conducerii superioare de partid, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu — asigură transformarea comunelor în puternice centre economico-sociale, creșterea gradului de echipare a fiecărei localități cu dotări social-culturale și lucrări tehnice-edilitare care fac ca nivelul de viață de la sat să fie tot mai apropiat de cel de la oraș. „Pe drept cuvînt — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — se poate spune că socialismul a schimbat fața așezărilor rurale din România, ca a întregii țări, de altfel. Apropierea condițiilor de viață de la sate de cele de la orașe este o cerință fundamentală a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, a creării condițiilor pentru trecerea spre comunism“.

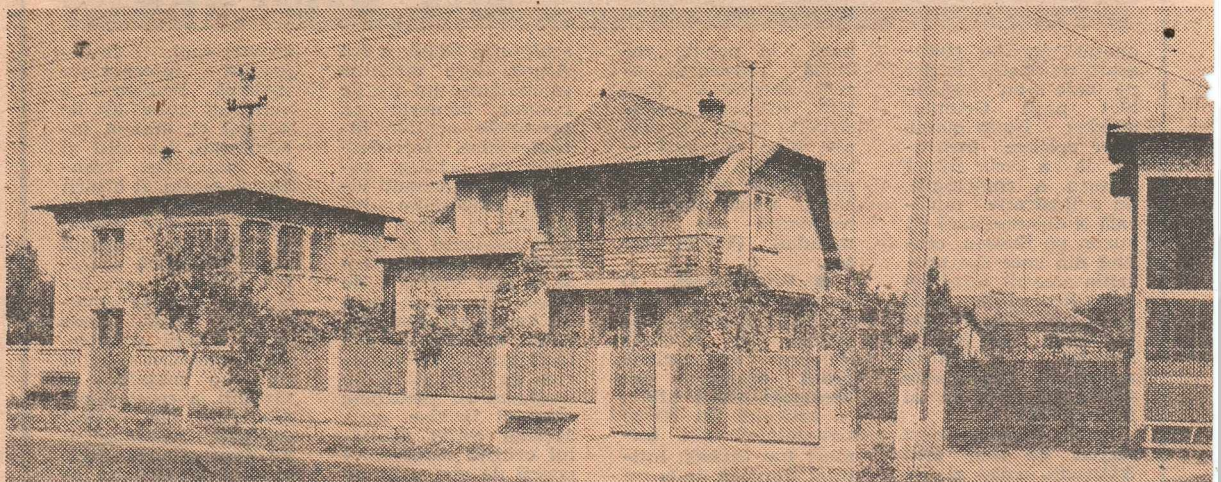
DUMITRU ELIADE ■

Domnești (județul Argeș) : Puterea și frumusețea celebrelor mere sub alt chip

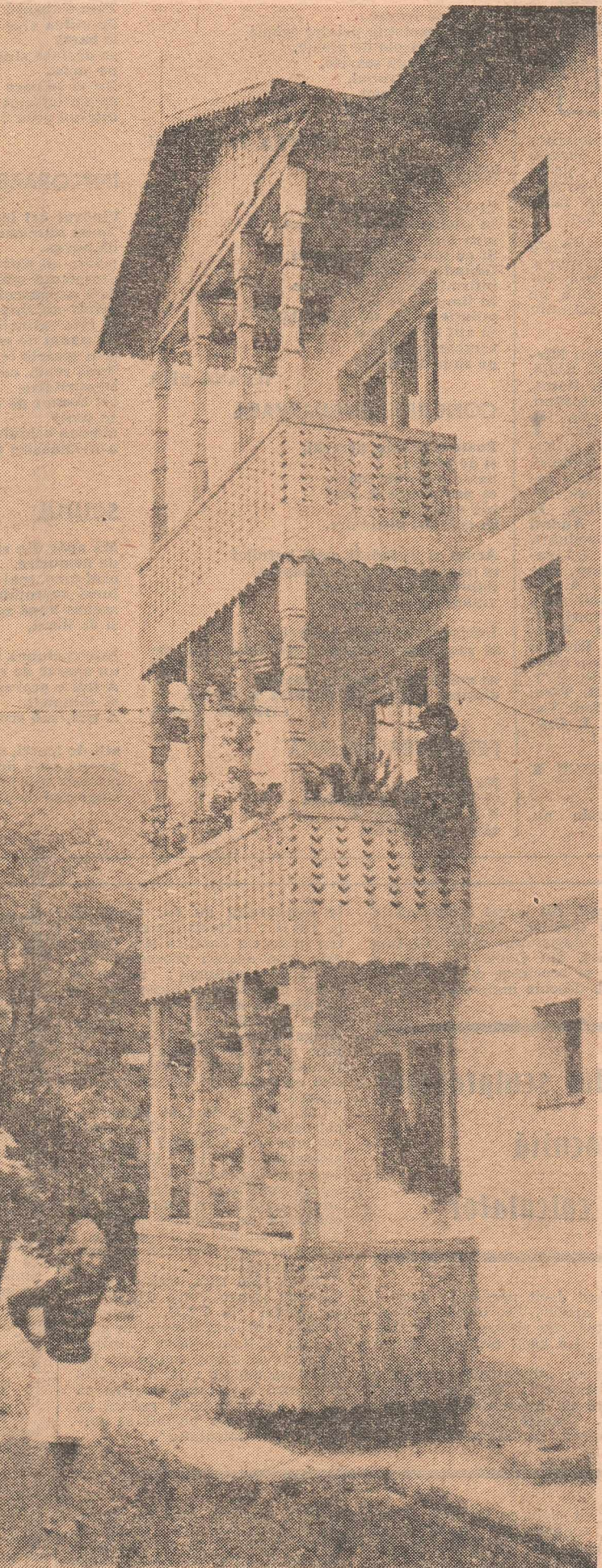
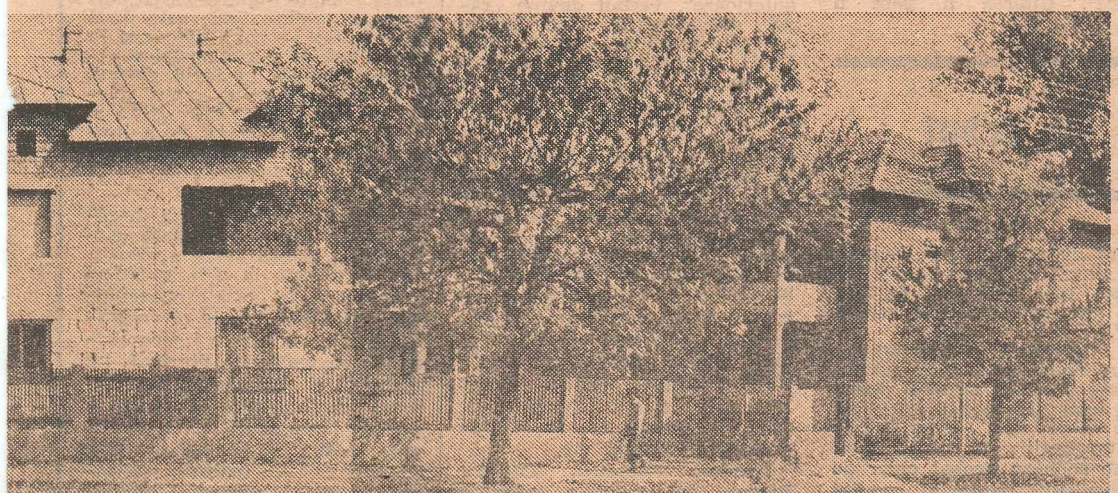
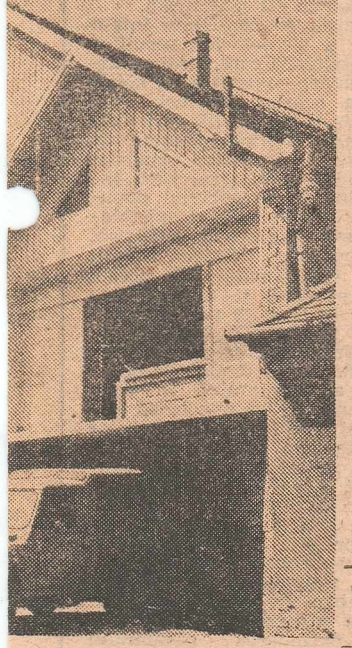

Poiana (județul Sibiu)

Nanov (județul Teleorman) : Celelalte case noi au rămas

Paltin (judetul Vrancea) : Mină de meşter şi mină de artist pe aceeaşi construcţie

Fotoreportaj de ELENA GHERA

străzi

turistică sau casă ţărănească f

ginii prin zgircenia aparatului de fotografiat

Reintoarceri in satul natal

Cu aceeaşi seceră

Din glaciaţa cuaternară şi pînă în crucea dramatică a aripilor lui Icar, Argeşul — această apă de argint —, strîns ca într-o centură de fier, între cele patru puncte cardinale, zbătîndu-se între soare şi lună, a invins. Pe drumul riului, jos — firele de iarbă; sus, pe stînci — caprele negre; în văzduh — vulturii zăgani.

Şi tot coborînd pînă acolo unde duhul Făgărăşului, al Moldoveanului şi al Negoiului se pierde în dealuri dulci şi în platouri de vis, mai jos de Curtea de Argeş, vestită Cetate de Scaun, leagăn al Ţării Româneşti, dăm de cîmpul lin care iese din coasta dealurilor. Aşezările omeneşti de prin Argeş vin din tocmai îndepărtatul neolitic. Peste vatra geto-dacică, romanii au desenat ziduri albe şi ziduri negre de piatră. Şi au desenat daruri şi tubire de veterani imperiali rămaşi aici, au desenat vestitul Castrum Argis. S-au ivit apoi Seneslau, voievod de Argeş, Negru Vodă, Vlaicu Vodă, Basarabii, Bălcescu, Manole şi Ana, supunînd marile evenimente ale istoriei, punînd temelie de granit Ţării Româneşti. De la Curtea de Argeş, tot coborînd să aflî Sudul şi trecînd prin Piteşti, Bradu, a-funji în plină cîmpie. Ajunşi în satul Siliştea, satul meu.

Anul 1914, 28 iunie. La Sarajevo, Franz Ferdinand, moştătorul tronului Austriei, şi soţia sa sînt ucişi. Un nou pretext de răfuială singeroasă în lume. Wilhelm al II-lea, împăratul Germaniei, Franz Iosef I, împăratul Austriei, şi alţii de profesii asemănătoare aprind focul pustiilor al primului război mondial, dînd astfel cep milioaneilor de trupuri omeneşti golîndu-le de sînge, ridicînd munţi de oase.

Anul 1914, noiembrie, şapte în cătunul Siliştea, într-o casă cu vîrf de papură şi cu humă pe jos şi cu o sobă oarbă, pe nişte paie din sunet de Miine, a venit pe lume Ion, fiul Radei şi al lui Dumitru. Mama venea dintr-un vechi sat de moşneni, Gruiu. Tata nu venea de nicăieri; el era chiar de acolo, în Siliştea şi se trăgea din trecutul unor Serbani.

Astfel am văzut eu lutul şi soarele. Am înţeles iubirea cînd am început să spun mamă. Să spun tată. Să mă ridic în picioare. Să mă joc în iarbă grea de rouă. Să nu uit pe neasemuitul meu ciine, Lăbuş. Să rid şi să plîng. Îl strigam pe tata, dar el nu-mi răspundea nimic. Niciodată. Mama, care ducea în spatele ei tinăr şi firav toate treburile casei, mă liniştea cum numai ea ştia s-o facă, spunîndu-mi „Tata nu e acasă, puiul mamei. E la război să apere ţara. Dar o să vină el acasă!”.

Din primăvară şi pînă în toamnă mama mă lua cu ea la cîmp, la arat, la semănat, la seceratul griului, la culesul porumbului, la adunat ghindă şi frunze din marii stejari ai Radei, o pădure de lingă satul nostru de care imi va fi dor în totdeauna.

Într-o vară, să tot fi avut vreo patru ani, eram la secerat de griu pe un pămînt de din-spre Virtop, la Troiţa. Era pe la vremea prînzului. Deodată o văd pe mama — trestie înaltă şi frumoasă — cum rămîne pironită locului. Îşi pune mina streăşină la ochi, scrutînd de-

părtarea. De undeva, din înfinit parcă, venea, apropiindu-se de noi tot mai repede, un om îmbrăcat în nişte haine cum nu mai văzusem. Într-un plîns, izbucnit dintr-o dată, mă sărută şi, ca o furiună se repezi în marea lui întoarcere. Instinctiv, mama strigi: „A venit tata!” N-am să uit niciodată acel strigăt de durere, de bucurie. „Dumitre P Dumitre! Ai venit! Ai venit!” Eu am rămas în vîrsta înţelegerii mele. Tata mă tot arunca în sus şi mă prindea în braţele lui de urs. Mă uitam la el şi nu-l cunoşteam. Şi totuşi, îmi plăcea acest joc în sus, şi siguranţa braţelor lui de fier. Mi-a dat zahăr şi mi-a dat pesmeţi pe care-i scotea dintr-o cutie de tablă din fel de fel de culori. Luam cu sîftală. Şi nu înţelegeam. Apoi au început să se cere amîndoi. Cu aceeaşi seceră.

★

Marele război s-a terminat. După intempestiva lui moarte, la Sarajevo, Franz Ferdinand doarme liniştit în nu ştiu care cimitir din lume, nemaiobservînd nici măcar că primul măcel de anvergură mondială s-a declanşat în numele lui, zicese, dintr-o dragoste morbidă pentru nobila lui obîrşie.

Siliştea. În sat, linişte de abis. Mama şi tata se pierd în primăveri, în veri, în toamne şi în ierni. Şi acestea toate cad, implacabil, peste ei. Ritmul muncii nu le dă răgaz nici măcar să observe scurgerea timpului.

În cîmp... Rămîn aproape singur. Mă fascinează florile, griul, porumbul, floarea soarelui, berzele, cocorii, rîndunelele, iepurii, prepeliţele şi lăcustele... Numoi de serpi mi-e frică. Mă uit în mine, în zborul lăcustelor şi nu înţeleg. Verzi, frumoase, alungite. Sar din culoare în culoare, rozînd cu înversunare din cîmp şi din înfinit. Nu ştiu defel ce înseamnă asta. Cerul devine dintr-o dată negru. Peste cîmp şi peste noi cad lăcustele. Retează, rod, rod tot rodul cîmpului. Părinţii mei se uită peste cîmp şi plîng. Şi rid în felul lor. În semn de iubire şi de ascultare, plîng şi eu. Plîng şi nu înţeleg. Rada şi Dumitru se uită în cîmp. Ei ştiu de unde vin ghiarele rapace ale dijmei. Ne dijmue boierul! Ne dijmue lăcustele, ne dijmue viaţa. Într-o zi de plumb, tata a plecat din nou în lume, în speranţa unui alt noroc. Mama a rămas în sat să are, să semene, să numere zilele şi stelele, să mă crească, plătînd totul cu fiecare clipă din viaţa ei, viaţa care trece repede, repede.

★

Am mîngîiat, copil fiind, misterul Florii Soarelui. Ce frumoasă a fost, ce frumoasă este, ce frumoasă fi-va. Ea se va lăsa mereu învingă frumos în îndreptarea ei către aurul soarelui, uimind mereu lumea. Peste petele de invazie ale scorpiei atomice, să nu uităm trecutul şi prezentul. Să scrutăm viitorul întru a trăi în desfătarea Florii Soarelui, a florii care din cauză de speranţă şi frumuseţe ne va umple sufletul de bucurii eterne, aşa cum mi l-a umplut mie la Siliştea, în urmă cu puţină vreme, unde prezentul se ridică spre lumină asemenea unui lujer în plină creştere.

ION BĂNUŢA ■

Simplă fişă

Numcle : Oneaţă, fostă Iuga. Tata : Iuga Roman, fost colonel într-un regiment de motorizate, a fost rănit grav în luptele din august 1944. Mare mutilat de război, a trăit aproape 30 de ani, în ciuda scepticismului doctorilor, datorită grijii şi devotamentului soţiei sale, Maria.

Profesia : Inginer constructor. În prezent lucrează în proiectare la I.C.P.M.C. Secretar adjunct cu probleme de propagandă în cadrul organizaţiei de bază din care face parte.

Starea civilă : Căsătorită cu Oneaţă Vasile, fiu de ţaran din comuna Lunguleţu, absolvent al Politehnicii, prima promoţie de ingineri mecanici-construcţii de avioane.

Copii : soţii Oneaţă au doi copii. Cristian, care anul acesta

a luat examenul pentru treapta I la liceul de matematică-fizică „M. Viteazul” (deşi la un concurs închinat celei de-a 65-a aniversări de la crearea Partidului a dat dovadă de reale aptitudini şi la desen) şi Adrian, în vîrstă de 12 ani.

Cele de mai sus seamănă a fişă de personal sau, dacă vreţi (de ce nu ?), a fişă de personaj. Un personaj al vieţii din zilele noastre. Nimic neobişnuit.

După cum puteţi observa, fişa am întocmit-o, am lăsat la urmă un element important : data naşterii. Ea este chiar 23 august 1944 ! ziua naţională a poporului român ! Ziua care a marcat începutul revoluţiei de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă, a fost scaldată în sîngele a mii de patrioţi. Dar în acea măreaţă zi s-au născut şi copii, copiii unei lumi noi, mai bune şi mai drepte, copii născuţi în iureşul revoluţiei.

DAN DĂNUŢ DORU ■

atelier literar

de G. Dumitrescu

A. Măndălac: N-am primit plicul dv. Răspunsurile, însă, nu se dau decît în cadrul acestei rubrici. (E bine să menționați în adresă: Pentru „Atelier literar“).

O. K.: Multe lucruri frumoase („Cosmar”, „Aidoma”, „Fidelitate”, „Poate”, „Alteva”, „Vinațoarea”). Și încă două, „Presentiment” și „Neli-niștea”, care ilustrează bine o anumită slăbiciune. De pildă (în a doua): după ce începeți frumos, clar, deosebit de dens și expresiv, pînă la „ca o marcă de fier înroșit” (sau, poate, mai explicit, ca un semn cu fierul roșu”), cele trei versuri care urmează nu sînt cumva în plus, diluante, pleonastice, părăsind tensiunea esențială și tinzînd s-o stingă, s-o împuțineze?... (Nu mai vorbim de strofa următoare, mai slabă, poate tot din cauza aglomerării de vorbe și metafore prisoselnice, care vine din slăbirea încordării creatoare, a puterii de opțiune, inspirată, fermă). De reflectat (cu condeiul în mină, pe marginea manuscriselor!). Mulțumiri pentru interesanta dv. statistică: deci, din iulie '84, pînă în iulie '86, „Atelierul” a publicat 191 de nume, cu 780 de poezii,

din care 116 băieți (cu 554 poezii) și 75 de fete (cu 226 poezii). Semnificativ! (cînd te gîndești că unele scrisori nu ezită să insinueze o anumită inclinare favorizantă a rubricii noastre pentru „sexual slab”! — de unde și „prudenta” unor corespondenți care-și semnează textele cu pseudonime feminine!...).

I. Staicu: Un lucru interesant, deși inegal, care ne lasă în așteptarea unor pagini mai numeroase și mai deplin edificatoare. De preferință, dactilografiate (inclusiv „Semnele cercului“).

Ela Ghițeanu: Sînt lucruri promițătoare cînd depășesc anumite sovăleli și naivități, ori cînd reușesc să simuleze convingător unele naivități. Vrem să mai vedem niște texte de-ale dv., dar le preferăm dactilografiate (împreună și cu cele de-acum, minus „Fals profesionalism”, „Teme-rara”, „Dor”, „Suris“).

M. Hurgoi: Sînt și semne bune, printre compuneri școlarești, convenționale și sovăitoare. Mai cu seamă în „Manual de istorie” (pe care o așteptăm dactilo, împreună cu alte pagini de nivel similar).

Mircea: Reaparție surprinzătoare! Firește că o revedere ne-ar bucura (deși în materie de „jurnal” n-ați făcut progrese grozave!...).

Paul Sirbu: Ultimele plicuri, confuze, delirante, întoarcere la o fază nebuloasă și nonsalantă pe care o credem definitiv depășită.

M. Bodoliciă, Arist. Mircea, S. Surugiu, F. Köllö, D. Craioveanu, I. Roșca, I. Denova, C. Crivineanu, Doina Moldoveanu, D. Bertzi, V. Visarion, I. Chibici, V. Boldis, E. Nicușor, M.P. — Stolnici, C. C. Deliu, Marinela Ionescu, E. Vernescu, M. Ursulescu, L. Urșu, L. Aous, Daniela Andrei (Ceva, în „Logodnă”), Gh. Dumitrescu („Livezile”), A. M. Crisan, Dorian Dor, L. D., A. Achioritei, S. Danieleșcu, M. Bucur, A. Furtună, M. Novăcescu, Costel Roșu, T. Laza, L. Lăcraru („Înălțare”), A. Ivu (proza, la Suplim. Sc. T.), C.P. Cărămidă, H. Tăru, Dan Teodorescu, Iani Vasiliu, L. Mocanu, I. Crăciun: Nimic nou!

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se inapoiază.

CRINI UCIȘI

Plouă cu frunze...
Alerg despletită printre arbori
să trec dincolo de ploaie,
să mă inunde soarele,
să-mi usuc trupul.
Din lutul reavăn
se ridică aburi albi,
tremur de crini uciși.

ANGELA PLOSCARU

NECLINTIRE

Zi de zi mai frumos
În singurătatea și tristețea
mea fără scăpare
Și eu iubindu-te neclintit
Iubindu-mi adică
infirmitatea cu disperare
În timp ce de dor
miimile se fac tot mai subțiri
Și atît de cuminți
așezate în cruce
pe sinii fierbinți

ILEANA BIJA

CONCRET DE PRIMĂVARĂ

Poate e nevoie, perechi,
și de păsări
poate e nevoie mare
ca primăvara să vină
așa cum știm
în tăcuta-i disperare.

Acum ca niciodată ochii bufniței
te invită la meditație noaptea,
împreună cu corăbierii
vinăm steaua polară.

Infrigurat și obosit incerci
să răscumperi tristețea semnelor reci de
iarnă,

ce mai lucește încă în smalțul
dinților pagini de fecioară a apelor.

CORNEL VANA

FEREAȘTRA ABURITĂ

Nu sînt sigur
că te-am văzut vreodată
N-am certitudinea
că eu am deschis

ferestra această
aburită
Totu-i absurd
de-atîtea vise
O hartă
se desface singură
pe masă
Nu vi se pare
că am încăput cu toții
într-un ecou?

A. VALONI

IMPLORARE

Vinovat cel bintuit de cuvînt,
Toată mireasma unei grădini
dă buzna,
printr-un pătrat de fereastră,
scorpionul nesomnului
cară necontentit vise
printr-un singe uitit;
în fața oglinzii —
un pumn de cenușă —
și-n spatele ei cit întunerice!
Rană reală, cuțit inventat.
Dezamăgire,
cel bintuit de cuvînt
se simte
aidoma ochiului orb:
o-nvălmășire de zări.

DIANA BARBU

SCUTUL

Mă apăr din răspuțeri
de nemurire,
osul meu, mai alb decît plasma,
luptă necruțată cu fotonii,
acuns după scutul său de carne
și de iluzii,

Intelepțiunea nu-i decît
un aparat de raze X, declamator,
A trăi e profund
și minunat,
A trăi, sub scutul de carne,

atît de fragil, supus în
permanență durerii,
materie prestelată de vorbe
singerind cu poeme.

IRINA ALEXANDRESCU

Cartea

(Urmare din pagina 9)

mare și de frumos, niciodată nu va fi destul. Dovadă — dispariția rapidă din librării a tipăriturilor noastre bune și foarte bune, de tot felul! Ceea ce iarăși, este edificator pentru pragul civilizației socialiste, la care ne aflăm. Un exemplu: de curînd, Editura Științifică și Enciclopedică a trimis în librării un tom de peste 1.100 de pagini, „România după Marea Unire”, vol. II, Partea I. 1918—1933. Un adevărat „roman” al vieții noastre politice din perioada respectivă, datorat neobosiților cercetători Mircea Mușat și Ion Ardeleanu. Volumul a și ajuns o raritate, în ciuda tirajului de masă în care a ieșit. Și o altă carte, a aceleiași edituri: „Ultimele zile ale fascismului în Europa”, de Jacques de Launay, de asemenea în tiraj impresionant. „Dispărută” și ea, tot instantaneu aproape, în bibliotecile noastre. Și alte, și alte cărți. Este deajuns să-mi plîmb privirea peste rafturile mele de aici, de acasă, și să transcriu. Eminescu, Opere, vol. XI, XII, XIII, în Editura Academiei, continuînd magnifica ediție Perpessicius. Apoi, alte ediții ale clasicii noastre, nenumerate, fiindcă, practic, în anii din urmă, întreaga noastră literatură a fost reîmpărțită. Și fluxul literaturii noastre contemporane, cu nume ce ne fac cinste, din toate generațiile, de la Eugen Jebeleanu și Mihai Beniuc, la Marin Perda, Eugen Barbu, Nichita Stănescu, Dumitru Radu Popescu, pînă la Carolina Ilica, Mircea Dinescu și o nouă generație de debutanți remarcabili. Excelind în publicarea lor edituri precum Cartea Românească și Eminescu, Minerva, Junimea, Dacia, Scriosul Românesc, Facla, Albatros și Ion Creangă, acestea două din urmă în domeniul cărții pentru tineret și copii.

Și, nu în ultimul rînd, cartea de literatură universală, domeniul, cu totul remarcabil, al Editurii Univers, care realizează prin tipăriturile sale o veritabilă conexiune a noastră cu lumea (rol îndeplinit, în ce privește artele, de Editura Meridiane, cu aceeași rivnă).

Se tipărește puțin? Se tipărește mult? Niciodată nu se va tipări destul. Important este că se tipărește neobosit, și sistematic! Ceea ce este bine, foarte bine.

Este mare, este nemăsurată setea noastră de carte, la acest prag al civilizației lumii. Cartea a ajuns a fi, aici, la noi, pîinea noastră cea de toate zilele. O realitate stringentă, o realitate fără de care nu se mai poate. Avem nevoie de ea, ca de pîine și ca de apă, și ca de aer.

(Urmare din pagina 9)

nești, să fie o mindrie pentru orașul, pentru județul și pentru țara aceasta, nu pentru sine personal) mi s-a arătat cartea lui Radu Bagdasar, apărută în 1982, Informatica mirabilii, unde nu există nici un exemplu de sculptură realizată pe calculator. Există în cartea amintită un singur caz, de sculptură sferoidală (realizată prin dispozitiv de tăiat cu flacăară cu comandă numerică). Autorul ideii se numește Alfred Duca. Insa sculptură realizată prin așchiere, prin frezare — urmînd programarea pe calculator — așa ceva nu există. Nu există în cartea amintită, care face o trecere în revistă pe plan mondial. Există în casa inginerului Petre Cichirdan din Rîmnicu Vilcea. Adică în România. O eventuală reeditare a cărții va trebui să înregistreze această realitate, și această prioritate.

Acesta ar fi, cred, titlul cel mai potrivit — ca metaforă — pentru inginerul și artistul Petre Cichirdan. Fiindcă inginerul de azi a fost în tinerețe ucenicul lui Constantin Lucaci, meșterul neîntrecut al fintinilor ro-

mânești. Au lucrat împreună la Jocul undelor (sculptura din fața Televiziunii) și la Fintina cinetică din Constanța. Dar, a ținut să precizeze de la început foarte deschis inginerul, „eu nu

Dalta sculptorului

Înlocuită

de calculator

am fost decît ucenicul acestui mare artist”. Un ucenic „neascultător”, de vreme ce și-a căutat și și-a găsit propriul drum în artă.

Privesc „sculpturile realizate pe calculator”: Materie și zbor, Figure în duraluminiu, Chintesență. Materialele folosite: moltopren, aluminiu, oțel. Idei-

le inginerului au dat roade și la I.E.H.: turbosuflantele pentru industria chimică sînt realizate prin același procedeu. Și un fapt senzational: inginerul Petre Cichirdan a lucrat un an de zile de muncă pentru realizarea matrițelor Oltcit (aripa stînga-dreapta aparătoare). Un fapt unic, de importanță națională. În actul făcut de francezi se spune un singur cuvînt: „perfect”.

Cine să fie de fapt Petre Cichirdan? Poetul? Campionul național de garduri? Ucenicul neascultător al lui Constantin Lucaci? Inginerul de la I.E.H.? „Dacă matrițele pentru acumulatorii de 315 bari n-ar avea racordurile de legătură și s-ar pune pe un cub de cristal ar semăna cu niște Prometei brăncușieni alungii”.

Ca să spui asta, trebuie să te numești inginer Petre Cichirdan, să lucrezi la I.E.H. Rîmnicu Vilcea și să spui simplu un gînd la care ai ținut cîndva: „Inițial am vrut să ajung sculptor”. Iar astăzi să adaugi: „E o mindrie și pentru societatea noastră că într-o întreprindere redusă ca dimensiuni este posibil să minuiesti un calculator”.

(Urmare din pagina 9)

Fără a bănuî felul în care protejatul său avea să-și întocmească intilul volum, Stănescul i-a sugerat „prefața”. Răpan își începe „priveala” cu vibrante versuri de incantare a iubirii de patrie (altele decît cele pe care adesea cu prea mare lesniciune le lasă să treacă în plumb jurnalier și poarta cărții e din lemn (vers) înflorit.

Poetul e gata să înalțe statui... cireșelor, găsește în lutul patriei „miresme necercetate”, simte patria ca pe un tîrîm al destinului („temei de mîrire”), semn de trînicie și de extaz. Pînă la înălțimile ei carpatine, poetul nu uită că are de parcurs „drumul robilor”, vămî prin care înaintașii au venit către noi. Patria e castă și „caldă”.

Un ciclu intitulat „Interludiu” e plin de o severă substanță. Într-o vreme în care fascinația Logosului îl face pe unii versificatori să se încerce în construcții de megalitice ambiții (proporții), Răpan e stăpînit de demonul haiku-ului nipon reamintit stihului nostru de același Stănescu mai înainte evocat. Haikuul e o împuscătură cu niferi. Un act de implozie imagistică. O sublimare a metaforei. Și astfel putem citi: „Eu am văzut glasul tăcerii / spăr-gînd liniștea” sau „Un trandafir / ca singele privighetorii” sau „Emin, cade zăpada / în cea mai grea fosnire / de brocart”.

Un alt ciclu se cheamă „Tentația schimbului de anotimp” și e conceput tot ca un discurs rostit în solitudine. Ispitit de verbul inefabil al aceluiași Haiku, Răpan crede cu îndreptățire că adevărul Poeziei e conținut de „somnia ei”, că gesticulația poetică e o „surpare de aur”; el se simte „păscut de voci”, tresare sub veșmintul „mirării”, mișcat, evident, de sărutul unei iubiri „antice”. Uitarea îi pare o

Un debut

„floare de năcră” iar trecerea prin timp, spre armoniile abstracte ce-l fascinează se face și ea „pe spinarea de sare a zilei”.

Cu „Asimptota cuvintelor” Răpan descinde într-un teritoriu mai abstract, al unei poezii ce se vrea cu ostentație filozofică și — aici — rezultatele sînt meritorii în ciuda unui anumit snobism probat chiar de năstrusnicul nume al capului de ciclu. Ce e asimptota? Lexiconul dixit: „... dreaptă asociată unei curbe plane într-o

poziție relativă față de curbă, astfel încît distanța dintre un punct variabil al curbei și aceeași dreaptă să tindă către zero cînd punctul se deplasează pe curbă spre infinit”. Deci asta era?

Din fericire n-avem nevoie de lexicon și nici de prețiozitatea (lux inutil) exprimării matematice spre a sublinia reușitele ultimei părți a volumului. Cuvintele devin, i se pare poetului, prea puține spre a sugera succesiunea unor „vieți anterioare”, verbul devine „rană”, comunicarea între oameni devine posibilă numai prin jertfă, sfîșiere, de nu chiar prin „murire”. Plăsmuirile onirice concurează concretetea senzuală a frumuseților terestre, inima, chiar „dezdurată” ar vrea să muște din „mărul luminii” și e în toată devălmășia de proiecții — adesea inabil controlată — a acestor versuri un semn

plin de promisiuni a ceea ce ar putea fi în viitor poezia lui Răpan, tradusă din jubiliare adolescențină în transcendent, după cum e și un motiv de oarecare îngrijare: mulțimea abstracțiunilor, unele prețiozități depășind condiția licenței, unele „spuneri” în gol, pot lipsi de sevă o poezie ce se anunță proaspătă, tandră, vie.

Fiindcă, citindu-l, Theodor Răpan, cel ce ne-a oferit o carte valoroasă, poate spera că sub numele său va crește „litera cu care se va naște...”

Expoziție la Muzeul Satului

La Muzeul Satului din Capitală a fost deschisă recent o expoziție intitulată „Unitate etnoculturală la Dunărea de Jos”. Am fugat-o pe muzeografa Virginia Buzoiu să ne facă o scurtă prezentare a expoziției:

„Dunărea de Jos — arealul care însoțește cursul Dunării de la vest de Giurgiu și pînă la vărsarea în mare — s-a conturat ca un ținut cu elemente de cultură materială și spirituală comune atît pentru malul muntean, cit și pentru cel dobrogean.

Expoziția se constituie într-o selecție a elementelor specifice care subliniază caracterul culturii populare materiale și spirituale a acestor ținuturi. Prin exponate și fotografii, sînt ilustrate caracteristicile comune ale arhitecturii populare, ocupațiilor tradiționale, organizării interioare și ale portului popular, dar și ale culturii spirituale (reprezentată prin străvechi obiceiuri, legate de ciclul agrar).

Casa tradițională din aceste locuri prezintă și ea aspecte unitare în ceea ce privește materialul și tehnicile de construcție, planul casei, arhitectura exterioară, dar și modul de organizare a interiorului. În acest sens, exponatele punctează bogăția și varietatea țesăturilor nelipsite în gospodăria țărănească, rod al măiestriei și imaginației harnicilor țesătoare. Alături de robustețea țesăturilor din lînă destinate acoperirii pereților și patului (scoarte, chilimuri, perne), se remarcă și finețea ștergarelor din borangic și bambac. În ce privește piesele de costum popular, se remarcă extinderea costumului femeiesc cu cămașă dreaptă și două cîrțițe (numite local „otă” sau „pistelcă”). Spre cele două extremități — zona Vlașca și în jurul Brăilei — s-a purlat și cămașa încrețită în jurul gîtului.

Întregul material expus relevă efortul creator de cultură și civilizație, desfășurat de-a lungul a numeroase generații de locuitorii satelor arealului de la Dunărea de Jos.

Expoziția ilustrează și bogăția motivelor ornamentale, circulația acestora de la o categorie de obiecte la alta, reliefînd fenomenul de unitate ornamentală. Motivele florale și vegetale apar într-o manieră geometrică pe țesăturile din lînă, pe ștergare și fețe de masă. Aceleași obiecte reprezintă omul și bogata lume a păsărilor conturate în funcție de materia primă, tehnica de realizare, la care se adaugă elementul cromatic.”

ALEXANDRU ȘERBAN

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

● **Muzeul sătesc Buciumeni**, județul Galați — așezămint de cultură realizat de un mic grup de entuziaști (ne scrie **Neulăi I. Stăicu** din Galați, strada Traian nr. 34, scara 2, apartamentul 12) — își extinde sfera de interes cultural-turistic prin deschiderea festivă a încă două săli: „Smaranda Brăescu” și „Pictor D.D. Brăescu”. Inițiat în anul trecut, prin inițiativa unor cadre didactice susținute de autoritățile locale, muzeul din Buciumeni oferă astăzi vizitatorului posibilitatea cunoașterii istoriei străvechii așezării de răzeși, pe bază de documente și a personalităților ridicate de aici. Dincolo de valoarea exponatelor despre Buciumeni de ieri și de astăzi, de documentele referitoare la eroi, la oameni de cultură și de știință plecați de aici, muzeul își face un punct de onoare din a fi gazda unor vizite făcute de pionieri și U.T.C.-iști aflați în tabăra din localitatea cu același nume, precum și de tinerii parașutiști în devenire, prezenți în tabăra Aeroclubului „Smaranda Brăescu” din Tecuci. „Îi invităm pe toți amatorii de drumeție — își încheie N.I.S. scrisoarea adresată redacției — care, trecând prin Moldova de Jos, vor dori să viziteze și minunatele împrejurimi ale comunei Buciumeni cu încântătoare pădure de foioase în care se găsesc două monumente istorice renovate în anii din urmă fapt ce le conferă un plus de frumusețe — sau Tabăra de pionieri de la cota 307, să facă un scurt popas și la Muzeul sătesc Buciumeni, fiind conșinși că vor avea ce vedea.”

● **Primim, din partea Consiliului popular al județului Mureș**: „La scrisoarea adresată redacției de **Lenuta Pana** din Reghin, strada Timplărilor nr. 7, trimisă nouă spre competență rezolvare, vă comunicăm: numitei i s-a încheiat contractul de închiriere pentru locuința solicitată, cazul fiind astfel soluționat favorabil.”

● **Consiliul popular al Sectorului 3**: „În legătură cu aspectele semnalate de **Asociația locatarilor blocului 10**, din strada Poștașului nr. 4: în prezent sînt în curs de execuție lucrările de racordare a blocurilor 1—11 la rețeaua urbană de gaze naturale; referitor la restanțierii la plata întreținerii, vă informăm că s-a luat legătura cu conducerea asociației, în vederea urmării și trimiterii lor în judecată; în ceea ce privește aprovizionarea complexelor comerciale A. 23 și A. 29, vă comunicăm că, de comun acord cu conducerea I.C.L. Alimentara 3, cit și cu Oficiul de legume-fructe s-au adoptat o serie de măsuri în vederea unei mai bune aprovizionări a zonei.”

● **Nicolae Curăvale** din Brăila, strada Călărăși 110, blocul Petrol, scara 1, apartamentul 2, s-a adresat încă din luna mai, a anului 1977, conducerii Direcției P.T.Tc. Brăila (cererea înregistrată nr. 42/1820/06.05), pentru instalarea unui post telefonic la domiciliu. Sînt nouă ani de atunci, iar în urma unor reveniri a primit invariabil răspuns că „nu există, pentru moment, condiții tehnice”. În același timp însă, în exact blocul în care locuiește, s-au instalat mai multe telefoane chiar pe aceeași scară, astfel încît răspunsul celor în drept i se pare cel puțin bizar.

● **Consiliul popular al județului Suceava**: „Referitor la scrisoarea **Măriei Gh. Teodorovici și Valeriei G. Gherasim** din comuna Grănicesti, județul Suceava, vă comunicăm că cele două tovarășe absolvente ale liceului economic din Iași au fost încadrate la întreprinderea de hoteluri și restaurante Mangalia, prin intermediul O.J.T. — Suceava.”

● **I.T.H.R.** — București îi eliberează lui **Alexandru Bocancea** (aleea Poiana Cernii, nr. 3, bloc E. 27, apartament 13, Sectorul 6, București), biletul de tratament nr. 60/57 777 pentru stațiunea Covasna, pentru perioada 10.08 — 29.08 a.c.; Pe bază acestui act, omul, firește, își planifică și concediul de odihnă legal. Biletul respectiv este pentru hotelul „Căprioara” (la care se va prezenta împreună cu încă cinci familii din București, avînd aceeași re-

partiție). Sînt făcuți să aștepte mai întâi o oră, apoi încă două, în sfîrșit... o noapte. Replica: nu avem locuri. Se caută soluții pasagere, nici una însă nu se dovedește a fi acceptabilă, personalul hotelului ba se află în ședință, ba nu se mai află de loc, etc. Iar atunci cînd se află, i se comunică lui A.B. că stațiunea nu are contract cu I.T.H.R.-București — cu toate că pe bilete se află mențiunea R.5/1101.3/13 cota Ministerului Turismului — și ca atare, nu are nimeni nici o obligație față de... din nou, etc. După completări de formulare, aprobări, eliberări, etc, etc, se întocmește o hirtie pentru restituirea comisionului de la agenția București (și se face aceasta), în sumă de lei 5.600...! Marți 12.08 a.c. omul s-a întors acasă, de unde ne scrie întrebîndu-ne: cum rămîne cu cei 350 lei cheltuiți aiurea pe C.F.R., pentru drumul pînă la „Căprioara”? Cum rămîne cu prestigiul unor firme în fața acestui caz cu totul și cu totul de neînțeles.

● **Ministerul Sănătății — Oficiul Central Farmaceutic**: „La scrisoarea adresată redacției de către **Maria Lazăr** din Sibiu (chestiunea fiind de un interes mai general), precizăm pe această cale că produsul „**EPUR-ROX**” a fost inclus în nomenclatorul de medicamente și produse biologice de uz uman pentru anul 1987.”

● **Putem vorbi, curent, despre niște oameni handicapați, făcîndu-le numele chiar public ?!...** **Putem!** susține în corespondența sa **Mihai Vicovan** din Suceava, Aleea Nucului nr. 1, scara B, apartamentul 13, căruia îi mulțumim pentru rîndurile trimise referitoare la **Victor Colbert** — un sucevean, deficient de auz-vorbire din naștere, în vîrstă, astăzi, de 73 ani, un om care „pur și simplu nu are timp să îmbătrînească”, de un dinamism ieșit din comun. **Victor Colbert**, în prezent vicepreședinte al filialei surzilor Suceava, activist voluntar al Consiliului județean pentru educație fizică și sport, membru de onoare al Asociației filateliștilor din R.S.R., al Asociației artiștilor fotografi din țară și membru fondator al Secției din Suceava a Societății numismatice din R.S.R., a deschis în sala de expoziții a Secției de numismatică din Suceava o expoziție personală dedicată **Anului Internațional al Păcii**, unde expune peste 5 000 de timbre românești și străine, medalii, decorații, plachete — expozate însumind pasiunea și migala unei vieți de om, consumată în tăcere.

● **În tăcere** — și prin intermediul acestor rînduri — îi urăm și noi sănătate, viață lungă, putere de muncă și succes în frumosele și instructivele sale preocupări.

● **Consiliul popular al județului Tulcea**: „Referitor la scrisoarea prin care **Angela Ivanov**, em al muncii la întreprinderea de confecții Tulcea, solicită schimbarea locului de muncă la o altă unitate, sau să lucreze într-un singur schimb, deoarece are doi copii și soțul bolnav; împreună cu conducerea unității s-au analizat problemele ridicate și s-a stabilit ca începînd cu data de 1 septembrie a.c., numita să lucreze la aceeași unitate, pe un post ce devine vacant prin pensionarea unei persoane — post care presupune lucrul într-un singur schimb.”

● **Ministerul Muncii**: „În legătură cu aspectele semnalate de **Aneta Lescai** — orașul Isaccea, strada Brăilei nr. 9 — vă facem cunoscut că acesteia i s-a aprobat confecționarea unui nou cărucior pliant Tip A.; adresa a fost trimisă la întreprinderea de produse ortopedice și protezare București, de unde urmează a i se livra căruciorul. De asemenea s-a înaintat spre aprobare Comitetului executiv al Consiliului popular județean Tulcea, propunerea ca să i se acorde numitei A.S. un ajutor bănesc ocazional.”

● **Sîntem un grup de cetățeni care locuim pe străzile Rodnei, Branului, Înfrățirii și Brigadierilor, din cartierul Someșeni din Cluj-Napoca** (ne scrie **Gheorghe Gherghes**, domiciliat în strada Rodnei nr. 42), străzile amintite aflîndu-se

în vecinătatea fermei „**AVICOLA**”. Acum trei ani, în urma modernizărilor făcute aici, s-au construit niște hale pentru creșterea iepurilor, iar în vederea aerisirii lor s-au instalat niște ventilatoare. Cu toate că acestea puteau fi montate în partea dinspre riul Someș, ele au fost instalate în partea opusă, adică în apropierea imediată a locuințelor noastre. Ceea ce ne-a determinat să vă scriem, este zgomotul puternic pe care aceste ventilatoare îl produc zi și noapte, funcționarea lor fiind continuă. Deși închidem geamurile și ușile — pentru a putea atenua gălăgia — zgomotul rămîne atît de puternic încît nu ne putem odihni. Ne-am gîndit la o **propunere**: ieftină, și ușor de aplicat, credem. Și anume aceea de a introduce aceste ventilatoare în niște încăperi construite în jur, orientîndu-le totodată direct în sus orificiile de aerisire prin care iese aerul. Zgomotul s-ar reduce astfel substanțial, împăcînd ambele părți; sperăm ca rîndurile acestei să fie luate în considerație de către cei în drept.”

● **Consiliul popular al orașului Sinaia**: „Privind scrisoarea adresată dumneavoastră de către **Aristotel David**, muncitor la întreprinderea de mecanică fină din localitate, prin care acesta solicită schimbarea locului de muncă datorită unei stări de sănătate precare, vă informăm că scrisoarea a fost analizată în cadrul C.O.M., schimbarea locului de muncă solicitat de către A.D. fiind efectuată în prima decadă a lunii august a.c.

● **„Situată într-un frumos cadru natural, cabana Poiana Neamțului” ar putea oferi excelente condiții de odihnă și recreere oamenilor muncii îndrăgostiți de peisajul montan. De ce folosim condiționalul ? Pentru că, din păcate, „gospodarul” acestei cabane, **Aurel Hampu**, se află acolo parcă anume să-i enerveze pe oameni, să-i șicaneze și să le facă zile negre în orice chip. Iată „o istorie” recentă: cercul nostru de turism a organizat în această zonă, în zilele de 19—20 iulie a.c., concursul dotat cu **Cupa creștei Făgărașului**, aflat la cea de a IV-a ediție, la care s-au înscris oameni ai muncii, peste 150, din cinci județe. Aceștia și-au instalat corturile în respectiva poiană, demarînd concursul. Numai că duminică 20 iulie, pe la orele 18, un bulldozer condus de un amic al cabanierului — chemat să „niveleze” terenul — a intrat în acțiune exact în tabăra de corturi. Rugat, insistent, să amine sau să mute locul acțiunii, **Aurel Hampu** s-a dovedit total inflexibil iar oamenii s-au văzut cu corturile și rucsacurile acoperite cu pămînt. Vă rugăm să publicați aceste rînduri, în speranța că ele nu vor rămîne fără ecou.” (Scrisoarea este semnată de **Mircea Simileanu**, secretar; **Vasile Baltă**, responsabil financiar și **Toader Marius**, responsabilul Cercului de turism **VENIȚI CU NOI**, din cadrul A.S. „Carpați” Mîrșa — Sibiu).**

● **Consiliul popular al municipiului Iași**: „Referitor la scrisoarea semnată de **Dumitru Teodorescu**: deoarece nici unul dintre soți nu are mutație în Iași, cererea numitului D.T. s-a rezolvat favorabil astfel: prin întreprinderea **Electrocentrale Iași** i s-a aprobat post de primitor-distribuitor la secția C.E.T. Vaslui, prin transfer, familia acestuia fiind foarte mulțumită că vor fi împreună, în Vaslui, unde li s-a asigurat și locuința solicitată.”

● **Consiliul popular al județului Galați**: În privința scrisorii adresată redacției de **Nuți Talpeș** din Galați, strada Fagului nr. 6: din verificarea efectuată a rezultat că numita este absolventă a Liceului de industrie alimentară, intrînd în posesia repartiției nr. 81/23.09.1985. Întreprinderii de morărit, panificație și produse făinoase Galați i-au fost repartizați un nu-

măr de 10 absolvenți, în loc de 5 cit era necesarul solicitat; astfel, un număr de cinci absolvenți au fost încadrați în ordinea prezentării cu ordinele de repartiție la unitate. Numita N.T. va fi încadrată în cursul lunii octombrie a.c., cînd se vor crea locuri disponibile.”

● **Din nou (și pentru a cîta oară ?!) despre vinzările condiționate** — știut fiind că acest procedeu este acuzat de către legile în vigoare:

— **Luca Faur** (din Arad, str. A. Vlaicu, blocul B 18-Z, scara B, apartamentul 12), în data de 9 august aflîndu-se în comuna Berzovia, județul Caraș-Severin, și intrînd în magazinul de metalo-chimice din localitate pentru a cumpăra o cameră de bicicletă în valoare de 28 lei, deși aceste camere se aflau acolo din belșug, nu a fost servit de către vinzător decît numai achitînd și anvelopa respectivă, în valoare de 70 lei. Întrebînd lucrătorul comercial cine a dat o astfel de dispoziție, i s-a răspuns că „tov. Vasile Sulea, contabilul șef”. Ne întrebăm de ce nu i s-a impus chiar cumpărarea unei... biciclete întregi ?!

— **Aurelian Moșoiu** (din Rîmnicu Vilcea, strada Rapsodie nr. 10, bloc D 1—3, scara A, apartament 11), în ziua de 4 august a.c., orele 16, intrînd în librăria din Complexul Nord și solicitînd „Istoria literaturii române” de G. Călinescu, lucrarea i-a fost oferită la preț de... 611.75 lei — record absolut! afirmă dînsul — fiind însoțită, obligatoriu, de niște albume de artă interesînd (sau ne-interesînd ?) specialiștii, ele, albumele, valorînd 311.75 lei. Întrebînd vinzătoarea cine a dat o astfel de dispoziție, i s-a răspuns arrogant: „asa s-a primit de la București!”. Oare... ?!

● **Viorica Ciureanu** (din Reșița, b-dul Republicii, blocul 6, scara 5, apartamentul 4), ne scrie că în satul **Arborea**, comuna **G. Enescu, județul Botoșani** — localitatea sa natală — în urmă cu ani, prin contribuția întregii obști s-a construit o școală nouă și, alături, un cămin cultural „de o frumusețe rară” și un teren sportiv încadrat de pomi ornamentali: aici, tineretul satului a beneficiat de spectacole în sală sau aer liber, s-au disputat meciuri de fotbal, au fost proiectate filme, etc. Din păcate, la ora actuală, activitățile culturale-artistice au dispărut, terenul a fost transformat, tinerii fiind alungați din zonă pe motiv că „sperie oile”. Serbările sătești au devenit o amintire. Astfel stînd lucrurile, facem cunoscută opinia cititoare noastre, cu speranța că vom primi un răspuns adecvat de la forurile în drept.

● **Ministerul Sănătății — Direcția farmaceutică și aparatului medical**, îl anunță și pe această cale pe numitul **Gheorghe I. Moise** din comuna **Buzioru**, satul **Scăieni**, județul **Buzău** că referitor la medicamentul solicitat, s-au întreprins măsurile necesare, produsul fiind repartizat de Oficiul farmaceutic Ploiești la Farmacia nr. 71 din orașul Buzău, încă din data de 27.06.1986. Este invitat de urgență pentru a ridica medicamentul solicitat.

● **Aurelia Ionescu** din București, strada Barajul Argeș nr. 20, sectorul 1, pensionară, fiind programată pentru a-și ridica, contra cost, cantitatea necesară de combustibil pentru anul 1986, pînă la data de 30 august, neavînd pentru moment suma respectivă, fiind și o femeie singură și în vîrstă, reușește să intre în posesia banilor cu exact patru zile după data menționată mai sus. Prezentîndu-se de grabă la unitatea în cauză, mai exact la **întreprinderea pentru distribuirea combustibililor solizi și a materialelor de construcții din București**, strada 13 Decembrie nr. 2, etajul II, camera 7, și solicitînd, cum este firesc, o reprogramare, este refuzată pe loc și în mod destul de puțin civilizată, i se reproșează „cum ai

putut să faci rost de bani în patru zile, de ce nu ai făcut într-un an ?! Ia-ți adio de la combustibil anul acesta !”. Față de un om bătrîn și suferînd, acest răspuns ni se pare absolut inacceptabil; așteptăm deci un **alt răspuns**, pe acela al conducerii întreprinderii vizate, care, eventual, să ne comenteze sau explice un astfel de comportament funcționăresc-birocratic, departe de o atitudine cit de cit civică.

● **Ioan Vereșetan** din Bistrița, strada 1 Decembrie, blocul 3, scara A, apartamentul 8, județul Bistrița Năsăud — deținător la domiciliu al postului telefonic cu nr. 17.098 — se pare că este și deținătorul unui record: telefonul său, instalat încă din 1984, începînd cu primele zile ale lunii iunie a.c. a amuțit cu desăvîrsire; deși omul a anunțat serviciul local de deranjamente în nenumărate rînduri, a reclamat și în scris către D.J.P.Tc. — Bistrița Năsăud, telefonul continuă să... tacă. Plata abonamentului însă continuă să... curgă.

● **Consiliul popular al județului Maramureș**: „La scrisoarea numitului **Sorin Covaci**, domiciliat în Moisei nr. 990, care solicită sprijin pentru obținerea unui loc de muncă, vă informăm: prin dispoziția nr. 540911 petentul a fost repartizat la întreprinderea de prospectivă și explorări geologice Maramureș — Brigada Baia Borsa, urmînd să se prezinte la unitate pentru perfectarea formelor de încadrare”.

Pagină realizată de **HORIA PĂTRAȘCU** ■

Poșta redacției

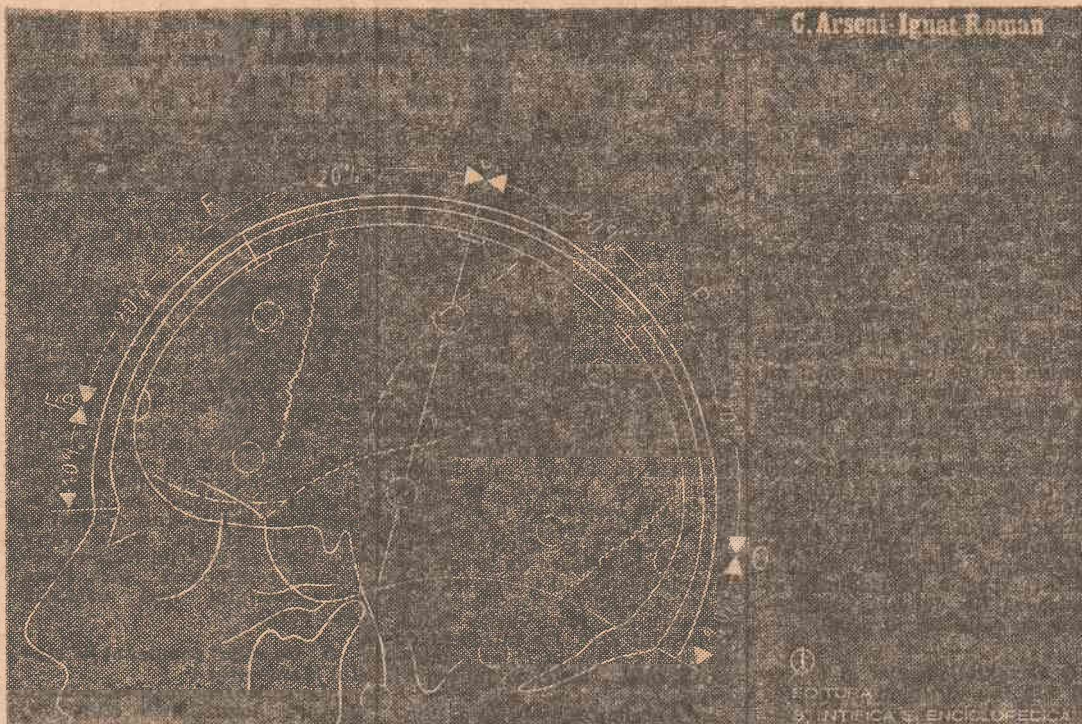
● **Lupașcu Gheorghe** — București: Unitățile cooperatiste pot atribui terenuri pentru construcția de locuințe numai oamenilor muncii care îndeplinesc condițiile art. 6 din Statutul C.A.P. Dacă faceți dovada că ați plătit suma menționată pentru cumpărare de teren, cooperativa vă va restitui banii. ● **Pirvu Haralambie** — Tulcea: Aveți două posibilități: solicitați în scris unități unde lucrați atribuirea unei locuințe proprietate de stat (o puteți primi în funcție de locul pe care îl veți ocupa pe lista de priorități), sau înstrăinați proprietatea din localitatea Duna-vătul de Jos și construiți-vă o locuință proprietate personală, cu aprobările legale, în municipiul Tulcea. ● **Moise Maria** — Galați: Ați fost invitată prin adrese și căutată la domiciliu, dar s-a constatat că în micro-raionul 17 nu există blocul C. Prezențați-vă deci la D.P.M.O.S. ● **Vilcu Nicolae** — com. Berislăvești, jud. Vilcea: Comisia județeană de expertiză medicală poate aprecia capacitatea dv. de muncă ● **Velișcoiu Grigore** — Bălș: Pe lingă achitarea taxelor legale, vinătorii sportivi trebuie să participe la activitățile de gospodărire a fondului de vîntătoare, de combatere a dăunătorilor vinatului, conform Statutului asociației. ● **Kiss Iosif** — Satu Mare: Dacă nu s-a consumat încă termenul de un an de la rămînera definitivă a sentinței, aveți posibilitatea să solicitați Procuraturii Generale promovarea unui recurs extraordinar. ● **Mirică N. Ștefan** — București: În conformitate cu Legea 58/1974, își pot construi locuințe în mediul rural cetățenii care au domiciliul în localitatea respectivă și dețin teren, iar construcțiile se execută conform prevederilor aceluiași legi a sistematizării. ● **Răsuceanu Marin** — com. Schitu, jud. Giurgiu: 1) Nu. 2) Pînă adună recolta de pe lotul respectiv. 3) Pentru cazuri speciale, Aduunarea generală poate da această aprobare. ● **Livia Iorga** — Brăila: dr. Otilia Chiculescu, Institutul de științe biologice, Slnăul Independenței nr. 293, București.

REGHINA VĂRVICI ■

● „**Flacăra**” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Remarcabil eveniment editorial

C. Arseni, Ignat Roman

Parte a unei prodigioase opere

Odată cu primele încercări de a descifra enigmaticele creierului, oamenii de știință și-au pus întrebarea: „care este natura impulsului nervos, a celui seminal care se propagă de la organele de simț la creier și de la creier, pe calea nervilor, spre mușchi și celelalte organe de execuție?” Răspunsul la această întrebare a variat de la o epocă la alta, în funcție de stadiul de dezvoltare a științelor naturii. Dacă pe vremea lui Galen (130-200 e.n.) se vorbea despre acele misterioase „spirite animale”, după apariția primelor noțiuni despre electricitate s-a emis opinia că această formă subtilă de energie ar putea interveni în funcționarea celei mai complicate din toate mașinile, creierul. Utilizând un simplu galvanometru, Richard Caton, medic din Liverpool înregistrează în 1875 potențialele electrice de pe suprafața creierului de ciine, iar W. Pravditz Neminski din Kiev a dat o clasificare a ritmurilor electrice cerebrale (1913-1925). Meritul de a fi aplicat electroencefalografia la om în vederea diagnosticului bolilor nervoase a revenit psihiatruului german Hans Berger (1924-1929). Primele aplicări ale metodei în țara noastră au avut loc în anul 1938 din inițiativa profesorului G. Marinescu și a colaboratorilor săi, dr. O. Sager și dr. A. Kreindler. În 1963 apare manualul de electroencefalografie și electromiografie semnat de Gh. Călcăianu și I. Stoica iar în 1984 importantă lucrare „Metode de Neurofiziologie Clinică” de prof. C. Arseni și prof. Liviu Popovici.

În cei 60 de ani care au trecut de la primele încercări electroencefalografice a cunoscut o dezvoltare considerabilă. Diagnosticul electroencefalografic a devenit indispensabil nu numai pentru numeroase boli neurologice și psihiatrice, dar și pentru o serie de afecțiuni generale, metabolice, endocrine, toxice, etc. În țara noastră, importanța dezvoltării a rețelei de asistență neurologică psihiatrică și neurochirurgică și instalarea de numeroase laboratoare de electroencefalografie în spitale și policlinici au făcut necesară apariția unui îndreptar practic pentru efectuarea investigațiilor și interpretarea rezultatelor. Editarea *Atlasului clinic de Electroencefalografie* elaborat de profesorul C. Arseni și dr. Ignat Roman constituie un eveniment în literatura medicală românească. Lucrarea, unică în felul ei, reprezintă rodul experienței autorilor pe parcursul a 20 de ani de colaborare în cadrul Clinicii de Neurochirurgie din București. Atlasul redă chintesența unui uriaș volum de investigație — 110 000 trasee electroencefalografice — realizabilă numai în condițiile unei cazuistici de dimensiunile celei din Clinica Neurochirurgică a profesorului Arseni. Originalita-

tea concepției care a stat la baza alcătuirii acestei lucrări constă în sinteza dintre observația clinică și investigația de laborator. Prestigiul autorilor — primul fiind unul dintre cei mai proeminenți neurochirurghi contemporani, cel de-al doilea, șef de lucrări și medic primar de explorări funcționale cu o experiență electro-clinică de peste 25 de ani — garantează realizarea unei electroencefalografii ancorată în realitatea clinică a neurologiei și neurochirurgiei. Nu e un paradox dacă vom afirma că, odată cu dezvoltarea impetuoasă a investigației de laborator, rolul diagnosticului clinic nu scade, ci dimpotrivă. Utilizarea unilaterală a investigației de laborator duce la pierderea viziunii de ansamblu a bolnavului și uneori expune la diagnostice „fals pozitive” prin exagerarea importanței unor anomalii paraclinice nesemnificative. Orice de perfecționată ar fi o mașină, ea nu poate ține locul creierului uman.

Lucrarea pe care o prezentăm, admirabil instrument de instruire și perfecționare a personalului medical e alcătuită din două părți distincte. Prima parte este constituită dintr-un text, care, cu claritate și precizie, reușește să condenseze în numai 61 de pagini un volum considerabil de informație privind criteriile de interpretare a elementelor normale și patologice ale traseului electroencefalografic. Partea a doua, atlasul propriu zis, cuprinde 300 de planșe, toate originale. Se începe prin ilustrarea unui mare număr de modificări „funcționale” — fără semnificație patologică — așa cum se întâlnesc ele în cursul evoluției, de la naștere până la vîrsta adultă, în diferitele stadii ale somnului, în tulburări afectiv-emoționale, în modificări endocrine, etc. Considerăm deosebit de importantă această parte a lucrării destinată să evite o eroare — care în practică nu e rară — aceea de a afirma o boală acolo unde nu sînt decît variații în limitele largi ale normalului. Urmează o ilustrare de excelentă calitate și de mare bogăție a aspectelor patologice: epilepsia (120 planșe) tumorile cerebrale, bolile infecțioase ale creierului, traumatismele craniocerebrale. De la un capăt la altul lucrarea se impune ca o carte trăită. Profunzimea imaginilor consacrate epilepsiei aduce aspecte noi, diferite de modelele clasice întâlnite în majoritatea lucrărilor de același fel.

S-ar putea zidica întrebarea care este ponderea electroencefalografiei față de avalanșa noilor metode de investigare a creierului bazate pe izotopii radioactivi, tomografia computerizată, rezonanța magnetică nucleară. Nici una din aceste metode nu explorează domeniul propriu al electroencefalografiei, producția de electricitate de către sistemul nervos. Dintre toate bolile, epilepsia, caracterizată tocmai prin descărcări electrice anormale ale celulei nervoase necesită ca primă explorare electroencefalografică.

Introdusă acum o jumătate de secol, electroencefalografia merge în pas cu progresul îmbogățindu-se prin adoptarea de noi tehnici: prelucrarea computerizată, implantarea de electrozi în profunzimea creierului permi-

țind identificarea focarelor epileptogene și eventuala lor extirpare, transmiterea la distanță a activității cerebrale culese ceea ce face posibilă electroencefalograma la un bolnav care se deplasează și-și desfășoară activitățile obișnuite.

Atlasul Clinic de Electroencefalografie se inserie cu cinste în cadrul prodigioasei opere publicate de profesorul C. Arseni, operă care practic îmbrățișează toate domeniile neurologiei și neurochirurgiei, și care a adus o contribuție remarcabilă la formarea căderilor medicale și la ridicarea nivelului asistenței într-unul din domeniile cele mai importante ale medicinei.

Prof. dr. VLAD VOICULESCU ■

Premieră de înaltă competitivitate

Atlasul clinic de Electroencefalografie, apărut recent în Editura Științifică și Enciclopedică sub redacția profesor universitar dr. docent Constantin Arseni și dr. Ignat Roman, constituie un eveniment științific publicistic medical deosebit de însemnat. El reprezintă o prețioasă premieră în acest domeniu, umplînd un mare gol în literatura medicală din țara noastră. Competitiv cu cele mai elevate atlase din literatura medicală mondială, el deține și girul unor competente încă neegale pe plan mondial. Cei 50 de ani de activitate neîntreruptă ai profesorului universitar dr. docent C. Arseni și cei peste 20 de ani de activitate complexă de explorări electroencefalografice ai dr. Ignat Roman în domeniul unor specialități împrindute în preocuparea de cercetare a creierului uman, neurologia, neurochirurgia, psihiatria și de asemenea în diagnosticul bolilor de acest profil, îi atribuie acestui atlas calitatea de a fi elaborat pe baza unei îndelungate experiențe ai cărei parametri nu au fost încă depășiți.

În preocuparea autorilor, avînd în vedere larga adresabilitate a atlasului, studenți, medici de medicină generală, medici interniști, neurologi, neurochirurghi, psihiatri și psihologi, a stat realizarea unui stil de redactare, cit mai accesibil înțelegerii problemelor dezbătute. Foarte bogat ilustrat cu cele mai demonstrative trasee întâlnite în practica medicală curentă, cu accentul principal pus pe aportul examenului electroencefalografic în diagnosticul suferințelor cerebrale în care precocitatea diagnosticului influențează decisiv atitudinea terapeutică, atlasul pune la îndemina specialiștilor din diverse domenii de activitate medicală posibilitatea interpretării unui exa-

Atlas clinic de electroencefalografie

Prof. dr. doc. Constantin Arseni
Dr. Ignat Roman

În extraordinara dezvoltare pe care a cunoscut-o în ultimele decenii, grație preocupării sustinute și sprijinului generos al conducerii partidului și statului, știința românească, împlinindu-și statutul său de importantă forță a progresului social-economic, se afirmă cu realizări dintre cele mai prestigioase și în plan editorial, prin conceperea și realizarea unor lucrări de mare anvergură și de deosebită valoare teoretică sau practică.

O astfel de lucrare este și volumul apărut recent la Editura Științifică și Enciclopedică pe care îl prezentăm în această pagină prin câteva opinii de aleasă competență.

men electroencefalografic în contextul simptomatologiei clinice. În acest sens relevăm numeroasele interpretări electroclinice ale grafoelementelor întâlnite în traseul encelografic.

Partea I a atlasului este axată pe o informare legată de principalele noțiuni teoretice de electroencefalografie, începînd de la cele mai elementare pînă la cele mai complexe. Cititorul va găsi în acest capitol comentate și argumentate într-o manieră explicativă, clară, principalele date de tehnică de înregistrare, de activare a traseelor electroencefalografice și totodată de explicare a sursei de elaborare (electrogenza) a activităților bioelectrice cerebrale. Pe fondul acestor date tehnice și a corelațiilor electroclinice a grafoelementelor înregistrate, este prezentată în continuare, semiologia electroencefalografică (valoarea semnificativă a diferitelor categorii de unde bioelectrice înregistrate).

Partea a II-a este rezervată traseelor electroencefalografice întîlnite în diferite boli ce modifică sau deteriorează funcțiile cerebrale. Un spațiu mai larg este atribuit epilepsiei, proceselor de expansiune intracranienne, bolilor vasculare ale creierului, traumatismelor craniocerebrale, bolilor infecțioase ale encefalului și meningelui. Alături de aceste boli sînt prezentate și tulburări de funcționalitate cerebrală de origine psihiatrică.

În ansamblu, Atlasul de Electroencefalografie Clinică redactat de prof. univ. dr. Constantin Arseni și dr. Ignat Roman, constituie un foarte valoros material consultativ în practica medicală curentă reușind să ofere medicilor de diverse specialități, posibilitatea de interpretare corectă a datelor furnizate de examenul electroencefalografic.

Realizarea editorială în condiții excepționale de îngrijite, atât a textului cit și a iconografiei, stilul concis și foarte explicit al autorilor, conferă lecturii atlasului agreabilitate și interesul atractiv al unei surse foarte utile de orientare în practica medicală curentă.

Prof. dr. I. STAMATIOIU ■

O importantă și originală sinteză

Apariția lucrării „Atlas clinic de electroencefalografie” realizată de prof. dr. doc. C. Arseni și dr. Ignat Roman reprezintă pentru literatura științifică medicală românească un eveniment cu largi implicații în dezvoltarea cunoașterii științifice din țara noastră. Această lucrare este urmarea firească a marului „Tratat de Neurologie”

realizat de prof. dr. doc. C. Arseni și colab. și este așteptată cu un larg interes de toți specialiștii în domeniul neurologiei clinice.

Structurat în două părți, volumul abordează în prima parte la nivelul cercetărilor moderne, electroencefalografia, tehnica electroencefalografică, semiologia electroencefalografică, cu o dezvoltare analitică de mare finețe în abordarea exhaustivă în domeniul epilepsiei, procesele expansive cerebrale, bolile vasculare ale creierului, bolile infecțioase meningo-cerebrale, traumatismele craniocerebrale, psihopatiile, demențele și modificările întîlnite la vîrsta a III-a. Această primă parte reușește să delimiteze acele capitole absolut necesare interpretării grafoelementelor din electroencefalografie, dînd posibilitatea comparării cu alte metode de investigație utilizate astăzi în domeniul științelor creierului. Este remarcabilă prezentarea datelor de semiologie electroencefalografică cu privire la o serie întregă de afecțiuni rare observate personal de către autori.

În partea a doua sînt ilustrate riguros ritmurile electroencefalografice normale și funcționale, activările de rutină și activările medicamentose, diferitele tipuri de epilepsie, tumorile cerebrale și alte procese expansive intracranienne, bolile vasculare ale creierului, neuroinfecțiile, traumatismele craniocerebrale psihopatiile și demențele. Întreaga cauzistică este personală și toate documentele electroencefalografice sînt originale.

Apărut sub redacția unei personalități medicale de renume internațional, lucrarea reprezintă un model de ilustrare a unei experiențe științifice și o importantă sinteză originală realizată de medicina științifică din țara noastră. Ea este menită să stimuleze preocupările în cercetarea medicală de ansamblu și în domeniul științelor neurologice în special. Prin modul de prezentare al vastului material documentar, în principal în domeniul neurologiei și neurochirurgiei clinice, contribuie la orientarea modernă a neurologiei.

Această lucrare, unică în țara noastră prin originalitate și concepție științifică de realizare, depășește lucrările apărute pe plan mondial și contribuie astfel la afirmarea pe plan internațional a cercetărilor din domeniul științelor creierului realizate în țara noastră.

Este surprinzător cum în condițiile dezvoltării rapide a zecii și zeci de noi investigații moderne în domeniul neurologiei, electroencefalografia rămîne una din metodele neinvazive de largă accesibilitate și de mare valoare în diagnosticul neurologic. Atlasul clinic realizat de prof. dr. doc. C. Arseni și dr. Ignat Roman o demonstrează în mod magistral.

În afara valorii științifice de excelență a acestei importante lucrări, este de subliniat meritul colectivului redacțional al Editurii Științifice și Enciclopedice, care a putut realiza în condiții excelente o lucrare de asemenea amploare.

Conf. dr. C. POPA ■

Născuți pentru furtună

Turbine eoliene — a cincea generație

Părerea inginerului Codrin Stoicescu este că în materie de energii neconvenționale nu poate fi vorba doar de o modă. Chiar de n-ar fi intervenit criza — evidentă pe plan mondial — omul n-ar fi trebuit să renunțe la ceea ce folosea frecvent până nu demult. „În deltă, acum 70—80 de ani existau zeci de mori de vânt. S-au dărâmat de bătrânețe și le-am uitat“.

Învățătura aceasta, pe care tânărul inginer și-a însușit-o în cîteva ani, după terminarea facultății, aproape că i-a schimbat meseria. De profesie este tece-mist, dar acum, nu-i stă gîndul decît la un lucru: cum să aducă natura în casă. Căutările nu l-au fost zadarnice, a ajuns la cea de-a cincea generație de turbine eoliene care, chiar așa și face: aduce natura în căsuțele campingului „Pelican“ din județul Tulcea, una dintre bazele sale de experimentare. Cea de-a doua este situată în sectorul zootehnic, tot în Tulcea, la Ferma „Ghiolul Pietrei“. Turbinele, în număr de șase la fermă și cinci la camping, funcționează din 1984 și sînt primele de acest tip din țară. După ele s-au dezvoltat și alte generații de turbine eoliene. Chiar de la început le-a fost dată nănsa — sau șansa — unei zile de uragan, cum delta cunoaște din cînd în cînd. Grajdul fermei a fost serios zdruncinat, dar turbinele au rămas în picioare. Verificarea fusese dură, dar bună pentru un început de drum. Beneficiarul, extrem de neîncrezător la montarea lor, a fost convins că s-a făcut o treabă bună, iar avantajele pe care avea să le descopere ulterior, îl fac să se arate acum pe deplin mulțumit. Practic, turbina se compune din trei părți: rotorul — cu trei pale, multiplicatorul de turație și generatorul electric de 24 volți cu curent

continuu. Se află acum în fază de încercare și un echipament de conversie pentru automatizarea turbinei. Elementele de automatizare nu sînt obligatorii. Partea mecanică a fost executată la I.P.P.C. Brașov, de un colectiv coordonat de dr. ing. Ion Cursaru. S-a mers pe materiale recuperabile, oferite „Atelierului de produse și instalații pentru valorificarea energiilor neconvenționale“ din cadrul CENTROCOOP de marile întreprinderi industriale. Chiar și generatorul a fost luat de la un autobuz vechi și rebobinat. Prelucrările și manopera sînt puține, deci, cheltuielile mici. În asta și constă mîiestria: să se realizeze lucrări economice, care să ajute sistemul energetic național, să fie folosite și ușor de montat chiar și într-un virf de munte. Prețul unei turbine de 2 kw — 31 000 lei — o face accesibilă și gospodăriilor individuale. Această a cincea generație este o turbină pe stilp, anume gîndită pentru a fi ridicată și montată numai de doi oameni, fără a mai solicita intervenția macaralei. Înălțimea sa este de 12,65 m și un singur om este suficient pentru control, service și depanare. Un beneficiar particular cu niște cunoștințe minime poate întreține și repara singur o astfel de turbină.

Cea de-a doua pasiune a inginerului Stoicescu este iahtingul. În orele sale de destindere, se vede că gîndurile îi umblă tot la energiile neconvenționale, căci ideea de noutate a acestui tip de turbină i-a venit într-o zi de iahting. Palele, pe care le-a folosit, după cum afirmă pentru tradiție, sînt aerodinamice, confecționate din pinză de vele. O asemenea pală costă în jur de 80 de lei. O pală din fibră de sticlă ajunge la 1 000 lei, fără să mai punem la so-

coteală și faptul că este un material deficitar. În ziua uraganului ce-a încercat turbinele încă de la început, toată paguba a fost trei pale sfîșiate, deci nici trei sute de lei.

La ferma „Ghiolul Pietrei“ turbinele eoliene deserveșc maternitatea de scoafe unde sînt montate becuri cu infraroșu pentru încălzit, și iluminatul la puii de o zi. Curentul este de 24 volți. La camping s-au instalat lămpi fluorescente pe baterii de 12 volți. Bateriile sînt încărcate de la turbină printr-un tablou de distribuție, construit în așa fel încît, în momentul încetării rafalelor de vînt să se producă cuplarea automată la sistemul energetic. Decuplarea se face tot automat, în momentul în care vîntul începe să bată din nou. Într-o noapte cu vînt potrivit — de forța cinci pe scara Beaufort — sînt încărcate de la turbinele eoliene opt baterii de tractor.

— Pentru a ajunge la această a cincea generație de turbine a trebuit să învățăm multe și să schimbăm o sumedenie de repere. După cum bate vîntul au loc o serie de fenomene care au trebuit, toate, observate și studiate. Ne-am dezvoltat în cadrul I.P.P.C. Brașov un atelier de prototipuri, lucrăm acum pe simulator pentru încercările turbinelor acționate de vînt. Industria mică se dezvoltă, apar specialişti și utilaje moderne, iar în domeniul energiilor neconvenționale a devenit, fără doar și poate, competitivă. Se simte, însă, nevoia unui sprijin mai mare din partea marii industrii, în sensul ca materialele care cad la ea să ajungă mai ușor la noi. Sîntem primii producători din țară în materie de turbine eoliene. Mergem pe principii clasice, cu echipament modern, miniaturizat.

LIANA MOLNAR

Medicina omului sănătos

Alimentele de protecție

Cu un an și ceva în urmă, aduceam la cunoștință preocupațiile prof. dr. ing. Brad Segal de la Universitatea din Galați, Facultatea de chimie alimentară, privind o direcție nouă de cercetare în medicina preventivă și anume **alimentele de protecție**. Studiile avansează pe plan mondial, constatîndu-se că o serie de alimente, unele chiar dintre cele mai uzuale sau mai neluate în seamă, pot fi nu doar elementele hranei noastre cea de toate zilele, ci veritabile medicamente. Între multiplele sale studii, l-a acaparat aflarea acelor alimente naturale care să ajute sistemele de protecție ale organismului uman împotriva surselor noi de poluare a mediului înconjurător, cum sînt radionuclizii.

— Este, afirmă profesorul, realitatea pe care ne-a adus-o secolul XX, secolul energiei atomice, cu care atîta ne mîndrim, firește, fiind o mare cucerire a minții umane, dar care, în același timp, reprezintă și un factor de risc suplimentar asupra sănătății. Aceasta implică o cunoaștere profundă a mecanismelor prin care radiațiile ionizante și radionuclizii pot influența asupra organismului, dar și găsirea soluțiilor de neutralizare a acestor efecte. S-a constatat că radiațiile ionizante acționînd asupra materiei vii, produc radicali foarte activi, de ordinul picosecundelor, dar odată formați, se deplasează fie pe aceeași moleculă, fie sînt transferați pe alte molecule — numai ionii de sulf sînt mai stabili și mai puțin reactivi — și inițiază procese de peroxidare și anume peroxidarea lipidelor, denaturarea proteinelor fiziologice active, perturbarea metabolismului energetic și mineral, afectarea ADN-ului și ARN-ului cu apariția „bolii de iradiere“ cu efecte mai mult sau mai puțin grave, mai mult sau mai puțin complexe, în funcție de gradul de poluare, de rezistența specifică fiecărui organism. Se consideră că peroxidarea lipidelor din membrana reprezintă efectul primar, cel care declanșează toate celelalte transformări.

— **Tovarășe profesor, ne interesează mai ales, cum să ne protejăm în fața unei asemenea noi realități.**

— Majoritatea sistemelor de protecție depind de importul alimentelor. Interesant este faptul că, dintre cele cîteva mii de substanțe testate ca radio-

protectori, doar 5 și-au găsit aplicabilitate, dintre care 3 sintetice (cisteamina, cistamina și dietilditiocarbamatul) și 2 naturale (cisteina și glutatoniul). Acestea exercită un efect de captare a radicalilor liberi, un efect lipoxemiant, posedă acțiune reductoare și de complexare a ionilor metalelor bivalente. Acțiunea cea mai puternică o exercită aminotiolii, care sînt prezenți și în produsele alimentare.

— **În care anume?**

— În condițiile creșterii nivelului de radiații și de radionuclizi, o primă măsură trebuie să fie introducerea în alimentația celor expuși a produselor bogate în proteine, peptide și aminoacizi cu sulf. Dintre acestea se detașează drojdia de bere care are un conținut ridicat de glutatoni. Mai multe cercetări au evidențiat faptul că glutatoniul poate neutraliza radicalii liberi, știindu-se că este considerat un sistem redox reversibil în metabolismul celular și activator al enzimelor tiolitice care exercită funcții esențiale. Cercetări complexe efectuate în ultimii ani justifică introducerea unor diete conținînd produse obținute din drojdie, ori diverse tratamente cu drojdie ca atare, în vederea vindecării sau ameliorării unor afecțiuni digestive, hepatice, inflamatorii, nervoase.

Drojdia reprezintă un concentrat proteic și un concentrat polivitaminic, bogat în special în vitamine din grupul B cu efect de normalizare a metabolismelor dereglate, putînd „fi considerată un adevărat aliment-medicament. Aceleași virtuți avîndu-le și germeii de grâu și porumb, concentrate de vitamine și proteine pentru care pledez de mulți ani, cu toate argumentele științifice. Aceștia se detașează drept cele mai importante surse de vitamina E, care, după cit este cunoscut, are rolul de antioxidant de structură, fiind caracterizată printr-o mare capacitate de a frîna procesele de peroxidare lipidică din membrane, intervenînd astfel în numeroase dereglări metabolice. Ea are un rol central în păstrarea integrității membranelor celulare și organelor, facilitînd reacțiile din ciclul lui Krebs, capacitatea formarea coenzimei A, înlesnește mobilizarea și transportul grupurilor tiolitice iar prezența ei conduce la mărirea conținutului de A.T.P. în hepatocit.

— **E adevărat, sîntem la rubrica de știință, dar prea mulți termeni de specialitate greu accesibili nouă, profanilor. Întrebarea-cheie rămîne care sînt acele alimente cu care ne putem apăra mai bine?**

— Sînt și mult-controversele semințe germinate, semințele incolțite. Prin germinare crește foarte mult biodisponibilitatea compușilor existenți în sîmînță, au loc, în același timp, procese intense de biosinteză a unor compuși biologici activi — vitamine, hormoni vegetali, enzime — ca și o creștere importantă a potențialului redox. După cum este cunoscut, grupările tiolitice sînt implicate în reglarea proceselor celulare, avînd un rol de seamă în mecanismele metabolice, integrîndu-se activ în căile de producere a dinamismului biologic. Apoi, oul (bineînțeles, nepoluat cu radionuclizi), reprezintă un concentrat alimentar, conținînd în cantitate mare toate elementele nutritive necesare unei alimentații complete. Este o teamă nu pe deplin justificată. Cercetări recente au demonstrat că, pentru persoanele normale, consumul de 1—2 ouă pe zi, nu are efecte marcanțe asupra lipidemiei și colesterolemiei. Influența colesterolului din ouă asupra nivelului colesterolului seric pare să fie mai slabă decît aceea rezultînd din ingerarea de acizi grași saturați din unt sau slănină.

— **Dar peștele? Am citit într-o revistă științifică despre includerea acestuia între factorii prevențivi în cancer.**

— Absolut adevărat. În ultimii ani, peștele se bucură de un interes aparte în citoprotecție, în special peștele oceanic. Numai în anul 1985 s-au publicat peste 20 de studii despre acțiunea lui protectoare în bolile cardiovasculare și în cancerogeneza. Și este explicabil, deoarece constituie unul dintre cele mai valoroase produse alimentare datorită conținutului în proteine complete, în lipide cu un înalt grad de nesaturare a acizilor grași, prin conținutul ridicat de vitamine lipo și hidrosolubile și a concentrației mari de bioelemente minerale dintre cele mai importante. Studiile epidemiologice au pus în evidență slaba incidență a patologiei cardiovasculare dar și

(Continuare în pag. 23)

CICI IORDACHE-ADAM

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Industria petrolului — file de istorie

În anul 1857, țara noastră a fost singura din lume înregistrată în statisticile internaționale cu o producție industrială de petrol, cantitatea consemnată fiind de 275 tone. Abia în 1860, Statele Unite ale Americii au trecut pe locul întâi (conform lucrării **O sută de ani de industrie petrolieră în România**, București, 1959, p. 5), Premiera tehnică a celui an este însă de fapt triplă, căci alte două priorități i se adaugă. În primul rînd, în 1856 este înființată, iar în 1857 începe să producă în mod curent, cea dintîi rafinărie românească de țitei (îi se spunea „fabrică de gaz“), care este în același timp **întîia rafinărie de petrol din lume**, amplasată în sud-estul orașului Ploiești (nu la Rîfov, lângă Ploiești, cum de obicei se afirmă, ci chiar în oraș, cum a precizat C.M. Boncu, în cea mai competentă lucrare de specialitate, **Contribuții la istoria petrolului românesc — 1971**, p. 89—92); prioritatea este larg recunoscută, de pildă în J.J. Berreby. **Histoire mondiale du petrole** (1969, p. 112) sau în **The Encyclopedia Americana**, ediția din 1975, unde putem citi: „...Ploiești, unde a fost creată prima rafinărie de petrol din lume“. Documentele arată că învățatul chimist Alexe Marin, împreună cu „spiterul“ curții domnești, Adolf Heege și ploieșteanul Marin Mehedinteanu (arendasul unor mari terenuri petrolifere la Păcureți), au conceput, după ani de experimentări, un nou procedeu de rafinare. Instalațiile corespunzătoare au fost construite, pe baza sistemului indicat de ei, la Hamburg, apoi montate la Ploiești, macheta rafinării — veritabil monument tehnic — putînd fi și astăzi văzută la Muzeul Tehnic „Dimitrie Leonida“ din Parcul Libertății (București). În 1857, rafinării a început să producă petrol lampant de bună calitate „pentru iluminarea Capitalei“, conform contractului cu „onor Departamentul din Lăuntru“. Și astfel Bucureștii au devenit în 1857 primul oraș din lume iluminat cu petrol lampant. În anul următor și Iașul a început a fi luminat cu petrol lampant, în urma intrării în funcțiune a „fabricii de gaz“ de pe moșia Solonț.

Să precizăm, pentru a evita orice exagerare, de care întotdeauna ne ferim, că încă din 1840 sînt menționate la Lucăcești, două centre de distilare a petrolului, dar nu era vorba de rafinării, ci doar de instalații primitive de distilare. De altfel, încă din 1822 frații Dubinin izbutiseră să distileze, foarte rudimentar, țitei în cazane, iar Abraham Schreiner distila, în 1825—1830, în Galiția, gudron, obținînd chiar petrol lampant, ceea ce a realizat și întreprinzătorul american Kier. La noi, primele încercări în acest sens datează din 1833. Dar nici unul dintre exemplele amintite de amploare modestă nu se poate compara cu ceea ce se realiza la rafinării din 1856—1857 de la Ploiești, unde țiteiul era, pentru întîia dată, prelucrat la nivel industrial.

Cunosc oare cei care lucrează astăzi la noi în industria petrolului, cu mijloacele cele mai moderne, forînd pînă la adîncimi incredibile altădată, activînd în puternică industrie petrochimică sau construind rafinării de petrol de înaltă tehnicitate în Asia sau în Africa, aceste antecedente, deloc neglijabile?

Prima menționare a petrolului în spațiul carpato-danubiano-pontic provine de la istoricii romani, care amintesc de „focurile nestinse ale Daciei“, de la Lopătari-Buzău, datorate țiteiului și emanațiilor de gaze (și astăzi vizibile în punctul denumit „Focul Viu“). Geto-dacii utilizau în mod frecvent petrolul brut, dar mai ales bitumul provenit din reziduurile de petrol. Săpăturile de la cetatea getică Poiana au dat la iveală diferite obiecte din bitum, acoperite cu un fin strat de argint, cu rol decorativ. Iar femeile dace reprezentate pe zidurile cetăților cu torțe aprinse utilizaseră desigur ca lichid in-

cendiar țiteiul (Columna lui Traian).

Și populația daco-romană a folosit această resursă a pămîntului, care nu se găsea nicăieri altundeva în sud-estul Europei. O dovedește spre pildă o cană romană, găsită cu ocazia săpăturilor de la ruinele vechii așezări dacice Sucidava, nu departe de vărsarea Oltului în Dunăre, cu vizibile urme de bitum (secolul II e.n.), după cum urme de smoală s-au găsit și în numeroasele ulcele ale unui mormint de la Tomis, din secolul III e.n.

Nici în perioada frămîntată a migrațiilor, cînd poporul român a continuat să viețuiască la nord de Dunăre și să-și practice indeletnicirile tradiționale, în ciuda atîtor năvălitori și stăpînitori vremelnici, interesul populației pentru petrol nu a încetat. C.M. Boncu, analizînd inventarul mai multor bordeie dintr-o așezare rurală daco-romană de pe malul vestic al gîrliei Leaota, de la Tîrgșorul Vechi, lângă Ploiești, remarcă prezența unor vase care serveau pentru păstrarea petrolului în stare lichidă sau viscoasă, din secolele V—VI, semnăindu-se și în alte locuri vestigiile similare (Budureasca, Mizil, Histria etc.). Dintr-o perioadă ceva mai tîrzie, se remarcă un procedeu original de prelucrare a țiteiului (printr-o ardere parțială) de către ciobani așa zîși „păcurari“ — perpetuat apoi peste veacuri (poporul numea petrolul **păcură**, termen derivat de la latinul **picula**). Tehnica oferă astfel încă o dovadă a continuității.

În epoca formării și consolidării statelor feudale românești, informațiile despre prezența petrolului — adesea aflat la suprafață sau izvorînd din pămînt — devin tot mai precise. O primă mențiune scrisă se referă la o danie făcută în anul 1440 unei mînăstiri, fiind vorba de satul „Lucăcești, pe Taziul cel Sărat, în dreptul păcurei“. Doi ani mai tîrziu, în 1442, un act de hotărînce a satului Tîntea menționează „fîntina cea neagră a păcurii“. Ștefan cel Mare pomeneste de silistea Tețcani, cu „locul puturos“. Dimitrie Cantemir menționează și el, lângă Moinești, un izvor din care țîșnește „păcură amestecată cu apă“. Țara Românească e amintită pentru prima dată în documente privind prezența petrolului în secolul XVI în 1517 (la Secăreni-Prahova), iar în veacul următor Franco Sivori, secretarul domnului muntean Petru Cercel, descrie și el bogăția țării în țitei din care se obține smoală și o ceară care arde foarte bine. Vestite lucrări străine, ca **De fossillis de Georgius Agricola** amintesc de aurul negru care „se scurge din Munții Carpați“, în timp ce Johann Becher arată că „bitumul valahic“ este mai bun decît „bitumul babilonic“ — deși acesta din urmă e mai cunoscut.

Petrolul colectat în epoca feudală era mai întîi decantat, pentru eliminarea apei sărate din amestec, apoi încălzit, pentru ca, împreună cu aburii să se separe și componentele ușoare. Reziduul, păcura, se prelucra la noi pentru a servi în trei scopuri principale: la iluminat, pentru unsl roților și altor mecanisme, pentru tratarea rînilor la vite.

Cînd s-a ivit nevoia unor cantități sporite de țitei, s-au săpat așa zisele „gropi“, de pînă la 20 de metri adîncime (unde petrolul se îngroșă prin evaporare) apoi „pușurile“ (începînd din secolul XVIII), care coborau pînă la 320 metri adîncime, extracția făcîndu-se cu un scripete pus în mișcare de un cal „heca“, care ridica burdufurile și hîrdăiele cu petrol la suprafață. Cu toate acestea, în mai toate istoriile petrolului veți întîlni, ca o realizare în premieră, fotografia putului de petrol din Titusville (Pennsylvania), din 1859, care nu atîngea decît adîncimea de 69 de picioare — adică 21 de metri — al colonelului Edwin L. Drake... Cine va lămuri asemenea „confuzii“ dacă nu o vom face noi?

I. M. ȘTEFAN

Ce bine e să ai un frate mai mare!

Escu... în grotă urșilor!

Pe scurt, foarte pe scurt, întâmplarea pe care dorim a vă o relata a mai apărut în coloanele revistei noastre. Este vorba, succint, despre o întâmplare senzatională petrecută în Parcul „Cozia” din Piatra Neamț, într-o zi cu public, plin ochi. Un copil, scăpat supravegherii părinților, se joca nestingherit pe buza grotii urșilor. Un alt copil îl strigă, din spate, distrăgându-i atenția și dezechilibrându-l. A căzut, tipind, în grotă urșilor! Urșii, desi de grădina zoologică, marcați pe semne de panica unui public numeros, se dezlănțuiseră furibund. La drept vorbind, momentele ce s-au succedat uluitor au fost de panică și de omenescă groază. Prin grăiajul metalic se puteau distinge animalele năpustindu-se spre nefericitul copil! Sutele de oameni stăteau îngroziți și înlemniți, în imposibilitatea de a interveni!

S-a desprins atunci din mulțime un tânăr înalt, cu ochi pătrunzători și singe rece, care a pătruns ca la un semn în grotă urșilor. Cu gesturi stăpinite dar șiperate, ajutându-se de o rangă de fier, a imblinzit pe moment fiarele, trimițându-le în colțul opus al grotii. Din nefericire tânărul acesta a rămas în anonim. Copilul salvat la capătul puterii se cheamă Florin Schifirneț din Piatra Neamț și este în

afară de orice pericol. Tot salvatorul său a avut bărbăția și curajul nu atât să-l salveze, ci să-l ia în brațe și să-l ducă la primul taxi și apoi via spital, iar mai apoi să anunțe familia mult încercatului de soartă Florin.

Cine este tânărul de-o mare frumusețe morală care a împiedicat iremediabilul dezastru? se întreba și ne întrebăm și noi împreună cu colegul nostru, Eugen Turechi, din Piatra Neamț, atunci când am primit telefonic relatarea! Rugămintea sa colegială a fost să-l găsim pe acest tânăr erou al unei performanțe umane deosebite. Nu se știa despre el mare lucru, doar atita că era un tânăr rugbyist, aflat pe semne într-un scurt sejur la Piatra Neamț cu echipa de juniori. Așa că, punem mina pe telefon și începem sondările la cluburile de rugby din Capitală. Începem cu popularul „Rapid” și sfârșim cu R.C. „Grivița Roșie”. N-a zis cineva că urma să scapă turma? De la celălalt capăt al firului, administratorul Trifan se miră foarte și îngaimă: „aaa... băiatul cu urșii”. Am prins un capăt de ață. Telefonăm urgent la fostul antrenor, Nicolae Vizitiu, actualmente pensionar. Vă dați desigur, seama că am fost bucuroși aflând numele, prenumele, adresa și numărul de telefon ale lui Costel Zdrelea, căci despre el este vorba. Mama sa ne spuse, puțin deznădăjduită, că băiatul se află în spital. Cât de paradoxală este viața uneori. A scăpat cu bine Florin, acum i-a venit rindul lui Costel să rezeme un pat de spital. Ce s-a întâmplat, Costel Zdrelea? întreb. Știi, m-am întors dintr-un turneu greu, din Bulgaria. Piciorul drept dădea semne vizibile de șchiopătare, a răspuns. Ruptură de menisc!

Aflu că fusese operat de către doctorul Adrian Vlaicu, la secția ortopedie a Spitalului II Grivița (Băneasa). În treacăt fie vorba, nu me-am bucurat de cine știe ce ospitalitate la spitalul din preajma „Casei Școlii”, încât, discuția cu tânărul rugbyist am purtat-o pe treptele spitalului.

O luăm pe firul vieții în sus și aflăm pe dată că practic sportul din clasa a V-a, că dirigințe și dascăl în ale sportului l-a avut pe Ion Vasiliță, acum apreciat arbitru. A jucat la C.S.S. „Locomotiva” București, apoi la R.C. „Grivița Roșie”, unde activează, și în prezent jucând în linia a III-a, la închidere. Mă uit ceva mai atent la băiatul frumos din fața mea care va implini, la 14 noiembrie a.c., 19 ani. Nu-i lipsesc decât 2 cm până să ajungă la 2 m înălțime. Întreb: Cum dracu', mă, Costele, nu ți-a fost frică de urși?! Frică? Frică e și ea omenescă, e drept, dar când am văzut copilul în ghiarele fiarelor am sărit în grotă ca un apucat. Este un băiat tare draguț și isteț și ar fi fost păcat să piară. Vă scrieți? Ne mai scriem din când în când. Am rămas prieten cu el și cei doi frați ai săi.

Așadar un tânăr sportiv fără performanțe deosebite la activ, dar autorul unei performanțe umane rare, de excepție.

A reapărut Pistruiatul!

La Spitalul „Grigore Alexandrescu” din Capitală a sosit un sofer cu un copil pe brate. Copilul căzuse de la nivelul III al unui din salba de blocuri din preajma Pieței Moghioros (în apropierea „Tricoavei”). Avea 4-5 ani și era în stare de inconștiență. Soferul,

însoțit de un binevoitor, se întoarce să dea de urmele mamei copilului. Adusă la serviciul de urgență al spitalului, mama pătitului copil încearcă, în semn de recunoștință, să-i dăruie șoferului fie lăntșorul de aur, fie ceasul de mină. Fi-rește că șoferul refuză cu același gest protegător cu care a transportat copilul într-o stare gravă, la spitalul bucurestean. Întimplarea însă nu a putut trece neobservată. Asistentele se-nghionțiră și și spuseră cu vocea zătătată: „Este el, Pistruiatul”. Pe moment însă toată atenția trebuia acordată ciereșarului care căzuse nu din ciereș ci taman de la etajul III al blocului și avea oasele membrilor și ale bazinului frunte.

Pe numele civil Constantin Băloiu, pe numele profesional Costel Băloiu, la Autobaza „Glucosa” București am dat de urmele lui Costică Băloiu, alias „Pistruiatul”. Este sofer pe taxiul I-B-32712. Directorul exploatare, transport și taximetre, Florin Georgescu, precum și inginerul șef al autobazei, Ioan Gușă, îl protejează pe Costică pentru că este și un profesionist bun în ale șofatului. Deocamdată lăsam la o parte aspectul că lui Costică îi place șofatul, lăsam de-o parte și dorința sa de-a ajunge pilot de încercare la uzina de autoturisme din Pitești și ne întoarcem, împreună, la lumea minunată a filmului. Puțin cite puțin, derulăm „bobina” carierei sale actoricești.

Era elev prin clasa a VII-a când, se-ntorcea de la școală acasă, dimpreună cu o ceată de elevi de seama sa. Ca orice bucurestean care se respectă cumpără „Informația Bucureștiului”. La rubrica de reclamă cinematografică nu mai găsește „Un dolar găurit”, ci un anunț pentru o selecție de copii între 10-14 ani pentru noul serial T.V. „Pistruiatul”. Se adunaseră mai bine de 6000 de copii în Capitală și alții 2500 la Cluj-Napoca și Oradea unde, altminteri, avuseseră loc filmările pe parcursul a 157 de zile. Vi-l mai aduceți aminte pe Pistruiatul? Deve-

nise „inamicul nr. 1” al poliției dintr-un oraș transilvan, în preajma Eliberării. Puțin smecheras, puțin melancolic și pus pe șotii, cu mutrișoara sa de hoțoman, a cucerit repede inimile copiilor și tinerilor. Nu vă ascund că nu s-a schimbat prea mult. Face și acum tot felul de ghidușii și bizdăganii, cu aceeași alură.

Îi solicităm câteva întâmplări, câteva pătării din timpul filmărilor. Directorul filmului, Sidou Aurian, îl întreabă dacă învață bine, dacă știe să înoate, dacă știe să fluiere etc. Când „Pistruiatul” i-a tras o flugară, ca pe strada Episcop Radu, din preajma faimoasei case „Omul cu ciocanul” unde locuiește, directorul filmului s-a dăruit că poate băiatul. I s-a dat o săptămână la dispoziție să se impriete-nească cu ciinele „Kallo”, ciine polițienesc cu gradul de maior, care nu răspundea decât la apelativul „Calul”. În 2-3 zile „Calul” îl urma peste tot. Regizorul filmului, Francisc Munteanu, îl întreabă cu seriozitatea mascată de ce băieții îl porecliseră Bilă? Pentru că am ținare de minte, don' regizor, a răspuns Bilă. Atunci nu ești Bilă, mă, ci Bilanstein! a spus riziad regizorul. Munca alături de Francisc Munteanu nu era floare la ureche, conchide Pistruiatul. Într-un moment al filmărilor marea noastră actriță, Margareta Pogonat, stinținea și cu lacrimi în ochi, își cerea scuze de la regizor pentru că uitase o replică sau cam așa ceva. P-ternic sensibilizat de situație m-am dus la dînsa și ce credeți că i-a spus copilul din mine? „Vă rog să nu vă necăjiți, doamnă, astfel de situații mi se întâmplă chiar și mie, uneori”. Acrița s-a luminat într-un zîmbet prelung. În momentul în care filmam în „Pistruiatul” aveam părul vopsit blond și fața sulmenită cu pistrii, cu ghiutura. Abia atunci mi-am dat seama ce chin pe bițele femei cu vopsitul parului...

DORIN SĂLĂJAN

Fotografii de L. MINECAN

Un buchet de flori nici măcar nu este un cadou. E mai mult un gest frumos. O cravată sau o pijama, un portmoneu gol sau o curea rămân între lucrurile cu care am păcătuțit aproape toți de ziua cuiva mai apropiat. Cine a dat mai mult, a făcut-o fie dintr-o exagerată dragoste, fie din necontrolate posibilități. Dar un milion n-a dat nimeni. Un cadou de un milion seamănă cu o glumă sinistă. Parcă nu-i adevărat, parcă sună a gest de romantic întârziat, a hotie din partea celui care l-a primit și a lipsă de măsură din partea generosului. Și totuși, cum să faci cadou un milion? De unde să-l iei? Cât trebuie să ai ca să-ți îngădui un asemenea lux? care este nebunul dispus să-l primească și cum îl poți convinge că e adevărat? că dincolo de asta nu se află o farsă sau o capcană.

Pe strada Băcani 3-5 din București fiintează de mai mulți ani un magazin modest, cu un nume dat ca să fie. I se spunea „Gabriela”, desi s-ar fi putut numi altfel sau pur și simplu Tricotaje. Era condus de o gestionară iute ca spirtul, cu privirea mereu la pîndă, rece și calculată. Avea în subordine câteva fete și magazinul, situat în imediata vecinătate a unui celebru vad comercial al Bucureștilor — Lipsicani — era un loc cumințe, o plută linistită cu care putea ajunge spre tărnuirile odihnitoare ale senectuții. Și totuși, Elena Purcărea, responsabilă magazinului „Gabriela” a întors cirna împotriva vîntului. Așa s-a născut această poveste care a început modest. Ion Gheorghisor era seful biroului comercial în cadrul I.C.L. Textila 1. Un om cu experiență, sever, uneori chiar exagerat de sever, gata să-ți facă tărăboi pentru orice lucru mărunț, tipicar și ursuz. Nu prea avea „textă” cu subordonatii. Si prin 1978 cînd a descins la noua responsabilă a magazinului „Gabriela” a confirmat folclorul care circula pe seama lui: cusurgiu, pînă la absurd, tipicar, aspru și nemilos. Șeful serviciului se ocupa de controlul preventiv, verificarea, legalității intrării mărfurilor, colaborarea cu întreprinderile comertului cu intră-

ta și urmărirea aprovizionării magazinelor, stabilirea stocurilor de mărfuri și multe altele. Povestea milionului a început deci prin 1978, cînd seful biroului comercial i-a promis oarece mărfuri mai interesante pentru magazinul „Gabriela”, mai ales din cele de import, pentru care nu avea repartitie. De la Depozitul I.C.R.T.I. Vitan, plecau diverse mărfuri mai subțiri spre diferite magazine din București. Cu ajutorul sefului de serviciu, multe nu mai ajungeau la destinație, ci poposeau direct la „Gabriela”, pe Băcani. De bună seamă, „Gabriela” a devenit un magazin căutat. Aici se găseau toate minunățiile textile, de la maiouri, tricouri, sutiene, bluze. Regula era următoarea. Șeful de depozit expedia 2.000 de tricouri

Altfel, la revedere. Nu primeai nimic. Ce se întâmpla cu mărfurile vandabile, rămase în magazinia de pe strada Băcani? Șeful biroului comercial le redistribuia altor magazine. Dacă acestea refuzau să le primească, atunci omul trimitea adresa și adăuga și un perdaf telefonic și totul se rezolva. Bineînțeles, cînd trecea pe la „Gabriela”, Ion Gheorghisor era ceva mai rezonabil. Si după o discuție seacă pe seama vinzării, intra în magazine cu responsabila. Acolo treceau la afaceri. În 1978 Elena Purcărea i-a dat sefului de birou comercial de la I.C.L. Textila 1 bani și produse în valoare de 20.000. Un an mai tîrziu, relațiile s-au strîns și ștacheta a urcat la 50.000, ca în 1980 să sară de o sută de mil. Anul

copii, săritoare și descurcarea-ță. Cînd povestea a început să se complice și să preseze amenințător, șeful biroului comercial a început să redevină principal. A cerut închiderea și inventarierea magazinului. Chiar l-a sigilat. Dar l-a desigilat directorul. Cînd magazinul „Gabriela” de pe strada Băcani 3-5 a început să ardă, o mare parte din oamenii de la I.C.L. Textila 1 a bătuit sau chiar știa despre ce este vorba. Din fericire, n-a ars. Au sărit locatarii, cei care aveau apartamentele deasupra magazinului și au stins incendiul înainte de-a sterge toate urmele. Urmele unei sustrageri care depășea 6 000 000 de lei. Cînd s-a descins la seful biroului comercial, în apartamentul din strada Rovi-

mătate de milion (500 000) pentru a nu executa nici un fel de supracontrol și pentru a repartiza doar acei revizori contabili cu care Elena Purcărea putea să cadă la învoială. „În anul 1983 i-am dat lui Șerban Natalia suma de 100 000 lei (în zece rînduri cîte 10 000 lei) ca în anul 1984 aceasta să-mi dea ca revizoare tot pe Hohan Maria după ce aceasta se va întoarce din străinătate.” Maria Hohan a falsificat 3 inventare. Elena Dancu a falsificat două. De fiecare dată cînd un revizor era repartizat pentru amintitul magazin, gestionară intra în concediu medical și astepta pînă cînd una din cele două se eliberau și primeau dispoziție de la Natalia Șerban să plece în inventar pe strada Băcani. De la director la revizor, cam mulți de la I.C.L. Textila 1 au dat o mină de ajutor la această mare devastare dintr-un mic magazin. Fiecare cu cît a crezut de cuviință, mai mult sau mai puțin. E greu de crezut că în afara celor amînțiti, ceilalți au făcut-o pe gratis. Dar asta este. Unii au primit bani, produse, au primit miei și jumătăți de porc, au mincat la restaurante (nota urmînd să fie achitată ulterior de „nababa gestionară”), unii au iubit-o, alții au evidentiat-o, sau au recompensat-o, dar cei mai mulți, pentru mai mica sau mai marea ciupeală au închis ochii, lăsînd să prolifereze o fraudă de 6 000 000 de lei. Ea nu a fost oprită nici atunci cînd minusul era doar de 800 000, nici cînd el a devenit de 1 260 000, nici cînd a trecut de patru milioane, ci abia cînd toată iluzia de bogăție s-a risipit. Elena Purcărea, o femeie tină, cu 4 copii, nu s-a supărat decît pe vecinii magazinului, cei care n-au lăsat să ardă ultimele urme ale unei povesti incredibile, de dragoste și fraudă, de istetie rapace și inconștiență, de prietenie și aranjamente. Cum milioanele nu sint căzute din cer ci reprezintă truda noastră, a tuturor, este normal ca toți cei care într-un fel sau altul au contribuit la pulverizarea lor să ia parte și la decontul final.

CORNEL NISTORESCU

Un cadou de un milion

de bumbac din import. Nu completa formularele cu magazinul de destinație. Cînd ajungeau pe strada Băcani, oamenii cu transportul completau factura pentru respectivul magazin și primeau de la gestionară cîte 1-2 lei de fiecare bucată. Ion Costel și Constantin Neagu care au aprovizionat vreme de mai mulți ani respectivul magazin, au primit de la gestionară suma de 57.000 lei. Evident, n-au păstrat-o, fiind mai degrabă cărăuși. Și-au păstrat o cotă parte și restul au dat mai departe, spre șefii de depozit. Si acolo erau oameni care încercau să ei să trăiască mai acătări. 50 000 de la un magazin nu e chiar o nimica toată. Și totuși este, după cum reiese din continuarea acestei povesti. Cu sprijinul sefului de birou comercial, Elena Purcărea a primit repartitie pentru mărfuri de import valorînd aproape un milion. Cît i-a iesit responsabilă e greu de aflat. Cine își imaginează că leul dat pentru fiecare buclă nu era recuperat cu pui cu tot, acela se înseală amarnic. Pentru un soutien Triumph trebuia să lași cîteva zeci de lei în plus.

de viri l-a reprezentat 1982, cînd Ion Gheorghisor a primit 375.000. În 1983 cota prieteniei a scăzut, Ion Gheorghisor primînd ceva mai puțin, adică doar 370.000 lei. Media era de 18 000 de lei pe lună. O dată i-a cerut 30 000 și pe deasupra, omul primea icre, țigări bune, băuturi fine, haine, bilete de odihnă, miei, miere, jumătăți de porc, peste viu, peste conservat (congelat, nu). De ziua lui, seful biroului a primit doar 10 000 de lei, realizînd că șefa magazinului a înțeles perfect o propoziție pe care i-o spusese în urmă cu ani de zile: „dacă vei fi doamnă, putem să cădem la o înțelegere.” Și înțelegerea a finit, a luat forma prieteniei, poate chiar a depășit-o. Cert este că magazinul „Gabriela” din strada Băcani nu avea nici un ne-caz. Dimpotrivă. Gestionară Elena Purcărea era cunoscută ca o destoinică și bună responsabilă. Era evidentiată, trecută la premieri și mai mulți oameni din conducerea I.C.L. Textila 1 cînd aveau un ne-caz apelau la femeia cu patru

nari, nr. 6, apartamentul 12 de la scara 1 arăta cu puțin peste unul obisnuit. Unde se duseseră cadourile de un milion? Inet, inet, milionul primit cadou și dispărut fără urmă a fost descoperit pe ici, pe colo, sub diferite forme. Bunăoară, în pădure la Crevedia Mică, județul Giurgiu, seful biroului comercial avea îngropat un pachet cu cîteva sute de miei în obligațiuni C.E.C., bijuterii și ceasuri de diferite mărci, de la Doxa și Longines pînă la Slava și Zaria. Din acel moment toată conducerea I.C.L. Textila 1 a sărit pe seful biroului comercial, pe responsabilă magazinului și pe sefa compartimentului revizori gestiune, Natalia Șerban. Că ei au favorizat delapidarea, că ei au primit mită ca să înlesnească aprovizionarea și falsificarea actelor de gestiune, uitînd de tot ce stiau în legătură cu acest magazin și cu gestionara de la „Gabriela”. O belea a căzut pe Natalia Șerban, sefa compartimentului revizori gestiune, cea care pe parcursul a cinci ani a primit de la responsabilă o ju-

Macca și Villagros au fost două personaje din lumea bună a Bucureștilor de odinioară. Prea multe amănunte legate de viața lor nu interesează în cazul de față. Dar de numele lor se leagă și denumirea unui pasaj celebru în Capitală. Pasajul Bijuteria, zis Macca & Villagros, asta pentru că la un moment dat cei doi erau proprietarii imobilelor care formează pasajul. Mostră de arhitectură de acum 130 de ani și vad comercial de excepție, aflat în imediata apropiere a Căii Victoriei, Pasajul Macca-Villagros a găzduit, de-a lungul vremurilor, bănci, birouri de avocat, birouri de afaceri, dar mai ales magazine de mare interes pentru bucureșteni. El n-a fost niciodată destinat pentru locuințe, în ciuda faptului că prin 1939 a primit câteva familii care și-au amenajat spațiul în fostele birouri. Mai târziu, pasajul Macca-Villagros a găzduit consignații și anticariate, magazine de lux, unele chiar de modă, ca, nu demult, în căutarea urmelor unui covrigar mai ceva decât hopa mitică să ajungem în amintitul loc și să descoperim o curioasă stare de lucruri. Abia încheiată operațiunea de restaurare, acesta arată ca un gang insalubru, populat cu tot felul de magazine care de care mai improprii pentru spațiul respectiv. La intrarea dinspre Calea Victoriei te întâmpină o dugheană destinată încărcăturii de brichete și una pentru numere auto. Urmează o unitate de cartonaj, una de unelte de pescuit, un atelier de bijuterie și un magazin de artizanat (ultimile două cu un aer mai distins, având ceva comun cu destinația acestui spațiu comercial). Urmează o covrigărie închisă, o patiserie care vinde clăite și un mic „laborator” de floricele, altă covrigărie închisă, un depozit, un atelier de vitrine aparținând de O.C.L. Tutunul, un atelier Foto, câteva încăperi care se pretind mici magazine de sol-duri și noutăți, un atelier școală al cooperativei „Blănarul”, un magazin de prezentare și, dacă n-or fi toate, alte unități de mina a doua și a treia care completează un peisaj cu totul nefericit. Autoturismele funcționarilor de la Banca Română de Comerț Exterior, în ciuda interdicției exprimate prin semne de circulație, au transformat pasajul într-o parcare sau mai degrabă într-un fel de garaj ocazional. Unii, nefiind șoferi prea iscușiți, pornesc cu greu și fumul de la țevile de esapament a pictat pereții în alb-negru. Automobilistii au afumat pereții la nivelul genunchilor. Camioanele și tractoarele care au aprovizionat covrigăria au spart cimentul iar cele două cuptoare de covrigi

au afumat bolta și pereții. Mi-găloasa muncă de restaurare a început să se cojească și pasajul arată ca un gang vechi. Această imagine, nu numai neocomercială, dar cu aspecte îngrijorătoare de dezordine a fost de natură să ne determine să-l lăsăm în plata domnului pe celebrul covrigar din Pasajul Macca-Villagros, de altfel arestat cu mai multe luni în urmă, și să căutăm o explicație pentru actuala stare de lucruri.

„Prin 1976, de pasaj s-a interesat Casa de mode a Ministerului Industriei Ușoare, spunea administratorul pasajului, Mihail Vlădescu. A venit cutremurul și intenția a fost abandonată. Imediat după cutremur s-au prezentat mai multe instituții. Toate se arătau terribil de interesate de acest loc, dar cind vedeau starea clădirilor renunțau imediat. Așa că în pasaj s-au acuiat mai mult magazine de dai Doamne”. Gestionara de la floricele spunea că în primele zile nu vindea nici de lei. De cit vinde acum, n-am

arătos, lucrat cu miga. Și într-un an s-a făcut ca naiba. E păcat de muncă, de banii aruncați”.

Un magazin de mărfuri cu preț redus ocupă și el un spațiu în pasaj. Gestionara, Viorica Bădescu, spunea că „aici nu vind mai nimic. Ca să-mi fac planul îmi iau marfa și mă duc în fiecare zi în fața magazinului Victoria. Aici nu vine nimeni”. Lueica Bonea, responsabilă atelierului foto, era chiar contrariată. „Cum au ajuns aici covrigii și clătilele și floricelele, că doar nu-i piață?” N-am știut să răspundem, dar am descoperit lângă atelierul foto o încăpere cu geamurile acoperite de hirtie în care mai vine un vitrinier de la O.C.L. Tutunul, iar în fața atelierului foto un depozit pe al cărui geam nu merita să privești. Un locatar din pasaj a avut o reacție simplă: „Cartonaj, reparații și încărcări brichete, numere auto, mare brinză!” Am descins la unii din locatari. Spațiul fiind cam impropriu, în pasaj nu s-au înghesuit prea mulți dintre cei care vor să stea în

nizarea de gaze (corect spus este că s-a interzis funcționarea covrigăriei pentru că nu avea autorizație de gaze, ceea ce este cam cu totul altceva). Covrigăria și celelalte unități ale I.C.R.-ului nr. 2 au afumat și deteriorat pasajul. Ele au stricat, tot ele ar trebui să repare. „Noi tot am așteptat aprobare pentru gaze. N-am primit și atunci am trecut pe butelie și la floricele, și la clătile. Vom plăti I.C.R.A.L.-ului să repare și să zugrăvească”.

Situația pasajului este cu atât mai nefirească cu cât sint binecunoscute preocupările pentru restaurarea unor clădiri cu valoare arhitectonică și pentru readucerea lor la o nouă viață prin crearea de spații și vaduri comerciale. La Direcția comercială a Capitalei ni s-a spus că existau intenții ale Ministerului Comerțului Interior de a plasa aici o rețea de magazine de calitate dar situația s-a tergiversat. Tovarășa Adriana Moraru, vicepreședinte al Consiliului popular municipal, vădit nemulțumită de starea pasajului Villagros, a convocat chiar în timpul documentării noastre mai mulți factori de răspundere în vederea reprofilării pasajului, a organizării unei rețele de magazine care să facă din acest spațiu arhitectural de valoare și un vad comercial de referință. Am fost informați, la scurtă vreme după această discuție, că magazinele improprii ar fi fost închise și trecute în renovare, în scurt timp urmînd să vedem o altă față a lucrurilor. Așa ni s-a spus. Am așteptat și, după câteva luni, am revenit. Situația nu se schimbese nici pe ici, nici pe colo. Se închisese doar faimosul „laborator” de floricele. Alt. Mai multe mașini, la fel de multă dezordine și-n rest, nimic nou. Deci situația pasajului Villagros a rămas deschisă, în ciuda valorii sale arhitectonice, a sumelor investite pentru restaurare, în ciuda interesului comercial de care s-ar putea bucura. Să fie vorba de dezinteres sau de interese care ne scapă? Cert este că restaurarea, făcută cu miga, pe mulți bani și cu multă trudă s-a dus pe apa simbetei și trebuie luată de la capăt. Or, nu este îngăduit ca o valoare și niște bani și munca altora să fie tratate cu atita indiferență. Cind cheltuiim sume importante pentru a crea noi și noi magazine, nu-i păcat să neglijăm asemenea spații, într-o asemenea ambianță cum e centrul vechi al Bucureștilor, și pentru valorificarea cărora nu-i nevoie decit de o idee și de o mină hotărîtă de gospodar.

La Bacău în gară nu e șef de gară?

Iată, se demonstrează încă odată că este mai ușor să construiești decit să păstrezi. Iti ridici orașul la înălțimea aspiratiilor, dar ceea ce ai construit iti cere tot atitea eforturi ca să păstrezi. Este exact ce li se întimplă celor ce administrează gara din Bacău. Oamenii s-au obișnuit cu frumosul și și-au închipuit că, avîndu-l, totul va merge de la sine. N-amers. Și nici nu merge. Din opt case de bilete funcționează numai două, și astea defectuos, fără un minimum de informatie, fără o tablă indicatoare privind trenurile la care se dau bilete, fără celebrul cartonas: „Nu mai sint bilete”, incit stai la rind și afli bucuria după jumătate de oră. Salonul „Mama și copilul” nu-ți poate oferi decit un anunț: „Cheia se află la comandă”. La comanda cui? Luni, 1 septembrie, la ora 14, cind am constatat toate acestea, sugerînd iepiegatului de mișcare să-si convingă colegele de la casa să-si împartă mai bine munca, pentru a evita aglomerația, nervii și hărmlăia, omul a dat din umeri a neputință și nepăsare. Șeful de stație nu era, iar șeful de tură se afla undeva în triai. Și atunci, unde e comanda? O parte din peron a rămas neterminat, stîlpii sint fără compart în jur; și au betonul spert: în fata magaziei de mișcare zac grămizi de lazi, ajunse mici puncte de colectare a gunoiiului; librăria era închisă pentru inventar, desi nu inventaria nimeni; geamurile erau nespălate de o bună bucată de vreme; unitatea „Loto-ponosport” era închisă desi, potrivit programului, trebuia să funcționeze; pe usa chioscului „Artizanat” se găsea un bilețel: Sint la birou; pe usa unității P.T.T.R, alt anunț: Sint plecată după marfă. În plus, se mătură din ce în ce mai puțin (am văzut gara și anul trecut cind era cu totul altceva).

Administrată neglijent, fără interes, gara nu poate funcționa de la sine, nu-si poate păstra frumusețea. Educația precară și lipsa de bun simț civic a unor călători contribuie, fără îndoială, la infățisarea peroneilor, de pildă, dar tonul îl dă gospodarul. Cel care te obligă prin efortul lui să-i respecti munca. Și aceasta se vede din ce în ce mai puțin. Lehamitea, plictiseala și indiferența sint azi primii dușmani ai gării din Bacău. Și nu ne mirăm că miine ele vor face și mai mult rău.

Ce se întimplă cu pasajul Villagros?

mai întreat-o. Se vedeau dovezile pe jos. În anul 1960 a început consolidarea clădirilor și restaurarea fațadei și a interiorului. „A venit și UCECOM-ul, cu intenția de a face o curte a olarilor și mai târziu, Romarta. Dar nimeni nu s-a apucat de treaba. S-au interesat și au plecat. Greșeala cea mare a fost că s-a acordat un spațiu prea mare covrigăriei. Au afumat, au distrus și au deteriorat spațiul. Acum pasajul e mort. Tot felul de magazine care ori vind doar de 300-400 de lei pe zi, ori se ocupă de mărunțisuri”, zicea administratorul. În centrul orașului mărunțisurile pot fi o afacere. Dar asta e altă poveste. Și de ce-i așa multă mizerie? I-am întreat pe administrator. „Avem 3 femei de serviciu care au în grijă 7 scăzi, 3 curți interioare, întreg pasajul care se mătură, se spală”. Am stat aproape 3 zile în acest pasaj. N-am văzut pe nimeai măturînd. Doar oameni care aruncau hirtii, floricele, țigări. E drept că la sfîrșitul discuției, administratorul pasajului spunea: „Mie mi-a plăcut cind a fost gata. Era curat, frumos,

centrul orașului. Sint și familii cu mulți copii, și scări cu multă dezordine. Am purtat o discuție cu un locatar mai vechi al pasajului. Petre Mihăilescu tipograf pensionar, locuiește în pasajul Bijuteria de cîteva decenii. „Greșeala pornește de la organizarea rețelei comerciale. Aici era un spațiu comercial de mina întii și a fost dat unor unități nesemnificative. Din păcate, acest spațiu tradițional al Capitalei a fost neglijat. Mulți s-au interesat de el dar nimeni nu s-a decis să-l organizeze. Marele păcat e restaurarea deteriorată imediat. Mai este o curte interioară în care depozitează gunoaietele toate unitățile din pasaj”.

Am purces la „stăpîinii” celor două unități de alimentație publică, adică de floricele și de clăite. Covrigăria a dispărut. S-a închis și a rămas fumul. Unitățile, inclusiv defuncta covrigărie, aparțin de Întreprinderea de cofetării și răcoritoare nr. 2 cu sediul în strada Doamnei. Ion Grecu, directorul I.C.R. 2, credea că sintem interesați de starea covrigăriei. „Covrigăria s-a închis pentru că ni s-a întrerupt fur-

CORNEL NISTORESCU

RĂZVAN BARBULESCU

Cronica șoselei

Triunghiul fatal

Cele trei familii se întorceau de la mare, îndreptându-se spre o stațiune de munte. Mașinile lor formau o mică coloană. Desi din același oraș, nu se cunoscuseră pînă în zilele concediului. I-au unit copiii care se împrieteniseră pe plajă. Trei băieți de aceeași vîrstă, 8 ani, cu temperamente apropiate, înșișiți, reținuți, nu prea vorbăreți. Jocul preferat: cel al „construcțiilor” din nisip. Nu se dezlîneau ore întregi din fața cetăților complicate care atrăgeau chiar și privirile adulților. Oamenii se opreau și admirau activitatea laborioasă a copiilor, dar mai cu seamă rezultatele ei: ziduri erelate, șanțuri eu apă, turnuri sofisticate, ambrazuri, curți interioare, ce mai, veritabile cetăți medievale care amintesc de decorurile filmului „Cidul”.

„Imi vine să las totul baltă și să mă alătur micilor constructori în joaca lor interesantă” rostii bărbatul înalt, cu părul pe jumătate alb, către un tinăr cam de 25 de ani ce-l însoțea spre terenul de volei improvizat pe plajă... „Adevărul e, remarca tinărul, că formele sau tiparele astea din tablă sint făcute din ce în ce mai ingenios. Au de cistigat copiii.”

Călătoria în zona de șes era destul de monotona. Căldura emiculară contribuia și ea la menținerea atmosferei de molsală, de plictisală, predispunînd la somn. În fiecare autoturism, la volan, se afla soțul, în dreapta soarta, iar în spate pe fotoliul larg, confortabil se juca ori dormita mostenito-

rul familiei. Claudiu, șoferul care pilota mașina aflată în avangardă, opri la un moment dat pe dreapta, scotînd autoturismul de pe asfaltul drumului și plasîndu-l sub coroanele stufoase ale pomilor care străjuiau șoseaua perfect dreaptă în zona din apropierea riului. Imediat în spatele Olteitului de culoarea cafelei cu lapte, au oprit și celelalte două Dacia. Înii cea roșie, apoi cea vișinie. Șoferii și pasagerii, se strinseseră în grup la umbra unui castan imens. „Era cazul unei pauze pentru dezmoztire, nu?” deschise vorba capul de coloană, Claudiu, montator la o uzină, un bărbat cam de vreo 35 de ani, care în 15 zile de mare datorită tenului extrem de deschis nu reușise decit să se înroșească puternic. „Mai ales că imi este o sete teribilă”, remarca pilotul Daciei vișinii. „E incomod de băut pe timpul mersului”, continuă el. Cel de-al treilea, șoferul mașinii roșii, nu participa la discuție. Incepuse niște exerciții simple de gimnastică pentru a-si alunga somnolența care-l tot încercase în ultimele minute înainte de a opri. „La timp halta”, gîndea el. „Dacă nu plictisim noi, remarca Claudiu, cel puțin să nu suferim același lucru și copiii. Iată ce vă propun: să vină băieții voștri la noi în mașină. Vor discuta, se vor juca, timpul va trece mai repede”. Ceilalți doi piloți împreună cu „jumătățile” lor s-au declarat imediat de acord și puștii în cîteva minute erau deja instalați cu jucării cu tot, pe bancheta din spate a

mașinii de culoarea cafelei cu lapte.

Atmosfera în mașină s-a înviorat. Discuțiile interesante ale băieților vizînd anticipația, tehnica microprocesoarelor, descoperirile de ultimă oră privind dimensiunile și poziția controversată a Căii Lactee în univers au trezit deîndată interesul bărbatului de la volan și a soartei sale. „Dacă acum dezbat asemenea probleme, care va fi nivelul discuțiilor cind vor avea 20-25 de ani?” reflectă cu voce tare Claudiu. „Fiecare avem impresia despre odraslele noastre că sint cele mai teribile”, remarca el un aer malițios soția pilotului. „N-af dreptate, Luminița, foarte mulți copii își manifestă azi precocitatea iesită din comun. Ia în calcul numai un singur factor, bogăția de informații de care dispun ei azi, în comparație cu anii cind noi, de altfel, oameii încă tineri, eram de vîrsta lor”.

„S-ar putea să ai dreptate”, Apoi, deodată, puțin surprinsă își întorce capul spre dealurile din dreapta unde se profilau noni negri, înalți ca niște cilindri uriași. Așa cum se întimplă de obicei, vremea în înrăutățire modifică de cele mai multe ori dispoziția oamenilor. Chiar și pe fața copiilor se citea o undă de îngrijorare care creștea odată cu buburiturile a surzitoare și fulgerele care străluceau tot mai des, în fața mașinii. „Ar trebui să ne adăpostim undeva, nu prea mi se pare potrivit să înaintăm prin hărmlăia asta de tunete. Mai ales că în curînd va incepe probabil și potopul”. Răspunsul soțului fu acoperit de zgomotul puternic al șuvoaielor de apă care se prăbuseau ca o cascadă peste mașină. „Nu te aud, Luminița. Ce spunea?” „Ziceam, să oprim undeva!” aproape că strigă femeia spre a se face auzită. „De ce?” „Păi nu vezi ce infern e afară?” „Stii bancul,

dragă nevastă: „Am trecut noi prin greutăți și mai mari. Am fost chiar și la teatru”. „Nu stiu cum îți mai arde de glume, Claudiule”. „Și ce-ai vrea mă rog să fac, să încep a plînge numai pentru că afară plouă”.

„Nu, aș vrea să ies lucrurile puțin mai în serios, contrar obiceiului tău de a trata totul eu ușurîntă”. „Asta-i bună, ajunserăm de la tunete și fulgere la probleme de caracter. Să știi că-mi place!” Luminița își dă seama că discută și pe cale să degeneze și încearcă glumînd să-i dea altă turnură. „Bineînțeles că e normal să-ți plac. Sint doar soția ta. În plus, tinără, frumoasă și chiar desțeptă”. La auzul acestei auto-caracterizări, Claudiu surise. „Mă, da modest mai sintem. Voi, femeile, sinteți pline numai de calități, iar noi bărbații doar de eșururi”. „N-am zis asta. Ești un bărbat bun și desțept, dar ai fi și mai înțelept dacă ai reduce un pic viteza. Nu se prea vede afară, iar șoseaua îi plină de băltoace. Așa m-a învățat instructorul că trebuie să faci șoferul pe vreme de ploaie, mai ales cind e torențială ca asta”. „Instructorul tău e un fricos, sentiment care fi-l inoculează și ție la fiecare lecție”. Tinăra femeie adoptă un ton de copil alintat: „Și nu-i bine ca fetița ta să fie prudentă, să te poată duce acasă în siguranță, cind bei și tu un spirit”.

Ploaia s-a mai potolit, undeva într-un colț de cer apare încurajator soarele. Totul în jur e înviorat, proaspăt, curat. După minutele de tăcere, cind îngrijorați, au urmărit natura dezlîntă, băieții au reluat dezbatățile. Subiectul: „va fi vreedată folosită uriașa forță a fulgerelor?”

Urmează o curbă nu prea strînsă. Șoseaua acoperită de bălți, face ca în anumite locuri, limita dintre panglica de asfalt

și acostamentul eu iarbă să nu se observe. Roata din dreapta față a Olteitului condus de Claudiu calcă tocmai pe o asemenea porțiune care imprimă micului autovehicul un derapaj ce îl surprinde neplăcut pe șofer. S-a petrecut ceea ce de obicei se întimplă în asemenea situații. Șoferul a reacționat brusce, cu mișcări mult exagerate în raport cu manevrele necesare. Ah, dacă fiecare ar putea să-și dozeze mișcările în raport cu trebuințele, citi oameni ar fi salvați de la moarte sau infirmitate. Mașina a înțrit din capcana în care a intrat exact ca o piatră din praștie, întînd în plin într-un ARC, care rula din sens opus. Impactul violent a deschis cu putere usa din dreptul soției lui Claudiu, care a ajuns eu pieptul în bordul mașinii și eu capul în parbriz. N-a fost rînită grav, niște vinătăi pe frunte și cîteva coaste fisurate. Prin spațiul rămas liber, aidoma unui triunghi dreptunghic, din spatele nefericitei femei, au fost proiectați de pe bancheta din spate a mașinii, pe cîmp, cei doi puștii ai familiilor eunoscute la mare. Printre-un miracol, băatul șoferului a rămas la locul lui. „Cine ne-a pus să dăm copiii de lingă noi? Unui om despre care nu știam mare lucru și mai ales cum conduce” se întreabă părintii celor doi copii, care cu numeroase fracturi vor rămîne în spital încă mult timp.

„Cine m-a pus să-mi asum eu răspunderea atit de mare, aducînd doi copii în mașină? cind știam cite mai am de învățat la doar 10 000 de km rulați?”

Luminița regretă cel mai mult. Dacă își cupla centura răminea lipită de scaun, iar în spatele ei nu se mai forma acel fatal triunghi, prin care băieții au fost ejectați în decor.

VICTOR BEDA

Succes echipei naționale în noul campionat european!

PALMARES. Este a șasea partidă între reprezentativele de fotbal ale celor două țări și prima cu statut oficial (dacă exceptăm meciurile din 1932, de sub egida Cupei Europei Centrale pentru amatori). Prima întâlnire s-a disputat la Viena, în 1924, victoria revenind Austriei cu 4-1 (era al șaptelea meci internațional al echipei noastre naționale; cel de miercuri va fi al 388-lea). În mai 1932, la București, aveam să ne luăm revanșa la același scor, pentru că numai după cinci luni, în octombrie 1932, s'a învingem în deplasare, la Linz, cu 1-0. (A fost un gol de poimână pentru acele vremuri, marcat de Ronai în primul minut de joc, în urma unei pase de la Bindea, fără ca austriecii să atingă mingea!). Contactele fotbalistice la nivelul primelor reprezentative s-au reluat mult mai tirziu, prin partida de la Linz (1968) și apoi de la Craiova (1972), ambele încheindu-se cu același scor, 1-1.

Dat fiind caracterul amical al întâlnirilor, meciurile cu Austria au prilejuit debutul în echipa noastră națională a unor jucători ce aveau după aceea să se consacre definitiv: la Linz, în 1932, debutau Cotormani, Gain, și Bindea; din nou la Linz, în 1968, debutau Dinu și Grozea, iar la Craiova, în 1972 (primul meci inter-țări găzduit de Centralul craiovean), debuta în națională Marcu. O interesantă coincidență face ca, la ultimele două partide să fie prezenți în echipele lor naționale mijlocașul August Starek și extremă Mircea Lucescu, născuți și-n același an, 1945, și care acum se vor reîntâlni ca antrenori ai celor două reprezentative (Starek, antrenor secund).

CONTEXTUL MECIULUI. Cele

două echipe abordează partida cu stări de spirit diferite.

Pentru Austria, întâlnirea de la București este o veritabilă piatră de încercare în vederea reconstrucției echipei naționale, nici fotbalul austriac nefiind scutit de unele frământări interne, care au culminat odată cu ne calificarea la turneul final din Mexic. Drept urmare, la 1 ianuarie 1985 a fost instalat la conducerea echipei naționale iugoslavul Branko Elsner (57 ani), care a procedat rapid la înlocuirea vechii găzdi (Kon-

gătare teoretică i-a permis să fie ulterior profesor și chiar decan la Școala superioară de sport din Ljubliana; a antrenat, de patru ori cite un an (1968, 1972, 1974, 1976) echipa Wacker Innsbruck, cu care a și câștigat campionatul (în 1972) și unde s-a afirmat suficient de puternic pentru a fi numit, cum s-a văzut, chiar la conducerea echipei naționale a Austriei. Este tatăl lui Marko Elsner, titular al echipei Steaua Roșie Belgrad și al naționalei iugoslave.

ner (29 ani, 60 de selecții, component al echipei A.C. Torino). Înșă veritabilă vedetă a echipei este centrul atacant Anton Polster, de la Austria Memphis, 22 de ani și 11 selecționări în prima echipă a țării. Are exact aceeași statură ca viitorul său adversar direct, Bumbescu (1,86 m, 80 kg), numai că este cu patru ani mai tânăr (și tot cu atâția mai neexperimentat, am zice noi) decât acesta. În absența lui Bruno Pezzey (și el component al fostei echipe de excepție a Austriei, joacă la

adaugă fie certitudinile obținute în preliminariile C.M. (Iovan, Mateuț) sau în izbinzile echipei de club (Belodedici, Bumbescu, Lăcătuș, Pițurea), fie speranțe în care se investește pe termen lung (Movilă, Damaschin). Am amintit astfel pe cei 18 componenți ai lotului național care marți la amiază au plecat pentru o pregătire centralizată la Bistrița, luând astfel startul într-o nouă campanie de calificare. Surprize de ultimă oră în acest lot pot fi Balaci (care „arde” să revină în echipa națională) și Cristea (dacă traumatismul suferit de Boloni în timp ce cobora niște scări nu va putea fi surmontat la vreme).

AGENDA MECIULUI. Întâlnirea de fotbal România - Austria se va disputa miercuri, 10 septembrie, de la ora 17, pe stadionul campioanei Europei, Steaua (dat în folosință la 9 aprilie 1974, capacitate maximă pentru 30.231 de tichete de locuri, din care foarte multe vor fi distribuite în țară, în urma unor solicitări care sporesc zilnic în progresie geometrică). Oaspeții noștri vor sosi pe aeroportul Otopeni luni, 8 septembrie, ora 12,05, cu un avion charter și vor fi cazati la hotelul „Intercontinental”. Vor face două antrenamente pe stadionul Steaua.

Arbitrii partidei sînt din Franța: Gerard Biquet (la centru), Robert Würtz și Marcel Pignol, la linie.

Observator U.E.F.A.: Jaromir Tomanek din Cehoslovacia (președintele federației de fotbal din această țară).

Acest meci inaugurează partidele din grupa I preliminară pentru „Europa Meisterschaften '88”, turneul final al campionatului european fiind găzduit de R.F.G. peste doi ani.

Primul pas: meciul cu Austria

— cilia, Prohaska, Obermayer) — cu merite în succesele anterioare ale reprezentativei, dar considerați depășiți pentru ce avea să urmeze. Sub conducerea lui Elsner, naționala austriacă a disputat patru meciuri — unul în noiembrie '85 (0-0 cu Spania, la Zaragoza), celelalte în anul acesta: 1-2 cu Italia, la Udine (au condus din min. 4 în min. 58 printr-un gol marcat de Polster), 1-0 cu Suedia (în mai, la Salzburg) și, recent, 1-1 cu Elveția (la Innsbruck). Se înțelege că toate aceste întâlniri de verificare (la care se adaugă un stagiu special de pregătire, în iunie, în timpul turneului final din Mexic) au fost disputate cu gândul la această partidă de la București, în care Elsner et. Co. și-au pus mari speranțe pentru relansarea fotbalului austriac în elita europeană.

Mai precizăm că actualul antrenor al naționalei Austriei a fost un jucător de fotbal nu prea strălucit, dar a cărui pre-

Pentru echipa României, meciul cu Austria reprezintă începutul unui nou ciclu competițional. Echipa noastră este, poate pentru prima dată în ultimii ani, condusă de doi antrenori de club, fiecare deținând argumente incontestabile: unul — al edificării unei echipe naționale competitive, celălalt — a unei echipe de club care nu este alta decât campioana en titre a Europei. De compatibilitatea acestor argumente, răsfărată într-o omogenitate afectivă și tactică a echipei naționale, depinde în mare măsură viabilitatea acestei soluții.

CINE NE SÎNT ADVERSARII? Echipa de astăzi a Austriei nu are prea multe „nume”. Veteranul formației este mijlocașul Weber (31 de ani, 47 de selecționări în prima reprezentativă), dar „ultimul mohican” rămas din echipa de excepție de acum cîțiva ani este o fostă extremă, acum un percutant vîrf de atac, Schach-

Werder Bremen, dar în prezent se pare că este accidentat și prea ieșit din formă pentru a fi selecționat în națională, cam cei trei ar fi „de văzut” în echipa austriacă.

CARE SÎNT AI NOȘTRI? La precedenta campanie de calificare pentru Campionatul Europei (desfășurată mai mult de un an și jumătate, între meciul de la Hunedoara, cu Turcia, și cel de la Bratislava, cu Cehoslovacia) și-au adus contribuția 26 de jucători (în proporții diferite, desigur, Custov, de pildă, jucînd numai cinci minute). La acest nou start pentru europene nu mai sînt prezenți: Negriță, Bogdan, Mulțescu, Petcu, Custov, Văetuș, Cițu, Dudu Georgescu, dar nici Iorgulescu, Ștefănescu, Țicleanu, Balaci, Augustin, Geolău, Coraș, Gabor. Au mai rămas deci: Lung, Moraru, Rednic, Al. Nicolae, Andone, Ungureanu, Băloni, Klein, Că-mătaru, Hagi; lor li se mai

EMERICH JENEI,

antrenorul principal al echipei Steaua

— Sinteți la „+4” după două etape. E „vina” Oțelului sau o meritul Stelei?

— Jocul n-a fost deloc simplu. Oțelul este o echipă ambițioasă și de valoare reală, care a meritat să intre în A. fiind, așa zice, o echipă peste media campionatului nostru. Sigur că experiența și valoarea echipei Steaua și-au spus cuvîntul, echipa noastră campioană dobîndind deja acea psihologie a învingătorului care-o face să intre în teren cu dorința să joace și să câștige, indiferent cine este adversarul. Fără această convingere la care au ajuns toți jucătorii noștri nici nu pot să joace și cu atît mai puțin să faci performanțe.

— Am înțeles. Cum au jucat selecționabilii?

— Belodedici și Bumbescu foarte bine. Iovan, în revenire după accidentare, n-a forțat decît în a doua repriză. Boloni, același jucător de echilibru pe care-l știm cu totii. O surpriză plăcută a fost Lăcătuș, veritabil „piston” în atac, preocupat de joc și fără proteste. Pițurea și-a confirmat forma și valoarea. As remarcă efortul și dorința de afirmare a tinerilor jucători care i-au suplinit cu brio pe cei doi accidentați — Majearu și Stoica.

— O întrebare care vă implică mai mult decît pe ceilalți antrenori prezenți în acest grupaj: ce credeți despre meciul cu Austria?

— Meciul cu Austria ste vrînd-nevrînd, un început de drum, un pas spre o nouă echipă națională. Am speranța că noii jucători chemați la lotul național au dorința de a ajunge acolo unde au ajuns și ceilalți — adică în pragul unei calificări la mondiale (care era firească, normală și pe care numai un „scurtcircuit” a împiedicat-o). Echipa națională a României este valoroasă, poate să se confrunte cu oricine și, de aceea, victoria în acest meci acasă nu poate fi decît de partea noastră.

— Succes în pregătirile de la Bistrița.

FLORIN HALAGIAN,

antrenor principal la F.C. Argeș.

— Ce se întîmplă cu F.C. Argeș, tovarășe Halagian? La Corvinul acasă nu câștigase nici Steaua...

Campionatul, etapa a III-a TOTUL PENTRU „ADEVĂR”!

Etapa a treia a campionatului a înregistrat un apogeu al luptei pentru „plus” în clasamentul adevărului: oaspeții au câștigat 12 puncte din cele 18 puse în joc (cinci victorii și două egaluri), obținînd și un golaveraj mai rar întîlnit pe stadioanele noastre (din cele 21 de goluri ale etapei, doar 8 au fost marcate de gazde). Tratînd această situație drept ceea ce ea și este, de fapt, adică un eveniment (pe care l-am dori repetat cit mai des), am încercat să aflăm din surse autorizate cîteva explicații la aceste succese ale echipelor care au jucat în deplasare

— Echipa noastră a început campionatul într-o formă sportivă foarte ridicată, mobilizată și de o programare a meciurilor (nu știu cine o fi făcut-o) de pe urma căreia ne putem compromite nu numai turul, ci și returul... Meritam un egal și-n meciul cu Steaua, dar arbitrul Porumboiu n-a vrut asta în minimum trei situații, din care una a fost confirmată și-n ziarul de specialitate. După acest duș rece, echipa n-a demobilizat, știind ce meciuri ne așteaptă. A urmat egalul de la Craiova, rezistînd presiunilor din teren, pentru că jucătorii olteni nu s-au împăcat deloc cu ideea pierderii unui punct sau două (ca să dau un exemplu medical echipei noastre s-a ales cu fractură de mandibulă din partea unui fundaș craiovean). În schimb, arbitrajul a fost fără reproș și publicul oltean, foarte sportiv. La Hunedoara a fost un joc de o deosebită factură tehnică și tactică, noi avînd și puțină șansă în prima repriză, cînd hunedoreni puteau deschide scorul (dîndu-i posibilitatea lui Speriatu să se remarcă, ca și-n meciul cu Craiova, de altfel). Corvinul rămîne o echipă bună, deși în repriza a doua, cînd s-a văzut condusă, jocul ei a fost precipitat și haotic. Acum e important ca jucătorii noștri să înțeleagă la fel de realist situația în care ne aflăm, cu încă trei meciuri deosebit de grele (cu Oțelul, apoi la Moreni, și din nou acasă, cu Sportul). Întreruperea ne cam „scoate din miină” dar sperăm că vom trece, cu bine și de aceste obstacole, dacă le vom trata cu toată seriozitatea și atenția.

— Pînă atunci, însă există — pentru toți — meciul cu Austria...

— Dacă jucătorii celor două puteri fotbalistice — care asigură majoritatea covârșitoare a lotului — vor fi uniți și vor

cînta la unison aceeași „partitură”, nu trebuie să ne facem probleme pentru meciul cu Austria.

REMUS CÎMPEANU,

președintele clubului „U” Cluj-Napoca.

— Felicitări pentru meciul 1001. L-ați câștigat dumneavoastră sau l-a pierdut Rapidul?

— Jocul a fost echilibrat, de bună calitate, amîndouă echipele contribuînd la aceasta. Rezultatul ne bucură mai ales că dă încredere și avînt unor jucători foarte tineri (Iașco, Meszaros, Pojar, Sabău) pe care i-am introdus în echipă și care au dat satisfacție totală. O victorie în deplasare reprezintă dintotdeauna un pas important spre afirmarea celor mai tineri.

— „U” are la loturile naționale șapte jucători tineri. Să înțelegem că procesul de întinerire a echipei continuă?

— Aș zice altfel: „Ai pierdut, continuă! Ai câștigat, continuă!” Cam așa procedăm noi, mergînd în continuare pe drumul început de antrenorii Remus Vlad și Uifăleanu. Dorim ca echipa noastră să joace într-un anumit fel, să aibă o personalitate proprie astfel încît să se poată spune „astă e Universitatea”. Nereușita nu ne face să abandonăm această țintă a noastră. Odată s-a întîmplat să pierdem (cu Sportul studentesc), altă dată am câștigat (cu Rapid), dar și în viitor, indiferent că vom avea reușite sau nu, jocul nostru va fi egal cu el însuși. Creditul pe care l-am dat antrenorului Vlad (al patrulea an consecutiv, cu perspectiva să rămînă și mai mult, la aceeași echipă — caz rar în fotbalul nostru) exprimă aceeași dorință de continuitate și de progres cumulativ în jocul echipei noastre.

tre. În intenția noastră nici odată nu va fi să stăm la „ciupit” puncte, ci să jucăm, să avem un stil propriu de joc — bun sau rău, dar un stil propriu, așa cum are, de pildă, echipa națională.

— Pentru că veni vorba, cum credeți că va fi meciul cu Austria?

— Cunosc foarte puțin despre naționala de azi a Austriei, așa că nu mă pot pronunța. În fotbalul austriac s-au schimbat multe, dar echipele lor dintotdeauna au fost un adversar tenace și dornic de afirmare. Dacă vom juca bine, rezultatul va fi cel dorit, deși în fotbal dorințele nu se împlinesc întotdeauna. Personal, sînt optimist, așa cum voi fi și după acest meci, în privința calificării noastre la un nou turneu final de campionat european.

GHEORGHE CONSTANTIN,

antrenor principal la F.C. Olt.

— A fost greu împotriva fostei dumneavoastră echipe, tovarășe Constantin?

— A fost o meci greu, Gloria nu e o echipă ce poate fi învinsă ușor pe propriul ei teren. Sînt bucuros că am reușit să câștigăm meciul, dar mai ales pentru faptul că am jucat bine. Cit despre fosta mea echipă — desigur că la Buzău au intervenit între timp multe schimbări, sînt și ei la un nou început de drum, pentru că, de pildă, în meciul cu echipa noastră au avut cinci jucători noi față de anul trecut.

— La F.C. Olt încercați să aplicați tactica de altă dată a Buzăului?

— Eu cred că în fotbal nu se potrec schimbări așa de multe și dese pe cit credem. E mult mai important să reușim să aplicăm bine ceea ce știm, decît să încercăm schimbări de dragul schimbărilor. La

F.C. Olt sîntem abia la început, încercăm să facem ceva, să construim o personalitate a jocului echipei, dar încă e prematur să tragem vreo concluzie.

— Ce opinie aveți despre meciul cu Austria?

— Avem toate șansele să câștigăm — ne recomandă forma jucătorilor din lot ca și prezența steliștilor, care dovedesc că sînt, în continuare, o echipă foarte bună. În plus, jucăm acasă, așa că victoria nu încapă în discuție; după mine, problema este scorul la care vom învinge. Se înțelege că le urez băieților mult succes.

MIRCEA DRIDEA,

antrenor principal la Petrolul Ploiești.

— Ce impresie v-au format vecinii dumneavoastră din Moreni?

— Am o părere bună despre echipa din Moreni, care include mulți jucători tineri, dotați, dar încă fără suficientă experiență competițională.

— Din cauza asta au pierdut?

— Într-adevăr, experiența noastră competițională și-a spus cuvîntul într-un joc de mare angajament cum a fost cel de la Moreni. Elanul nu este suficient pentru a învinge în divizia A. Cit despre jucătorii noștri — Ștefan, Liliac, Butuței, Pitulice au fost aproape de valoarea lor maximă. Nuț a jucat bine, dar eu o mică scădere după oboseala turneului din Indonezia, nici celorlalți neputîndu-le însă reproșa ceva. Oricum, ne așteptăm un campionat mai greu decît cel precedent, intrucît atunci eram considerați o surpriză și atîta tot, pe cînd acum majoritatea adversarilor știu să ne aștepte și la ce să se aștepte din partea noastră. Dar avem curaj, am mai acumulat și experiență și sperăm să facem față cu brio.

— Cum s-a integrat Aurică Munteanu?

— Bine, se cunoaște că n-a jucat de mult, dar valoarea și experiența îl vor ajuta să revină în prim plan.

— Ca fost jucător în echipa națională, ce credeți despre meciul cu Austria?

— Că fiind pe teren propriu și în debutul competiției, trebuie câștigat. Deși logica în fotbal îți joacă feste, normal este să câștigăm — dacă ținem seama de valoarea celor două campionate și de faptul că Austria nu mai are echipa de excepție de acum cîțiva ani.

Pagină realizată de OCTAVIAN ȘTIREANU

Turul ciclist al României

La jumătatea cursei,
toate speranțele

Ca în orice competiție de anvergură, nici în Turul ciclist al României n-au apărut schimbări spectaculoase în clasament din primele zile, mai cu seamă că terenul plat a favorizat, în cele dintâi etape, rulara compactă, fără ruperi și evadări notabile. Totuși, senzația, aproape nevrosimilă, a primei etape (considerată unică în ultimele patru ediții de când s-a reluat turul), a constituit-o alergătorul Sergiu Oprescu, de la I.M.G. București, care, la numai 200 de metri după startul tehnic în comuna Voluntari a luat cursa pe cont propriu, parcurgând singur cei 174 km și reușind să ajungă la capăt, în orasul Focșani, cu un avans de 2'20" după ce, la jumătatea traseului, se distanțea la aproape un sfert de oră. Diferența acumulată în prima zi, care i-a adus și tricoul galben, n-a putut fi anulată nici în etapa a doua, când, în drum spre Piatra Neamț, Sergiu Oprescu a fost întrecut, deloc spectaculos, de Hans Jorg Lempert (R.D.G.), care a ajuns primul, lăsându-i cu mult în urmă pe alergătorii noștri, în care ne puseserăm serioase speranțe. Prezența lui Octavian Celea pe locul al cincilea, la zece minute de distanță, a ridicat însă mult încrederea conducătorilor noștri tehnici, mai ales că tricoul galben a continuat să rămână la liderul primei zile, Sergiu Oprescu.

O etapă cu adevărat hotărâtoare, care nu a mai permis strategia lenesă a plutonului compact, a fost cea de-a treia, de la Piatra Neamț la Vatra Dornei, unde, pe o distanță de 149 km, cu două sprinturi și patru cățărări foarte grele pe Valea Bistriței, plutonul, format din 63 de concurenți (câci în prima zi, din motive încă necunoscute, un alergător din R.D.G. a abandonat imediat cursa), s-a rupt în două, la Brosteni, pentru ca apoi să acestea să se fragmenteze în alte două plutoane mai mici, care vor sosi primele, cu o diferență de aproximativ două minute față de restul alergătorilor.

Din păcate, nici liderul primei etape, nici multiplul nostru

campion Mircea Romașcanu, n-au reușit să sosească printre primii, capotind ritmului destul de rapid (s-a mers cu 35 km/h în plină pantă), pe care alergătorii de la S.C. Cottbus (R.D.G.) l-au impus pe tot parcursul drumului. Etapa a treia a fost câștigată de Matuszek Dariusz (S.C. Cottbus), care a preluat tricoul galben, dar care nu a

reusit să reediteze performanța și în etapa a patra, când, de la Vatra Dornei la Bistrița-Năsăud, s-au petrecut citeva întâmplări, cum numai în cursele de anvergură pot fi urmărite.

După o rulare aproape normală, cu treceri imprevizibile și nesemnificative la cîrmă, după urcarea Măgurii (cu o cățărare foarte dificilă), concurenții au coborât într-o viteză aproape incredibilă, judecînd după efortul

depus în aceste zile de concurs, cînd, prin curbele de pe Birgaie, au atins și 90 km/h. În primul pluton, desprins de restul concurenților cam la jumătatea cursei, s-a aflat și Cornel Nicolae (România B), cu reale șanse la titlu, care, însă, pe parcursul traseului, a fost jenat, lovit cu piciorul și agresat, de Frank Schönherr (A.S.K. Vorwärts, R.D.G.) și care, la intrarea pe stadionul din Bistrița-Năsăud, din cauza unui carambol, provocat de un alergător german, cu mari șanse de a câștiga etapa, a fost silit să ocolească pista pe gazon, întîrziînd, în mod firesc, și mereușind să ajungă decît al treilea.

Totuși, juriul, din care trebuie să-i remarcăm pe Octavian Amza, seful comisiei tehnice, și pe Dariusz Godlewski, delegat din partea U.C.L., a luat în considerare agresivitatea repetată ale alergătorului german, retrogradîndu-l pe acesta pe locul al treilea, cu avertisment, și repunîndu-l în drepturi pe Cornel Nicolae, care a ajuns în acest fel pe locul al doilea, cu același timp.

La ora la care transmit, la jumătatea turului adică, au rămas în cursă, cu șanse adevărate, mai mulți concurenți români, printre care trebuie să-i amintim pe Cornel Nicolae, Constantin Căruțasu și Cristian Neagoe, aproape singurii din cele șapte echipe românești care mai pot apărea în mod real titlul de câștigător al Turului României, desi, ne mai putem aștepta în continuare la surprize pe care un asemenea tur ni le poate oferi.

După prospectivă de care au arătat-azi și după constanța alergătorilor, așteptăm o victorie a concurenților noștri care au resurse fizice, dar care continuă să aibă o psihologie deficitară. Nu mai trebuie să explicăm cititorilor ce înseamnă o echipă să-și ajute liderii, însă trebuie să reamintim că forța concurenților noștri stă în puterea lor.

RADU G. ȚEPOSU
Fotografii de PAUL AGARICI

Momente estivale

● Iubitorii sportului minții pot găsi în librării noul almanah „Literatura și jocurile minții — Planeta șah” editat de Uniunea scriitorilor. Prețiosul volum numărat în paginile sale poezie și proză de inspirație șahistă, lucrări de tehnică și psihologie sportivă dublate de o prezentare grafică surprinzătoare. Sînt disecate punctele „cheie” ale vieții șahiste naționale și internaționale. Destăinuirile marilor maștri ne poartă în lumea nevăzută a gîndurilor. Secretele performanțelor, inteligența și fantezia creatoare se dezleagă pe tabla cu „64” pătrate. Partide vechi, partide noi, inovații teoretice, clasamente valorice, ipoteze, probleme și studii artistice completează fericit materialul documentar și pun în lumină aspectul laborios al almanahului. Enumerăm din sumarul volumului: „Contribuții la o istorie a șahului românesc” semnat de C. Ștefaniu, „Meciul gigantilor” de R. Voia, „Jucătorii de șah” de C.L. Harness, în traducerea lui H. Banu, „Șahul, inteligența și calculatoarele” de D. Drimer, „Șahul în fața matematicii” de S. Marcus.

● Urmărind partida a opta a meciului de la Londra dintre cei doi „K” sîntem tentați să exclamăm: Ce simplu și frumos este șahul! Dar trebuie să completăm că... numai în aparență. Kasparov a jucat magistral un scurt gambit de damă și totul s-a încheiat, aidoma rezultatelor din epoca romantică a șahului, în fața unui mat imparabil, într-o criză de timp spectaculoasă. Mutările lui Kasparov sînt curgătoare, alunecoase ascunzînd variante complicate pe care teoreticienii încearcă să le dezlege, să le combată. Misterul partidei constă în ordinea specială de mutări prin care s-a ajuns într-o „schemă” relativ cunoscută, în agerimea cu care Kasparov a minuit prin interviere de mutări aceleași piese pe aceleași cimpuri, răsturnînd o recomandare teoretică. Un gambit de damă asemănător au mai jucat împreună în meciurile anterioare și, ca o curiozitate,

te, nu au avut preferințe de culoare, amîndoi au apărut deschidera cea mai uzitată a meciurilor pentru titlul suprem și de pe poziția avantajoasă a inițiativei (albele) și din punctul de vedere al expectativei (negrele). KASPAROV — KARPOV : 1. d4 d5. 2. e4 e6. 3. Cc3 Ne7. 4. c:d5 e:d5. 5. Nf4 Cf6. 6. e3 (Karpov preferă 6. Dc2). 00 7. Nd3 c5. 8. Cf3 Cc6. 9. 00 Ng4. 10. d:c5 N:c5. 11. h3 N:f3. 12. D:e3 d4! ? (Karpov se grăbește să scape de pionul slab d4 printr-o continuare tematică, dar Kasparov nu se sînchisește de amenințarea d:e3, nu cedează cimpul d4 pentru piesele negre și ascunde în labirintul varianțelor nejuocate curse după curse.) 13. Ce4! Ne7 (La 13... C:e4 albul rămîne cu perechea de nebuni și o inițiativă periculoasă). 14. Tad1! (O mutare de mare finețe care elimină 14... d:e3 15. C:f6. N:f6 16. N:f6. N:h7. R:h7 17. T:d8 cu avantaj decisiv.) Da5 15. Cg3! (Negru stă mult mai slab, albul pregătește atac de mat. Karpov nu sesizează subtilitatea ultimei mutări a albului și se lăcomeste la un pion.) d:e3 16.f:e3! (Albul mai deschide o coloană foarte importantă în atac.) D:a2? (Era de încercat 16...Tfd8.) 17.Cf5! De6 18. N:h6!! (O mutare colosală ce i-a scăpat, probabil, lui Karpov. Cauza negrului este pierdută.) Ce8 19. Dh5! (Se amînă 20. N:g7. C:g7 21. C:e7. D:e7 22.D:h7 mat) 19... e6 (Mutare unică). 20.Dg4 Ce5 21. Dg3 Nf6 (Negrul pierde clar și la 21... C:d3 22. C:e7 D:e7 23. N:f8 D:f8 24. T:d3) 22. N:h5! (Cu ideea N:e8, Td6 cu câștig de piesă.) Cg7 23.N:g7 N:g7 24. Td6 Db3 (Forțat!) 25.C:g7 D:b5. 26. Cf5 Tad6 (Karpov s-a salvat de la pierderi materiale, dar nu și de sub atac.) 27. Tf6! Td2 28. Dg5 D:b2 29. Rh1 Rh8 30. Cd4! (Negrul e pierdut. Karpov ar fi putut ceda liniștit, dar era prea prins de „febra” crizei de timp.) T:d4 31. D:e5! și arbitrii au consensuat depășirea timpului de gîndire de către Karpov. Dacă timpul i-ar mai fi permis, ex-campionul lumii n-ar fi putut continua mai mult decît 31... Td2 32. De7! Tdd8 33. T:f7 T:f7 34. T:f7 și matul de pe linia a șaptea nu mai poate fi parat. Partida reprezintă una dintre cele mai valoroase realizări ale ultimelor meciuri pentru titlul suprem și o reală contribuție la elucidarea problemelor teoretice ale deschiderilor.

MARGARETA MUREȘAN

În contrast cu angajamentele luate și cu speranțele care s-au pus în ei (exprimate, între altele, prin crearea unor condiții de pregătire fără reproș), sportivii care ne-au reprezentat țara la recentele Campionate Europene de atletism de la Stuttgart nu și-au îndeplinit obiectivul de performanță și loc stabilit. Mai mult decît atât, neatingerea acestor obiective (în sport triumfă, desigur, cel mai bun) n-a fost însoțită din partea sportivilor noștri de un angajament total, de o dăruire și o luptă fără menajamente, pînă la nivelul maxim al posibilităților, astfel încît să existe măcar consolarea că fiecare a făcut cit a putut, dar alții au fost mai buni. Dimpotrivă, cu excepția Maricicăi Puică (singura sportivă care la europene a obținut un rezultat mai bun decît cel anterior din acest sezon), toți ceilalți au evoluat necorespunzător, sub propriile rezultate anterioare pe baza cărora au fost de fapt trimiși la această mare competiție. Ca să nu mai vorbim de cazul lui Nicu Roată și al Elenei Murgoci, popularizați ca speranțe pentru aceste europene, dar care s-au discreditat înainte de start (nemăfăcînd nici deplasarea) din cauza unei intolabile neglijențe față de condițiile lor de sportivi.

Fără a mai insista asupra rezultatelor, notorii, de acum, ale sportivilor noștri la europenele de atletism, vom proceda doar la o scurtă trecere în revistă a evoluției fiecăruia, așa cum a fost apreciată de către conducerea delegației noastre într-o analiză preliminară desfășurată la federația de specialitate.

Maricică Puică, medalia de argint la 3000 m, cu un timp 8:35,92 mai bun decît realizase în acest sezon (8:38,91), dar mai slab decît se angajase (8:27,50, timp ce i-ar fi adus medalia de aur). Doina Melinte, prost sfătuită de antrenorul său (care promisese

medalia de aur la această probă!) a alergat și la 3000 m, abandonînd în ultima tură din cauza nerefacerii complete și nepregătirii suficiente pentru un asemenea campionat; la rezultatele promise în țară pentru cele două probe (3000 m și 1500 m) ar fi fost dublă campionă europeană. Mihaela Loghin a concurat apatică și fără voință (e drept, și din cauza unei intoxicații cu ciuperce de care a suferit în prețuia și ziua concursului). Constantin Militaru, ca și la Universiadă, n-a reușit să se califice în finală (ii trebuia 2,31 și-a sărit

gătire și tehnică a săriturii („măruntișul” făcut în fața gardurilor a costat-o timp și efort). Violeta Beclea și Paula Ivan, duse la europene cu sarcini de a sprijini tactică cursele de 800 m și, respectiv, 1500 m nici n-au apucat să se califice în finală. Mișticia Jungheanu și-a estimat corect șansele înainte de plecare, obținînd unul din locurile (VI) la care se angajase; va trebui să se pregătească pentru a rezista curselor cu tempo ridicat și să-și îmbunătățească finisul, Mariana Stănescu n-a mai apucat să intre în finală,

pundere a unor antrenori și sportivi care n-au înțeles (sau au uitat...) că principalul lor obiectiv trebuie să fie reprezentarea cu cinste a țării în competițiile oficiale, unde contează performanța și locul; dezințeresul față de obligația de a-și realiza virful de formă conform planurilor de pregătire (obținerea la o asemenea competiție a unor rezultate inferioare altora din același sezon denotînd o superficialitate vecină cu ridicolul); greșala federației de a da credit total — în pregătire, îndrumare și control — unor antrenori, pe

trata la aceste europene trimițându-le la baza de masă a atletismului nostru, la dimensiunile detașamentului de atleți și atlete din care să se poată face o selecție cu adevărat reprezentativă pentru competiții de asemenea anvergură. Absența unui asemenea fond de selecție este agravată și de faptul că nu puțini dintre sportivii noștri fruntași sînt obligați să participe la concursuri fără obiectiv de performanță și loc, la vremea competițiilor oficiale prezentîndu-se cu serioase handicappuri de energie și prospectivă, reflectate, cum e-a văzut și la Stuttgart, în rezultate pe măsură.

Repetăm — europenele de la Stuttgart au fost unele dintre cele mai tari din istoria acestei competiții, dar asta trebuia să stimuleze dirzenia, voința și dăruirea sportivilor noștri, chiar dacă, nu-i așa, ei n-ar fi ieșit întotdeauna învingători. „Experiența Stuttgart” se cere analizată sub toate fețele, astfel încît atletismul nostru să se prezinte viguros și competitiv la următoarele întreceri internaționale, care, în 1987, sînt nu mai puține de cinci: campionatele europene — în sală (Franța), campionatele mondiale — în sală (S.U.A.), campionatele mondiale de seniori (Italia), Jocurile Mondiale Universitare (Iugoslavia) și campionatele europene de juniori (Anglia).

Participarea la aceste importante competiții internaționale, în care vor fi angajate prestigiul țării și al sportului românesc, presupune din partea tuturor celor care sînt implicați în viața atletismului nostru mai multă seriozitate în pregătirile care se vor face, mai multă responsabilitate în întrecerea propriu-zisă, astfel încît rezultatele la acest „sport al sporturilor” să fie pe măsura încrederii, speranțelor și condițiilor create dezvoltării lui.

OCTAVIAN ȘTIREANU

Mai multă seriozitate în pregătire,
mai multă răspundere în întrecere

doar 2,19), confirmînd că nu știe să concureze în competițiile mari, dar și vîndînd o condamabilă lipsă de interes. Eugen Popescu, deși fără experiență (a sărit totuși 2,25), a arătat că se poate conta pe el, avînd și calități deosebite pentru săritura în înălțime. În sfîrșit, al treilea săritor, Sorin Matei (care se angajase la 2,35 m, cu care ar fi ieșit campion) e deficitar la capitolul voință, iar ploaia l-a dezavantajat în tehnica de săritură pe care o are. Daniela Costian a plecat accidentată din țară fără să declare acest lucru, deci n-a mai lăcrat cu discul — și-n loc de 69 m cit promisese, a obținut doar locul 7 cu 61,42 m! Vali Ionescu a concurat la valoarea ei medie (obținînd locul IV cu 6,81 m). Chiar dacă nu 7,30 m cit estimase ca va sări, ci numai repetarea celorlalte performanțe din țară ar fi clasat-o pe un loc mai bun. Cristiana Matei s-a prezentat epuizată la acest concurs, fond care i-a evidențiat lipsa de pre-

deoarece în timpul cursei din serii a fost căscălată de colega ei de probă. Doina Melinte! Liviu Giurgian a concurat bine în serii și semifinale, dar în finală și-a dezvăluit vechi carențe de tehnică, doborînd 5 garduri din zece și sosind pe locul 7! Nicoleta Căruțasu a fost eliminată din semifinală (cu 55,95 secunde, față de 54,50 la cit se angajase!); s-a dovedit nepregătită pentru aspra probă de 400 m garduri. Mihaela Pogăcean a avut o comportare bună în serii și semifinale, dar în finală, lipsa de concentrare și atenție a făcut-o să rateze startul și să se claseze pe ultimul loc (cu acel 12,84 realizat de ea în serii ar fi obținut locul 6).

Cu aceasta este, pe scurt, pozeștea participării celor 16 atleți și atlete la recentele campionate europene.

Inventariînd pe scurt, foarte pe scurt, cauzele acestei participări nesatisfăcătoare la europenele de atletism, s-ar putea vorbi despre: lipsa de răs-

baza faptului (corect, în aparență) că aceștia își cunosc cel mai bine sportivii. În sfîrșit, s-ar mai putea vorbi de faptul că niciodată n-au fost luate măsuri împotriva acelor care se angajează la rezultate, primesc condiții de pregătire, pentru ca în final să dezmințim încrederea acordată (prilejul de față ar putea constitui un precedent în acest sens).

Un alt grup de cauze trebuie căutat, credem noi, în faptul că rezultatele cercetării și medicinii sportive cel puțin în domeniul atletismului, nu tîn pasul cu nivelul atins pe plan internațional — puțindu-se vorbi și aici, „în spatele frontului”, al pistolor de alergări, de o competitivitate scăzută trebuie să-i facem față. (De pildă, datele de cercetare indicau o evoluție corectă a formei sportivilor spre un virf ce urma să fie atins chiar în perioada europeană, dar la Stuttgart s-a demonstrat că lucrurile nu stăteau deloc așa).

Participarea firavă, rezultatele nesatisfăcătoare înregist-

Comentariul
săptămânii

Pace și dezarmare (XXI)

Mișcarea de nealinere

O perioadă de contorsiuni și încrâncenări, de neîncredere și acuze reciproce, pe tonuri ridicate, perioadă pe care azi o numim „războiul rece”, a dus la crearea blocurilor militare și la intronarea în viața internațională a politicii de bloc la bloc, în locul normelor relații de la țară la țară. La rândul ei, existența blocurilor a dus la o sporire și mai pronunțată a neîncrederii, a alimentat încordarea și a determinat apariția de „puncte fierbinți” pe glob. Ca să nu mai vorbim de faptul că vreme îndelungată puterile militare s-au slujit de blocuri pentru a-și promova propriile interese, de cele mai multe ori în dauna celorlalți membri ai grupurilor. Ca o replică dată acestui curs, ca o expresie a opoziției față de politica de bloc, a dorinței de „nealinere” la această politică, a luat naștere, cu un sfert de veac în urmă, mișcarea de nealinere.

Această mișcare a devenit cu timpul un factor de mare importanță al vieții internaționale, între ale cărei idei fundamentale și direcții de acțiune se numără asigurarea stabilității internaționale, a coexistenței pașnice, promovarea păcii și destinderii în lume, sprijinirea luptei popoarelor împotriva colonialismului și a neocolonialismului, pentru cucerirea și consolidarea independenței naționale, lichidarea subdezvoltării. Pornindu-se de aici, au fost stabilite și obiectivele concrete ale mișcării de nealinere: apărarea independenței și suveranității naționale; oprirea cursei înarmărilor și realizarea de pași concreți pe calea dezarmării, în primul rând a dezarmării nucleare; excluderea definitivă a politicii de forță din relațiile interstatale și soluționarea tuturor problemelor litigioase exclusiv pe cale pașnică; afirmarea unor relații noi, de deplină egalitate și respect reciproc între state; lichidarea decalajelor între țările bogate și cele sărace; edificarea unei noi ordini economice internaționale.

În concordanță cu menirea și cu misiunile pe care și le-a asumat mișcarea de nealinere, Conferința la nivel înalt de la Harare, al cărei debut a coincis cu „Ziua nealinierii”, 1 septembrie, și-a înscris pe ordinea de zi, printre altele, adoptarea unei Declarații politice, a unei Declarații economice, precum și a unui document privind destinderea. În același timp, de o mare importanță este găsirea căilor pentru lichi-

darea divergențelor, pentru afirmarea pe plan internațional a forței și a unității mișcării de nealinere.

După cum este bine cunoscut, țelurile și preocupările mișcării de nealinere coincid cu obiectivele politicii externe românești sau sint foarte apropiate de acestea. România participă de mai mulți ani, în calitate de invitată, la întreaga activitate a mișcării de nealinere, inclusiv la Conferința din capitala Republicii Zimbabwe, unde este prezentă o delegație a țării noastre condusă de ministrul român al afacerilor externe. Sint bine cunoscute și apreciate eforturile românești pentru întărirea rolului țării mici și mijlocii, al țării în curs de dezvoltare, al statelor nealiniate în viața internațională, pentru sporirea contribuției acestor state la soluționarea marilor probleme ale lumii contemporane. Concepția românească în acest domeniu a fost transpusă în viață prin lărgirea și întărirea continuă a relațiilor țării noastre cu țările în curs de dezvoltare pe plan politic, economic, cultural și în alte domenii de activitate. Așa cum s-a subliniat în repetate rânduri, România este hotărâtă să-și dezvolte și în viitor raporturile de colaborare și solidaritate cu țările nealiniate și cu cele în curs de dezvoltare, în general cu țările mici și mijlocii, să lărgască neîntrerupt conlucrarea cu aceste state, în interesul reciproc, al cauzei independenței, păcii și progresului pe planeta noastră. „România dă o înaltă apreciere — se spune în MESAJUL ADRESAT DE PREȘEDINTELE NICOLAE CEAUȘESCU CONFERINȚEI DE LA HARARE — rolului mișcării de nealinere în soluționarea problemelor grave ale lumii contemporane, în afirmarea unei politici noi, democratice, de libertate și independență, de respect al dreptului fiecărui popor de a-și alege liber calea dezvoltării sale economice și sociale”.

Există speranța — și există și șanse reale — că înaltul forum al țării nealiniate din capitala Republicii Zimbabwe va contribui la creșterea solidarității și unității de acțiune a țării nealiniate, înscriindu-se ca o contribuție importantă la promovarea încrederii, păcii și colaborării între popoare, la eforturile consacrate fărâșirii unei lumi mai bune și mai drepte pe Terra.

ION D. GOIA ■

Insula
răsculațiilor

Insula-stincă Pitcairn din Oceanul Pacific, odinioară loc de refugiu pentru răsculații de pe nava „Bounty”, deși a devenit cunoscută prin aceasta în întreaga lume, nu a reușit să iasă din situația sa de izolare față de mersul istoriei mondiale. La două secole de la dramaticile evenimente de pe fregata britanică „Bounty” care au făcut ca locotenentul Fletcher Christian și opt alți marinari, precum și mai mulți bărbai și femei de origine tahitiană să ajungă pe această stincă, insula, cu o suprafață de numai 4,5 kilometri pătrați, — cea mai mare porțiune de uscat în adevăratul deșert de ape dintre Noua Zeelandă și America de Sud — continuă să nu dispună de o pistă de aterizare, de un chei sau de porturi adecvate. Dacă se face abstracte de vizitele ocazionale ale unor yachuri, la această colonie britanică, nu ajunge decât o navă cu mărfuri și provizii de două ori pe an, pentru cei 45 de pitcairnieni, urmașii direcți ai răzvrătiților de acum două sute de ani.

Aproximativ 18 ani, răsculații au fost „de negăsit” pînă cînd, în anul 1808, o balenieră americană a reușit să dezlege enigma. Însă, în acel moment nu mai era în viață decât Alexander Smith care își luase numele de John Adams și se autointitulase „căpetenie” avînd drept supuși nouă femei și 19 copii. Bounty-story și soarta răsculațiilor au fascinat generații de istorici, publiciști și, mai recent pe producătorii de filme. Cu atît mai mult, anul acesta cînd s-au împlinit două sute de ani de la evenimentele de pe Bounty. Viața pitcairniilor nu este ușoară nici măcar astăzi, deoarece ei nu beneficiază încă decît în mică măsură, de cuceririle secolului XX. Pescuitul și cultivarea pămîntului destul de sărăcăcios de pe această insulă vulcanică constituie baza economiei lor de subsistență. Locătura cu lumea exterioară este asigurată de o stație de emisie, de unde, re-

cent, pot fi efectuate și apeluri telefonice.

Kari Young, soția unuia dintre urmașii răsculaților de pe Bounty — Edward Young — declara nu demult agenției austriece APA: „Pentru 1986 ne-am dori mai ales ca „stînca” noastră să fie ferită de catastrofe naturale, ca lumea exterioară să se apropie de noi și ca nici unul din pitcairnieni să nu părăsească insula lui natală”. Ziua Bounty, sărbătorită la începutul fiecărui an de către locuitorii insulei răsculațiilor, îi găsește și anul acesta pe pitcairnieni la fel de izolați de lumea inconjurătoare ca întotdeauna.

ROMEO NĂDĂȘAN ■

Marea
din Sahara

Sub nisipul fierbinte al Saharei doarme un ocean de apă dulce pe care forajele făcute la 2.500 de metri adîncime l-au identificat de curînd. E un spectacol impresionant să vezi apa tîșnind din puțuri în inima pustie a Saharei. Și totuși realitatea depășește orice imaginație. O zonă aridă din guvernoratul Kebili — Tunisia se va transforma, datorită acestei adevărate infuzii de apă, într-un teritoriu fertil în care vor exploda plantațiile de palmieri. Autoritățile pregătesc, de asemenea, un vast program de repopulare a regiunii prin crearea de așezări pentru beduini, oprîți din exodul lor de apă abundentă, de condițiile civilizate de trai, de certitudinea hranei. Pentru că aici, alături de plantațiile de palmieri tradiționale, specialiștii ambiționează să cultive plante furnajere pentru întrefinerea dromaderilor și, de ce nu, să obțină trufandale în searele amplasate sub palmieri.

Acțiunea „apă în Sahara” a debutat în 1985 cînd au fost forate 9 puțuri de profunzime din totalul de 14 prevăzute în programul care prevede încheierea acestui gen de lucrări în 1986. Puțurile furnizează 100 de litri de apă pe secundă, foarte caldă și cu o salinitate

redusă care o fac potabilă și oferă posibilitatea aprovizionării culturilor agricole. Pînă acum au fost construite 350 de sere care iarna preiau și agentul termic furnizat de apele freactice. În afara geotermiei, utilizabilă și la încălzirea locuințelor și hotelurilor, această apă fosilizată este foarte bogată în substanțe minerale și deschide largi perspective balneologice.

Puțul cel mai profund și cel mai bogat este cel de la Souk Labiaz, la aproape 2.580 de metri. Această veritabilă fîntină arteziană furnizează 116 litri de apă pe secundă la temperatura de 67 de grade Celsius și la presiunea de 18 atmosfere! El a asigurat revitalizarea vechii plantații de palmieri de la Kebili aprovizionată cu apă răcită prin niște piscine „romane” care fac deliciul copiilor orașului. Din ultimul puț dat în exploatare în iunie au tîșnit 93 de litri de apă pe secundă de la o adîncime de 2.300 de metri și, o altă localitate, Douz, va renaste. Oceanul de sub Sahara este declarat de autoritățile locale drept inepuizabil. Apa de aici concentrează speranțele a 100.000 de locuitori într-un nou start pentru sudul tunisian ars de secetă. Regiunea Kebili, întinsă pe mai bine de 2 milioane de hectare din care trei sferturi sint desert, a primit din partea statului 120 milioane dinari pentru proiectele sale de dezvoltare. Este vorba în primul rînd de foraje, apoi de amenajarea a 120 de km de drumuri asfaltate, ajutoare de instalare pentru locuitori, reamenajarea plantațiilor de palmieri, furnituri pentru sere și irigații, electrificarea localităților etc.

IOAN ROȘCA ■

Comertul
cu violența

Imprimarea magnetică a imaginii a intrat și ea, cum era de așteptat, în vederile traficant-

ților de pelicule infestate de violență și pornografie. Situația se anunță alarmantă și cu consecințe imprevizibile asupra igienei mentale a tinerei generații, deoarece — așa cum constată unii observatori occidentali — în lipsa părinților, videocasetofoanele pot fi folosite cu ușurință de copii sau adolescenți. Este ceea ce ține să reamintescă și revista vest-germană FÜR SIE în cuprinsul unui articol intitulat „Das blutige Geschäft: Gewalt per Video (O afacere singeroasă: violența prin video) și avînd în subtitlu următoarele notații: „canibalisme, orori sadi-ce și înspăimîntătoare barbării, au devenit delicioase secrete ale tinerilor videomani”.

Prin anii 50, își amintește semnatarul comentariului, a rulat în Germania Federală filmul „Die Sünderin” („Păcătoasa”) care a provocat un veritabil scandal național din pricina protagonistei Hildegard Knef ce și-a permis anumite libertăți vestimentare. Astăzi, notează cu ironie amară același autor ar trebui să i se ceară scuze doamnei Hildegard, deoarece filmul ei n-ar mai cuceri nici curiozitatea licențioasă a unui adolescent. Violenta și pornografia cinematografică au făcut între timp „progrese” inimaginabile. Comercianții își văd de afacerile lor fără să țină seama de dezagregarea morală pe care o provoacă. Ororile prezentate nu pot avea decît darul de a trezi și alimenta instinctele criminale sau, în orice caz, arată publicia vest-germană, de a aduce grave prejudicii efortului educațional și de instrucție. Singura soluție, conchide redactorul de la FÜR SIE, o constituie interzicerea videocasetelor în criminate, precum și un mai atent control asupra filmelor vizionate de copii și adolescenți.

Ce șanse pot avea asemenea recomandări și soluții de asanare morală chiar incluse într-un program de durată? Într-o lume arbitrată de forța banului, o știm din numeroase alte exemple, negoțul cu mărfuri interzise găsește întotdeauna căi de acces.

LIVIU TIMBUS ■

ARTA
CAVERNELOR

Un grup de oameni de știință francezi cercetînd o zonă din statul Piaui, nord-estul Braziliei, au descoperit

în straturile de rocă urmele unei vetre în care a ars focul, iar în jur măturii de neconferat ale ocupației oamenilor, între care, unelte de piatră și chiar părți ale unor încercări de pictură pe pereții de stîncă. Folosindu-se de carbon radioactiv, experții au stabilit că vechimea așezării este de 32.160 de ani, cu o toleranță de 100 de ani.

Descoperirea reprezintă o nouă dovadă a existenței activității omului pe continentul celor două Americi încă de acum 30 de milenii. În plus, scrierile de pe pereții de piatră arată că arta cavernelor a început în Lumea Nouă cam în același timp cu cea a vechilor locuitori din Africa și Europa.

ELENA GRECESCU ■

RECLAME

Jucătorul de tenis vest-german Boris Becker (aproape 19 ani), dublul campion de la Wimbledon, sfătuit de managerul său, Ion Tiriac, a refuzat un contract de publicitate cu proprietarul unor vinuri de Bordeaux care-i cerea să apară, ce-i drept o singură dată, tînd în mină o sticlă cu renunțata băutură. Propu-

nera era în totală contradicție cu ideea de viață sportivă. Pe deasupra, prețul era deosebit de modest față de cel oferit de firma Coca-Cola.

BARAJE

În anul 1988 se va da în folosință cel mai mare baraj din China cu o capacitate de 2.715 mgw, construit pe fluviul Yangze.

Avînd în vedere obiective economice majore, există proiectul construirii altui baraj pe același fluviu, care, dacă se va definitiva va fi cel mai mare din lume. Proiectul cunoscut sub numele de „barajul celor trei gîturi” demonstrează că această construcție va împiedica inundațiile, va ameliora navigația și irigațiile, va dezvoltă industria acvatică și

turismul. Ridicarea acestei stavile înalte de 165 m ar dura 17 ani și va da naștere unui lac artificial lung de 500 km.

ACCENTE
IN LUME

● Se lucrează intens la hidrocentrala de pe Cerna. Constructorii de aici anunță terminarea montajului la anexele din amonte și aval.

O veste bună pentru reșițeni. O nouă centrală telefonică cu 1000 de linii a fost pusă de curând în funcțiune în orașul lor.

Cele mai recente realizări ale creatorilor de mobilă din Piatra-Neamț sînt dormitorul „Ludovic”, biblioteca „Dina” (se pretează foarte bine și pentru sufragerii) și un nou tip de balansoar. Aflăm, de asemenea, că se găsește în stadiu avansat de fabricație o cameră cu motive populare.

Expoziție de plante medicinale

O foarte interesantă și, mai ales, foarte utilă expoziție, intitulată „Plante medicinale”, este deschisă în holul Muzeului de istorie naturală din Sibiu. Este prezentat aici, așa cum aflăm din ziarul „Tribuna Sibiului”, un volum apreciabil de cunoștințe referitoare la 150 de plante medicinale. Vizitatorul poate „culege” amănunte instructive privind modul de recoltare a plantelor și de administrare a diferitelor cealuri sau medicamente de origine vegetală. Tot în această expoziție sînt prezentate și câteva rețete populare ce valorifică speciile din flora țării, care nu au fost încă asimilate de farmacia modernă. Cinci vitrine au fost rezervate cîte unui „aparat” din corpul omenească (digestiv, circular, respirator, uro-genital și nervos) și înfățișează, fiecare, plantele și medicamentele în tratamentul bolilor aparatului respectiv. Sînt specificate peste 60 de boli și afecțiuni, în dreptul fiecăreia înșirîndu-se speciile de plante cu acțiune vindecătoare.

Considerăm că asemenea inițiative s-ar bucura de interes și în alte orașe ale țării.

Două noi linii experimentale de Maxi-Taxi în Capitală: linia

Pentru 15 septembrie a început numărătoarea inversă

520 avînd traseul de la Piața Romană, prin str. Mihai Eminescu, calea Dorobanților, Piața Cosmonauților, Piața Unirii, bd. G. Coșbuc, șos. Sălaj, pînă la str. Bacău; și linia 528, Piața Titan, bd. Leontin Sălăjan, str. Socului, șos. Pantelimon, str. Ziduri Moși, șos. Colentina, str. Doamna Ghica, bd. Lacul Tei, pînă la str. Grigore Moisil.

Recent, la Șimleu Silvaniei a intrat în funcțiune un nou spital orașenesc cu 430 de paturi. Avînd și policlinică, spitalul dispune de patru secții: interne,

chirurgie, pediatrie și obstetrică-ginecologie, toate foarte modern utilate.

De la începutul anului, la Petroșani au venit pe lume 1000 de copii. Al 1000-lea nou născut se numește Andrei Răzvan Motaș. Ii urăm multă sănătate.

Septembrie, astronomic

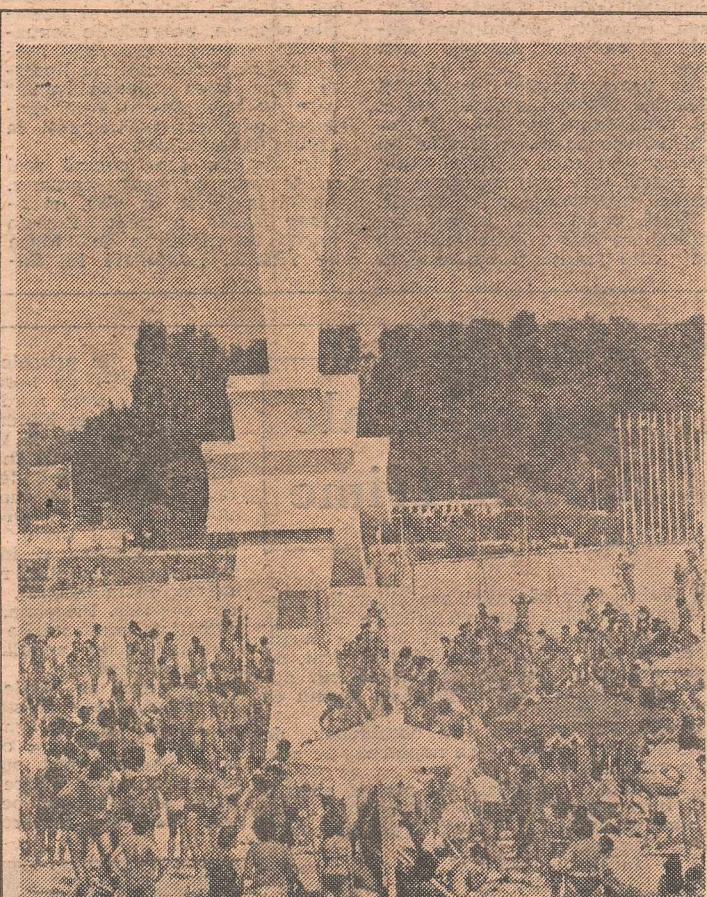
Soarele coboară din ce în ce mai jos pe bolta cerească, scaldînd cu razele sale tot mai puțin emisfera boreală. Dacă în prima zi a lui septembrie am

traversării discului Soarelui la 13 noiembrie. Venus este în această lună un strălucitor Luceafăr de seară în constelația Fecioara. În Săgetătorul, continuă să domine roșiaticul Marte. Cu citva timp în urmă, mai exact la 16 iulie, am avut privilegiul celei mai mari apropieri de această planetă din 1971 pînă astăzi. Mai puțin de 50 de milioane de kilometri. Pe Marte există anotimpuri ca și pe Terra, astfel că iubitorii bolii instelate pot urmări pe planeta vecină variații sezoniere (de anotimp) foarte interesante și, uneori, surprinzătoare. O planetă la fel de interesantă, dar de culoare alb-crem, strălucește pe cer toată noaptea. Este Jupiter care poate fi observat (privind spre sud) în constelația Scorpionul și a cărei opoziție cu soarele are loc la data de 10 septembrie. Deși foarte strălucitor, Saturn poate fi din ce în ce mai puțin observat pe boltă, el apunînd la mijlocul lui septembrie, la 3 ore după Soare.

Cei care vor să urmărească și celelalte planete vor trebui să folosească binocul sau mici lunete și, evident, o hartă și un anuar astronomic.

Luna a trecut prin faza de Lună Nouă la 4 septembrie, urmînd să treacă prin cea de Lună Plină la 18 septembrie.

În sfîrșit, să nu uităm că la 23 septembrie se încheie vara astronomică, deci mai avem doar cîteva zile să ne bucurăm de binefacerile ei. (Aceste informații ne-au fost furnizate de colaboratoarea rubricii noastre, astronomul Magda Stavinschi).

Serbările mării și ale tinereții

În Stațiunea tineretului Costinești, „Serbările mării și ale tinereții” au ajuns, în 30, 31 august, la a VII-a ediție.

În programul de anul acesta, parcă mai pline de farmec, au fost incluse concursuri sportive și distractive, o paradă a modei, prezentată de turiști, s-a deschis o agenție de atestare a prietenilor, o expoziție de obiecte inutile etc. Au avut loc concerte la care au participat, printre alții, Aura Urziceanu, formațiile „Holograf” și „Pro Musica”. Tinerii s-au putut înțîlni în cadrul Amfiteatrului performanțelor cu sportivi ro-

mâni de talie mondială și oameni de cultură. „Radiovacanța Costinești” a transmis pe tot timpul serbărilor muzică, umor, emisiuni variate, comentate de grupurile „Ars Amatoria” și „Divertis”. Piața Costineștilui a devenit în anumite momente cea mai mare discotecă de pe litoral.

Ca de obicei, a fost aleasă „Miss Costinești”.

Sub însemnele Bucurie, Turism, Tinerețe (B.T.T.), cei șase mii de turiști din Costinești au înregistrat în sufletele lor imagini de neuitat.

VICTOR RĂDULESCU

avut 10 ore și 45 de minute de întuneric, la sfîrșitul lunii orele de întuneric vor întrece numărul celor de lumină ajungînd la 12 ore și 13 minute. Dacă la aceasta vom adăuga și 1 oră și 14 minute de crepuscul astronomic, vom înțelege de ce atracția pentru bolta instelată sportește în această lună. Invizibil în septembrie, Mercur se pregătește să ne ofere spectacolul

Specialiștii constănțeni sînt preocupați de popularea unor lacuri litorale cu raci. Deocamdată au fost populate lacurile de la Limanu și Mihail Kogălniceanu. Știrea ne-a făcut, mărturisim, o poftă grozavă de raci fierți.

ALEXANDRU ȘERBAN

O competiție?
Mai mult!
Un spectacol
captivant

Turul ciclist al României

Rela're din mers in pagina 21